

JAARVERSLAG
2012

ANNUAL REPORT
2012

ADVIESRAAD INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN
ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS

A I V

JAARVERSLAG 2012 ANNUAL REPORT

ADVIESRAAD INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN
ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS

AIV

Table of contents

THE AIV IN 2012	5
ADVISORY REPORTS PUBLISHED IN 2012	8
GOVERNMENT RESPONSES TO PREVIOUS ADVISORY REPORTS	28
ADVISORY REPORTS CURRENTLY IN PREPARATION	32
EXTERNAL CONTACTS AND OTHER ACTIVITIES	36
TASKS AND WORKING METHODS	39
FINANCE	42
COMPOSITION OF THE AIV AND ITS PERMANENT COMMITTEES	44
AIV UNIT	47
ANNEXES:	
WORK PROGRAMME FOR 2013	
LIST OF ABBREVIATIONS	
LIST OF PREVIOUS REPORTS	

Inhoudsopgave

DE AIV IN 2012	5
IN 2012 UITGEBRACHTE ADVIEZEN	8
REACTIES OP EERDERE ADVIEZEN	28
ADVIEZEN IN BEHANDELING	32
EXTERNE CONTACTEN EN OVERIGE ACTIVITEITEN	36
TAAK EN WERKWIJZE	39
FINANCIËLE VERANTWOORDING	42
SAMENSTELLING AIV EN PERMANENTE COMMISSIES	44
STAF VAN DE AIV	47

BIJLAGEN:

WERKPROGRAMMA VOOR 2013

LIJST MET AFKORTINGEN

LIJST VAN GEPUBLICEERDE ADVIEZEN

DE AIV IN 2012

IN HET JAAR 2012 STELDE DE ADVIESRAAD INTERNATIONALE Vraagstukken (AIV) vier adviezen en vier briefadviezen vast. De adviezen waren Europese Defensiesamenwerking: soevereiniteit en handelingsvermogen (nr. 78), De Arabische regio, een onzekere toekomst (nr. 79), Ongelijke werelden: armoede, groei, ongelijkheid en de rol van internationale samenwerking (nr. 80) en Nederland en het Europees Parlement: investeren in nieuwe verhoudingen (nr. 81). De vier briefadviezen betreffen Naar een versterkt financieel-economisch bestuur in de EU (nr. 19), Nucleair programma van Iran: naar de-escalatie van een nucleaire crisis (nr. 20), De receptorbenadering: een kwestie van maatvoering (nr. 21) en Kabinetsformatie 2012: krijgsmacht in de knel (nr. 22).

In 2012 had de AIV anders dan het jaar ervoor niet te kampen met onvervulde vacatures. Wel heeft de AIV in 2012 een begin gemaakt met een beperking van zijn omvang. De regering was van oordeel dat de AIV als onafhankelijk adviescollege aldus ook bijdraagt aan het streven naar een kleinere en efficiëntere overheid met beperktere kosten. De objectiviteit gebiedt hierbij aan te tekenen dat het budget van de AIV van den beginne af uiterst beperkt is geweest, zodat verdere beperking daarvan slechts gering kan zijn wil de raad op een verantwoord niveau zijn taak kunnen blijven vervullen. Enige beperking van de omvang van de raad en de permanente commissies achtte de raad wel mogelijk zonder dat daarvan kwaliteitsverlies was te duchten. De raad gaat in twee stappen terug van elf naar negen leden, doordat per 1 januari 2012 niet is voorzien in de vacature die is ontstaan door het aftreden van mevrouw mr. L. Gonçalves-Ho Kang You en per 1 januari 2013 niet zal worden voorzien in de opvolging van mevrouw M. Sie Dhian Ho. Ook de permanente commissies zullen enigszins in omvang afnemen. Zij plachten te bestaan uit het wettelijk toegelaten aantal van vijftien leden. Een dergelijk aantal garandeert dat per werkterrein uit voldoende deskundigheid kan worden geput. De AIV meent echter dat ook met twaalf leden nog wel voldoende spreiding kan worden bereikt, maar beschouwt dit aantal wel als een minimum. Voor de Commissie Vrede en Veiligheid (CVV), de Commissie Ontwikkelingssamenwerking (COS) en de Commissie Europese Integratie (CEI) werd dit aantal al in 2012 bereikt. De Commissie Mensenrechten (CMR) heeft tot 2014 nog dertien leden. De AIV draagt de komende jaren ook bij aan de algemene bezuinigingsronde.

The AIV in 2012

IN 2012, THE ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS (AIV) adopted four advisory reports and four advisory letters. The advisory reports were 'European Defence Cooperation: Sovereignty and the Capacity to Act' (no. 78), 'The Arab Region: An Uncertain Future' (no. 79), 'Unequal Worlds: Poverty, Growth, Inequality and the Role of International Cooperation' (no. 80) and 'The Netherlands and the European Parliament: Investing in a New Relationship' (no. 81). The four advisory letters were 'Towards Enhanced Economic and Financial Governance in the EU' (no. 19), 'Iran's Nuclear Programme: Towards De-escalation of a Nuclear Crisis' (no. 20), 'The Receptor Approach: A Question of Weight and Measure' (no. 21) and 'Open Letter to a New Dutch Government: The Armed Forces at Risk' (no. 22).

Unlike in the previous year, the AIV in 2012 did not have to cope with unfilled vacancies. It did however begin to reduce its size. In the government's view, the AIV as an independent advisory council has a role to play in efforts to achieve a leaner, more efficient government, with lower costs. It must be objectively noted, however, that the AIV's budget has from the outset been extremely limited. Therefore any further reduction must be minor if the AIV is to continue to fulfil its task in a responsible manner. The AIV has nevertheless decided that there is some scope to reduce the size of the Council and its permanent committees without jeopardising the quality of its work. The reduction will take place in two phases, bringing the number of members down from 11 to nine: the vacancy that arose on 1 January 2012 when Ms L. Gonçalves-Ho Kang You stepped down was not filled, and when Ms M. Sie Dhian Ho leaves the Council as of 1 January 2013, she will not be replaced. The permanent committees will also be reduced somewhat in size. These generally consist of 15 members, the statutory maximum. This number guarantees sufficient expertise from each discipline. Nevertheless, the AIV believes that 12 members should also provide a sufficient breadth of expertise, though it considers this number the bare minimum. As of 2012, the Peace and Security Committee (CVV), the Development Cooperation Committee (COS) and the European Integration Committee (CEI) all have 12 members. The Human Rights Committee (CMR) will have 13 members until 2014. In

Met deze bezuiniging en de inkrimping van het aantal leden van de raad en de permanente commissies is de grens bereikt in het licht van de wettelijke taak van de AIV om regering en beide kamers van de Staten-Generaal gevraagd en ongevraagd van advies te dienen op de terreinen rechten van de mens, vrede en veiligheid, ontwikkelingssamenwerking en Europese integratie.

Aan het eind van het verslagjaar ontving de AIV het werkprogramma voor 2013. Daaruit blijkt dat de regering op het beleidsdomein van de ministers van Buitenlandse Zaken, van Defensie en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking adviezen tegemoet wenst te zien. Ook de Eerste Kamer verzocht de AIV van een adviesaanvraag, en wel over welke concrete mogelijkheden de AIV ziet voor Nederland om eigenstandig, alsook in Europees en ander internationaal verband, bij te dragen aan het vinden van een werkbare oplossing voor het Israëliisch-Palestijnse conflict.

In het verslagjaar heeft de AIV geen adviezen opgesteld in samenwerking met andere adviescolleges of de Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken. Wel heeft de AIV deelgenomen aan het overleg met de andere raden die hun oorsprong vinden in de Kaderwet adviescolleges, dat onder voorzitterschap staat van de voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Aan het begin van een nieuwe parlementaire periode die na de verkiezing van de Tweede Kamer op 20 september 2012 is aangevangen, vat de AIV zijn visie op zijn functioneren kort samen. In een democratisch bestel kan het gemeen overleg tussen regering en Staten-Generaal aan diepgang en veelzijdigheid winnen wanneer het beleid van de regering niet alleen berust op eigen inzicht van de bewindspersonen en dat van hun ambtelijke ondersteuning, maar ook wordt gevoed door advies van onafhankelijke deskundigen uit de samenleving. Die adviezen staan ook de Staten-Generaal ten dienste, waardoor ook de leden daarvan met de daardoor beschikbare inzichten het beleid kunnen beoordelen en beïnvloeden. De gedachtewisseling tussen regering en volksvertegenwoordiging kan daardoor een extra dimensie verkrijgen. De AIV streeft naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van zijn adviezen door zijn adviezen te laten voorbereiden door deskundigen uit de kringen van wetenschap, bedrijfsleven, NGO's, media, diplomatieke dienst en krijgsmacht. Bij de samenstelling en selectie van leden wordt in het bijzonder

the coming years the AIV will also be included in the general round of spending cuts.

With these savings and reduction in personnel, the limit has been reached in terms of the AIV's continued ability to fulfil its statutory task of advising the government and houses of parliament – both unsolicited and on request – on matters including human rights, peace and security, development cooperation and European integration.

At the end of the year under review the AIV received its work programme for 2013. This revealed that the government wishes to see advisory reports covering the policy areas of the Minister of Foreign Affairs, the Minister of Defence and the Minister for Foreign Trade and Development Cooperation. In addition the Senate of the States General submitted a request for advice in which it asked the AIV what specifically the Netherlands could do (individually as well as at EU and international level) to help find a solution to the Israeli-Palestinian conflict.

In 2012 the AIV drew up no reports in association with other advisory councils or with the Advisory Committee on Issues of Public International Law (CAVV). It did however take part in the consultations with the other councils founded under the Advisory Bodies Framework Act, led by the Chairman of the Advisory Council on Government Policy (WRR).

On 20 September 2012, at the start of the new parliamentary term following the parliamentary election, the AIV briefly reflected on its own role. In a democratic system, the consultations between government and parliament will be deeper and more diverse if policy does not rest solely on the insights of members of government and their political advisers, but is also enhanced by the advice of independent experts drawn from society. That advice is also aimed at the States General, whose members can use the insights available to evaluate and influence policy. This provides an extra dimension to the discussions between government and parliament.

The AIV strives for the highest possible level of quality by having its advisory reports prepared by experts from the academic community, the business sector, NGOs, the media,

the diplomatic service and the armed forces. When selecting and grouping its members the AIV pays particular attention to individuals' social engagement and their degree of availability to participate actively in preparing advisory reports. Whether advice is requested by the government or parliament, or reports are produced on the AIV's own initiative, the aim is to contribute to a more in-depth, diverse and relevant political debate on international affairs and foreign policy.

It is worth emphasising in general terms that the Netherlands has a major interest in being well informed about international developments. This requires both a well-equipped network of missions abroad and high-quality intelligence provided by the General Intelligence and Security Service (AIVD) and the Defence Intelligence and Security Service (MIVD). In the information age this is a prerequisite for effectively protecting and promoting the interests of the Dutch state and people.

gelet op de maatschappelijke betrokkenheid en de mate van beschikbaarheid voor actieve deelname aan de voorbereiding van adviezen. Met zijn adviezen, gevraagd door regering of een der kamers van de Staten-Generaal, of eigener beweging uitgebracht, tracht de AIV bij te dragen aan grotere veelzijdigheid, diepgang en relevantie van het politieke debat inzake internationale vraagstukken en buitenlands beleid.

Meer in algemene zin hecht de AIV er aan te benadrukken, dat het voor Nederland van groot belang is om goed te zijn ingelicht over internationale ontwikkelingen. Daar zijn zowel een goed uitgerust postennetwerk van het ministerie van Buitenlandse Zaken als een sterke inlichtingenpositie (AIVD en MIVD) voor nodig. In het informatietijdperk is dit een voorwaarde voor effectieve behartiging van de belangen van de Nederlandse Staat en samenleving.

IN 2012 UITGEBRACHTE ADVIEZEN

IN 2012 HEEFT DE AIV VIER ADVIEZEN EN VIER BRIEFADVIEZEN

uitgebracht, dat waren achtereenvolgens:

- Advies nummer 78: *Europese Defensiesamenwerking: soevereiniteit en handelingsvermogen* (januari 2012)
- Briefadvies nummer 19: *Naar een versterkt financieel-economisch bestuur in de EU* (februari 2012)
- Briefadvies nummer 20: *Nucleair programma van Iran: naar de-escalatie van een nucleaire crisis* (april 2012)
- Briefadvies nummer 21: *De receptorbenadering: een kwestie van maatvoering* (april 2012)
- Advies nummer 79: *De Arabische regio, een onzekere toekomst* (mei 2012)
- Advies nummer 80: *Ongelijke werelden: armoede, groei, ongelijkheid en de rol van internationale samenwerking* (september 2012)
- Briefadvies nummer 22: *Kabinetsformatie 2012: krijgsmacht in de knel* (september 2012)
- Advies nummer 81: *Nederland en het Europees Parlement: investeren in nieuwe verhoudingen* (november 2012)

ADVIES nummer 78: *Europese Defensiesamenwerking: soevereiniteit en handelingsvermogen*

Op 20 juni 2011 ontving de AIV van de regering een adviesaanvraag over de verdieping van de internationale defensiesamenwerking van de Nederlandse krijgsmacht. De vragen richtten zich speciaal op de implicaties voor de nationale soevereiniteit van verschillende vormen van defensiesamenwerking, op de lessen die uit multilaterale programma's uit het verleden zijn te trekken en op de mogelijkheden tot defensiesamenwerking in de toekomst.

Het advies is opgesteld door een gecombineerde commissie onder leiding van prof.dr. A. van Staden (AIV/CEI). De commissie bestond verder uit mw. prof.dr. M.G.W. den Boer (CEI), prof.dr. J. Colijn (CVV), mw. dr. M. Drent (CVV), dr. W.F. van Eekelen (extern deskundige), mw. mr.dr. B.T. van Ginkel (CVV), mw. prof.dr. M. de Goede (CVV), dr. A.R. Korteweg (CVV), mw. dr. C.M. Megens (CVV), LGen b.d. H.W.M. Satter (extern deskundige), prof.dr. J.G. Siccama (CVV) en LGen b.d. M.L.M. Urlings (AIV/CVV, vicevoorzitter). De commissie werd bijgestaan door de ambtelijke contactpersonen drs. A.J. Molenaar van het ministerie van Defensie en mw. drs. A.E. Faro namens het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het secretariaat werd gevoerd door drs. M.W.M. Waanders met hulp van de stagiaires mw. Q. Genee en de heren R.J.H. van Altvorst en M.V. Buijs. Voor dit advies heeft de commissie

Advisory reports published in 2012

IN 2012 THE AIV PUBLISHED FOUR ADVISORY REPORTS

and four advisory letters:

- Advisory report no. 78: 'European Defence Cooperation: Sovereignty and the Capacity to Act' (January 2012)
- Advisory letter no. 19: 'Towards Enhanced Economic and Financial Governance in the EU' (February 2012)
- Advisory letter no. 20: 'Iran's Nuclear Programme: Towards De-escalation of a Nuclear Crisis' (April 2012)
- Advisory letter no. 21: 'The Receptor Approach: A Question of Weight and Measure' (April 2012)
- Advisory report no. 79: 'The Arab Region: An Uncertain Future' (May 2012)
- Advisory report no. 80: 'Unequal Worlds: Poverty, Growth, Inequality and the Role of International Cooperation' (September 2012)
- Advisory letter no. 22: 'Open Letter to a New Dutch Government: The Armed Forces at Risk' (September 2012)
- Advisory report no. 81: 'The Netherlands and the European Parliament: Investing in a New Relationship' (November 2012)

ADVISORY REPORT NO. 78: *European Defence Cooperation: Sovereignty and the Capacity to Act*

On 20 June 2011 the AIV received a request for advice from the government on intensifying international defence cooperation on the part of the Dutch armed forces. The government's questions were aimed in particular at the implications of various forms of cooperation for national sovereignty, the lessons that could be drawn from multilateral programmes from the past and the scope for defence cooperation in the future.

The advisory report was drawn up by a joint committee chaired by Professor A. van Staden (AIV/CEI). Its other members were Professor M.G.W. den Boer (CEI), Professor J. Colijn (CVV), Dr M. Drent (CVV), Dr W.F. van Eekelen (external expert), Dr B.T. van Ginkel (CVV), Professor M. de Goede (CVV), Dr A.R. Korteweg (CVV), Dr C.M. Megens (CVV), Lieutenant General H.W.M. Satter (ret) (external expert), Professor J.G. Siccama (CVV) and Lieutenant General M.L.M.

Urlings (ret.) (vice-chair, AIV/CVV). The civil service liaison officers were A.J. Molenaar from the Ministry of Defence and Ms A.E. Faro of the Ministry of Foreign Affairs. The executive secretary was M.W.M. Waanders, assisted by trainees Ms Q. Genee, R.J.H. van Altvorst and M.V. Buijs. In the course of its research the committee spoke to a number of experts in Brussels and The Hague.

The AIV stresses in this advisory report that the need for defence cooperation at European level is greater than ever. Without far-reaching international cooperation the Netherlands will be unable to sustain an affordable and relevant military apparatus in the long term. The uncoordinated nature of the recent round of European budget cuts threatens to reduce military capability. Only through cooperation can the harmful effects of the current spending cuts be limited and resources made available to fill critical gaps in European defence capability. The intervention in Libya exposed Europe's military shortcomings and continued military dependence on the United States. The AIV sees this dependence as a problem given the United States' growing focus on Asia. Since our continent will increasingly be left to its own devices, there is a greater need for a common security strategy. The failure to produce such a strategy would (further) damage the credibility of Dutch and European ambitions to play a meaningful role in and around the European continent. The AIV notes however that a common European defence will remain a distant speck on the horizon as long as European countries demonstrate insufficient unity in terms of their foreign policies. Without a common foreign policy there can be no common defence.

Closer international cooperation is at odds with national autonomy or, rather, freedom of action. The sovereignty debate can be summarised as being about balancing the need to increase the capacity to act against the need to preserve freedom of action. The AIV considers that the modern interpretation of the concept of sovereignty should be adopted and consequently that security and sovereignty are served by having armed forces that can cooperate effectively in a European and broader international context. The AIV concludes that the freedom to act (i.e. sovereignty in a traditional sense) is limited only in the case of certain forms of operational cooperation and in role and task specialisation. A careful consideration of the choice of countries with which

gesproken met een aantal deskundigen in Brussel en Den Haag.

De AIV beklemtoont in zijn advies dat de noodzaak tot Europese defensiesamenwerking sterker is dan ooit. Nederland kan zonder vergaande internationale samenwerking op de lange termijn geen relevante en betaalbare krijgsmacht in stand houden. Door de recente, ongecoördineerde bezuinigingsronde in Europese landen dreigen militaire vermogens verloren te gaan. Alleen via Europese defensiesamenwerking kunnen de schadelijke effecten van de lopende bezuinigingen worden beperkt en middelen worden vrijgemaakt om kritieke hiaten in de Europese defensiecapaciteit op te vullen. De interventie in Libië heeft de militaire tekortkomingen van Europa en de blijvende afhankelijkheid van de Verenigde Staten (VS) op militair vlak aan het licht gebracht. De AIV ziet deze afhankelijkheid van de VS als een probleem nu de VS zich steeds meer gaan richten op Azië. De omstandigheid dat ons werelddeel meer op zichzelf wordt teruggeworpen vergroot de noodzaak van een gezamenlijke veiligheidsstrategie. Gebeurt dit niet, dan wordt de geloofwaardigheid van de Nederlandse en Europese ambities om een betekenisvolle rol op en nabij het Europese continent te spelen (verder) aangetast. De AIV constateert echter dat een gemeenschappelijke Europese defensie een vage stip op een verre horizon blijft zolang de Europese landen onvoldoende eensgezindheid in het buitenlands beleid ten toon spreiden. Geen gemeenschappelijke defensie zonder een gemeenschappelijke buitenlandse politiek.

Nauwere internationale samenwerking staat op gespannen voet met de nationale autonomie ofwel de 'vrijheid om te handelen'. De soevereiniteitsdiscussie kan samengevat worden als een afweging tussen het vergroten van het handelingsvermogen en het behoud van de vrijheid van handelen. De AIV meent dat de moderne interpretatie van het begrip soevereiniteit gehanteerd moet worden en hieruit volgt dat veiligheid en soevereiniteit gediend zijn bij een krijgsmacht die effectief kan samenwerken in Europees en breder internationaal verband. De AIV concludeert vervolgens dat de vrijheid om te handelen, ofwel de soevereiniteit in de traditionele zin, alleen beperkt wordt bij bepaalde vormen van operationele samenwerking en bij rol- en taakspecialisatie. In die gevallen is een zorgvuldige afweging bij de keuze van de landen waarmee en de condities waaronder wordt samengewerkt vereist. De AIV bepleit in dit advies een samenhangende aanpak van de uitbreiding

en verdieping van de Europese defensiesamenwerking. Hiervoor is een tweesporenbenadering vereist die bestaat uit een *top-down*strategie voor Europese veiligheidssamenwerking, inclusief het opstellen van een nieuwe Europese veiligheidsstrategie, en een *bottom-up*aanpak voor verdieping van bilaterale samenwerking. Het is essentieel beide sporen met elkaar in evenwicht te brengen. Nederland heeft in de afgelopen decennia stapsgewijs vooruitgang geboekt op het gebied van bilaterale defensiesamenwerking. Dit heeft stellig bijgedragen aan de professionalisering van de krijgsmacht. De AIV concludeert dat de mogelijkheden voor ver(der)gaande vormen van bilaterale samenwerking nog lang niet zijn uitgeput. In concreto legt de AIV de regering een tiental aanbevelingen voor die rechtstreeks betrekking hebben op (onderdelen van) de Nederlandse krijgsmacht.

De AIV onderstreept ten slotte dat kostenbesparingen als gevolg van bi- en multilaterale samenwerking niet de weg vrijmaken voor nieuwe bezuinigingen op het Nederlandse defensiebudget. Het realiseren van besparingen is een proces waarbij de kost (investeren) voor de baat uitgaat en vertrouwen tussen samenwerkingspartners essentieel is.

Het advies is na publicatie breed verspreid en heeft vrij veel pers aandacht gekregen. Naast een zeer uitgebreid interview met de opstellers in *Trouw* verschenen er artikelen in landelijke dagbladen, zoals de *NRC*, *Volkskrant* en *Telegraaf* en er werd aandacht besteed aan het advies in een aantal radioprogramma's. De secretaris van de commissie publiceerde twee artikelen over het advies in het *Atlantisch Perspectief* en in het *Marineblad*. Ook is, samen met de Atlantische Commissie op 2 april 2012 een seminar georganiseerd in Nieuwspoor. De bijeenkomst werd bijgewoond door circa 90 deelnemers en de discussie over de onderwerpen uit het advies was geanimeerd. Voorafgaand aan dat seminar hebben prof. Van Staden, LGen b.d. Urlings en secretaris Waanders op 28 maart 2012 deelgenomen aan een deskundigenbijeenkomst op het Egmont Instituut in Brussel. Bij die bijeenkomst waren naast militairen ook Belgische beleidsmakers en academici aanwezig. Na een korte toelichting op het advies vond een uitgebreide discussie over aspecten van deze Europese samenwerking plaats. In oktober 2012 heeft de secretaris het advies in Brussel toegelicht tijdens een bijeenkomst met de permanente militaire vertegenwoordigers van de lidstaten van de Europese Unie (EU).

and the conditions under which close operational cooperation or a form of specialisation is entered into is required in such cases. In this report the AIV advocates a coherent approach to the expansion and deepening of European defence cooperation. This requires a twin-track approach consisting of a top-down strategy for European security cooperation (which includes the drafting of a new European security strategy) and a bottom-up approach for deepening bilateral defence cooperation. It is essential that a balance be achieved between the two tracks. In the past decades the Netherlands has made gradual progress in the field of bilateral defence cooperation. This has definitely enhanced the professionalism of the armed forces. The AIV concludes that the possibilities for far-reaching forms of bilateral cooperation have by no means been exhausted, and presents ten specific recommendations to the government that relate directly to the Dutch armed forces or individual services.

Finally, the AIV emphasises that cost savings as a result of bilateral and multilateral cooperation should not be seen as paving the way for further cuts in the Dutch defence budget. Achieving savings is a process where we have to make investments now so that we can reap the benefits later, and confidence between the cooperating partners is essential.

After publication this advisory report was circulated widely and attracted considerable media attention. Besides an extensive interview with the authors in *Trouw*, articles also appeared in national dailies like *NRC*, *De Volkskrant* and *De Telegraaf*, and several radio programmes covered the report. The committee's executive secretary published two articles on the advisory report, in *Atlantisch Perspectief* and *Marineblad* respectively. In addition, on 2 April 2012 a seminar was held in association with the Netherlands Atlantic Association in Nieuwspoor. It was attended by 90 participants and featured a lively debate on the topics raised in the report. On 28 March 2012, Professor Van Staden, Lieutenant General Urlings and Mr Waanders took part in a meeting of experts at the Egmont Institute in Brussels. As well as military personnel the event was attended by Belgian policymakers and academics. After a short introduction to the advisory report there was a wide-ranging discussion of various aspects of European cooperation. In Brussels in October 2012 the executive secretary spoke about the advisory report at a meeting of

permanent military representatives of the member states of the European Union.

Government response

The AIV received the government's response to the advisory report on 11 May 2012. The government indicated that the report was a good starting point for addressing the issue of the further international embedding of the Dutch armed forces and the related issue of national sovereignty. The government will always assess what capabilities the Netherlands should possess independently. Deciding on the operational deployment of the armed forces is one of the most weighty national political responsibilities. In the government's view there is no question of shared European sovereignty in this context. The government does however concur with the AIV's recommendation that the capacity to act should be regarded as an essential element of the concept of sovereignty.

By cooperating with other partners on procurement, maintenance, education and training, stationing and deployment, the armed forces will obtain access to capabilities that they would otherwise be unable to afford, maximise their military effectiveness and enhance their efficiency. The government recognises that NATO and the EU have become too large to undertake some cooperation initiatives. It will therefore focus on initiatives involving smaller bilateral or regional partnerships. Unnecessary institutionalisation should, after all, be avoided and, in the interests of effectiveness, trust and also public support in the Netherlands, it is advisable to stay as 'close to home' as possible when choosing these partnerships. The government is therefore choosing in practice to expand and deepen its operational defence cooperation with geographically proximate partners that have a strategic and political culture comparable to that of the Netherlands. This means building on good relations with countries such as Belgium, Luxembourg, Germany, Norway and Denmark. The government thanks the AIV for its specific proposals for possible cooperation with our partner countries. It concludes its response by inviting the House to engage in a fundamental debate on the intensification of international defence cooperation to promote the capacity to act in the interests of the Netherlands and its allies, in the light of the principles of autonomy and sovereignty. This debate is expected to take place in March 2013.

Regeringsreactie

Op 11 mei 2012 ontving de AIV de regeringsreactie op het advies. Daarin geeft het kabinet aan dat het advies een goed startpunt is om een passend antwoord te vinden op het vraagstuk van de verdere internationale inbedding van de krijgsmacht en het verband met onze nationale soevereiniteit. Het kabinet zal steeds afwegen over welke capaciteiten Nederland zelfstandig moet kunnen beschikken. Besluiten over de operationele inzet van de krijgsmacht behoren tot de meest zwaarwegende nationale politieke verantwoordelijkheden. Van gedeelde Europese soevereiniteit is hierbij naar de mening van het kabinet geen sprake. Wel kan het kabinet zich vinden in het advies van de AIV om het handelingsvermogen als wezenlijk onderdeel van het soevereiniteitsbegrip te beschouwen.

Door samenwerking met andere partners bij verwerving, onderhoud, opleiding en training, stationering of inzet, verschaft de krijgsmacht zich toegang tot capaciteiten die ze zich anders niet zou kunnen veroorloven, vergroot ze haar militaire effectiviteit en verbetert ze haar doelmatigheid. Het kabinet beseft dat de NAVO en de EU te groot zijn geworden om sommige samenwerkingsinitiatieven gestalte te geven. Het zet daarom vooral in op initiatieven in kleinere verbanden, bilateraal of regionaal. Onnodige institutionalisering moet immers worden vermeden en vanuit het oogpunt van effectiviteit, vertrouwen en ook draagvlak in Nederland is het goed als de samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk 'dicht bij huis' blijven. Het kabinet kiest derhalve bij het uitbreiden en verdiepen van zijn operationele defensiesamenwerking voor geografisch nabije partners met een vergelijkbare strategische en politieke cultuur als Nederland. Dit betekent het voortbouwen op de goede relaties met landen zoals België, Luxemburg, Duitsland, Noorwegen en Denemarken. Het kabinet dankt de AIV voor de specifieke voorstellen voor mogelijke samenwerking met deze partnerlanden. Tot slot roept het kabinet de Kamer op tot een fundamenteel debat over de intensivering van de internationale defensiesamenwerking, ten dienste van het handelingsvermogen in het belang van Nederland en van zijn bondgenoten, in het licht van autonomie en soevereiniteit. Deze discussie is voorzien in maart 2013.

BRIEFADVIES nummer 19: *Naar een versterkt financieel-economisch bestuur in de EU*

Het advies over de versterking van het financieel-economisch bestuur van de Europese Unie is op eigen initiatief uitgebracht. Het is voorbereid door een gecombineerde commissie die bestond uit: mr. C.G. Trojan (voorzitter), dr. W.F. van Eekelen, prof.dr. S.C.W. Eijffinger, mw. dr. F.A.W.J. van Esch, mw. dr. L. Noordegraaf-Eelens, prof.dr. K. van Paridon, prof.dr. J.Q.Th. Rood, dr. A. Schout, prof.dr. A. van Staden, mw. mr. M.C.B. Visser en prof.dr. J.W. de Zwaan. Allen maken deel uit van de Commissie Europese Integratie (CEI) van de AIV. Verder traden als lid tot de commissie toe: mw. drs. M. Sie Dhian Ho (AIV), dr. E.P. Wellenstein (erelid AIV) en drs. M.G. Bos (SER, extern lid). Secretariële ondersteuning is verleend door drs. T.D.J. Oostenbrink (secretaris AIV), die daarbij werd bijgestaan door dhr. M.V. Buijs (stagiair).

In dit briefadvies gaat de AIV in op de onderlinge verstrengeling van de opeenvolgende banken- en staatsschuldencrisis in Europa en draagt hij een aantal gedachten aan over de versterking van het financieel-economisch bestuur in de Europese Unie. Daarbij onderstreept de AIV de noodzaak om te nemen maatregelen te koppelen aan versterking van het politieke en maatschappelijke draagvlak. Het briefadvies sluit aan op advies nr. 68 'De EU en de crisis: lessen en leringen' uitgebracht in januari 2010. De eerder bemerkte tekortkomingen ten aanzien van crisispreventie en crisismanagement zijn namelijk ook van toepassing op de huidige crisis.

Onder druk van de eurocrisis hebben Europese leiders getracht het financieel-economisch bestuur in de EU van een meer solide fundament te voorzien, zowel inhoudelijk als procedureel en institutioneel. De AIV constateert echter dat het bestuur van de EU fragmentarisch blijft en dat de splitsing in communautaire methode en intergouvernementele aanpak het moeilijk maakt om tot een coherent en doeltreffend beleid te komen.

Niettemin is de AIV ervan overtuigd dat de Europese Unie en haar lidstaten – in samenwerking met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) – nog steeds in staat zijn een uitweg uit de huidige crisis te vinden. Met voldoening stelt de AIV vast dat er via de communautaire methode inmiddels aanmerkelijke voortgang is geboekt op het gebied van banktoezicht, financiële regulering, versterkte begrotingsdiscipline en economische beleidscoördinatie. Op al deze terreinen heeft de

ADVISORY LETTER NO. 19: *Towards Enhanced Economic and Financial Governance in the EU*

The AIV produced this advisory letter on enhanced economic and financial governance in the European Union on its own initiative. It was drafted by a joint committee chaired by C.G. Trojan. Its other members were Dr W.F. van Eekelen, Professor S.C.W. Eijffinger, Dr F.A.W.J. van Esch, Dr L. Noordegraaf-Eelens, Professor K. van Paridon, Professor J.Q.T. Rood, Dr A. Schout, Professor A. van Staden, Ms M.C.B. Visser and Professor J.W. de Zwaan. All are members of the AIV's European Integration Committee (CEI). Also participating in the commission were Ms M. Sie Dhian Ho (AIV), Dr E.P. Wellenstein (honorary member of the AIV) and M.G. Bos (external expert, Social and Economic Council). The executive secretary was T.D.J. Oostenbrink, assisted by trainee M.V. Buijs.

In this advisory letter the AIV examines how the successive European banking and debt crises were interlinked and proposes a number of ideas for enhancing the EU's financial and economic governance. The AIV underlines the need to link planned measures with strengthening political and public support. The advisory letter also harks back to advisory report no. 68, 'The EU and the Crisis: Lessons Learned', published in January 2010. The shortcomings in crisis prevention and crisis management identified there also apply to the present crisis.

The euro crisis has forced European leaders to try and strengthen the foundations of economic and financial governance in the EU – substantively, procedurally and institutionally. However, the AIV observes that governance remains fragmentary and the tension between the Community method and the intergovernmental approach makes it difficult to arrive at coherent and effective policies.

Nevertheless, the AIV is convinced that the European Union and its member states – in cooperation with the IMF – are still able to resolve the crisis. The AIV notes with satisfaction that the Community method has allowed considerable progress to be made in the areas of bank supervision, financial regulation, enhanced budget discipline and economic policy coordination. In all these fields, the European Commission has been able to exercise its right of initiative again and co-legislation by the Council and Parliament has proved effective.

The European semester should in any event facilitate coordinated action on macroeconomic, fiscal and structural policy. The supplementary agenda for euro countries in the Euro Plus Pact is at least a first step towards a more coordinated approach to structural reforms. Above all, the introduction of the 'six-pack' of economic governance measures provides a much stronger framework for coordinating national economic and fiscal policy, and for enhanced budget discipline.

The other key points set out in the advisory letter can be summarised as follows:

1. The AIV believes that for the time being existing treaties provide sufficient scope for enhancing economic and financial governance in the EU and laying the basis for a crisis-proof eurozone. This requires all countries concerned to show discipline, commitment to the common interest and a certain degree of solidarity to mitigate the most painful elements of adjustment processes and jointly create new prospects for restoring growth and jobs.
2. The AIV is of the opinion that the Community method offers the best safeguards for efficient and sound policy and that the leakage of powers to parallel intergovernmental structures is not in the Netherlands' interest. The AIV believes that the initiating role of the European Commission needs strengthening and that the Commissioner for the euro should perform a pivotal role in the EU's economic and financial governance. His presence at Euro Summits and European Councils – when economic and financial issues are being discussed – could be a first step.
3. The AIV is of the opinion that serious thought must be given to making European supervision of banks more robust, including a European resolution mechanism. These follow-up steps could be explored in a new De Larosière group.
4. The AIV believes that in addition to enhanced budget discipline, high priority should be given to structural measures to tackle macroeconomic imbalances and to providing growth prospects for those countries which now need to radically reform their public finances.
5. The AIV advises the government and parliament to anchor the European semester firmly in national policy processes, especially as regards budget preparation and adoption.
6. For countries that are under enhanced supervision and are dependent on financial assistance, the resources available

Europese Commissie weer inhoud weten te geven aan haar initiatiefrecht en is de medewetgeving van Raad en Parlement effectief gebleken.

Zo is met het Europees semester reeds een procedure in het leven geroepen die een gecoördineerd optreden van macro-economisch, begrotings- en structureel beleid zal versoepelen. De aanvullende agenda voor de eurolanden in het Euro Plus Pact geeft in elk geval een aanzet tot een meer gecoördineerde aanpak van structurele hervormingen. Vooral met de komst van het *six pack of governance* bestaat een meer solide raamwerk voor de inrichting van het nationale economische- en begrotingsbeleid en voor een versterkte begrotingsdiscipline.

De verdere inhoud van het advies kan als volgt puntsgewijs worden samengevat:

1. De AIV is van oordeel dat voorshands de bestaande verdragen voldoende mogelijkheden bieden om het financieel-economisch bestuur in de EU te versterken en de grondslagen te leggen voor een crisisbestendige eurozone. Dit vergt van alle betrokken landen de nodige discipline en toewijding voor het gemeenschappelijk belang en ook een zekere mate van solidariteit om de scherpste kantjes van pijnlijke aanpassingsprocessen af te halen en gezamenlijk weer nieuwe perspectieven op herstel van groei en werkgelegenheid te scheppen.
2. De AIV is van mening dat de communautaire methode de beste waarborgen biedt voor een slagvaardig en afgewogen beleid en dat het weglekken van bevoegdheden naar gelijksoortige intergouvernementele structuren geen Nederlands belang dient. De AIV is van mening dat de initiërende functie van de Europese Commissie versterking behoeft en dat de Eurocommissaris een spilfunctie zou dienen te hebben in het financieel-economisch bestuur van de EU. Zijn aanwezigheid in Eurotops en Europese Raden, voor zover deze beraadslagen over financieel-economische onderwerpen, zou een eerste stap kunnen zijn.
3. De AIV is van oordeel dat serieus moet worden nagedacht over een volwaardiger Europees toezicht op banken inclusief een Europees resolutiemechanisme. Deze vervolgstappen zouden verkend kunnen worden in een nieuwe 'De Larosière-groep'.
4. De AIV is van mening dat naast de versterkte begrotingsdiscipline, de structurele aanpak van macro-economische onevenwichtigheden een hoge prioriteit moet hebben

evenals het bieden van groeiperspectief voor die landen die thans moeten overgaan tot een drastische sanering van de openbare financiën.

5. De AIV beveelt de regering en de Staten-Generaal aan het Europees Semester goed te verankeren in de nationale beleidsprocessen, in het bijzonder met betrekking tot de voorbereiding en vaststelling van de begroting.
6. Voor landen die onder verscherpt toezicht staan en afhankelijk zijn van financiële bijstand moeten de beschikbare structuur- en cohesiefondsmiddelen worden ingezet ter ondersteuning van de structurele aanpassingsprogramma's die deze landen geacht worden uit te voeren.
7. Als het gaat om crisismanagement behoeft op korte termijn de herfinanciering van de Italiaanse schuld de hoogste prioriteit. De vuurkracht van het noodfonds dient eveneens verhoogd te worden. De AIV meent dat in ieder geval in 2012 de Europese Financiële Stabiliteitsfaciliteit (EFSF) en het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) cumulatief ingezet moeten worden.
8. De AIV trekt ten slotte de conclusie dat de noodzakelijke structurele oplossingen verdergaande verbondenheid en herverdeling van bevoegdheden tussen nationaal en Europees niveau vergen. Dit is niet goed mogelijk zonder versterking van het politieke en maatschappelijke draagvlak. Een strategie die zich vooral richt op een vergroting van de democratische legitimiteit van de Europese besluitvorming is daarvoor essentieel. Voor een blijvende aanvaarding van het Europees project is het evenwel niet alleen van belang effectieve oplossingen voor belangrijke beleidskwesties aan te dragen, maar burgers ook in staat te stellen invloed uit te oefenen op de richting van het integratieproces als geheel. Nationale parlementen en politieke partijen hebben in dit opzicht een bijzondere verantwoordelijkheid.

Het advies is na publicatie breed verspreid en heeft ook enige pers aandacht gekregen. Voorts heeft een delegatie van de AIV op 19 april 2012 gesproken met de vaste Commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer over het uitgebrachte briefadvies. De AIV was vertegenwoordigd door prof.dr. A. van Staden, dr. A. Schout, mw. mr. M.C.B. Visser en secretaris drs. A. Uilenreef. Op 26 september heeft professor Van Staden naar aanleiding van het briefadvies een presentatie gegeven tijdens een door De Nederlandsche Bank belegde discussiebijeenkomst.

from Structural and Cohesion Funds should be used to support the structural adjustment programmes these countries are understood to be pursuing.

7. As far as crisis management is concerned, the refinancing of Italy's debt should be given top priority in the short term. In addition, the emergency fund's firepower should be increased. The AIV believes that the European Financial Stability Mechanism (EFSF) and the European Stability Mechanism (ESM) should in any event be used in tandem in 2012.
8. Finally, the AIV concludes that the necessary structural solutions demand greater interdependence and a more far-reaching redistribution of powers between national and EU level. This cannot be accomplished without strengthening political and public support. To that end, a strategy geared mainly to increasing the democratic legitimacy of EU decision-making is essential. To secure long-term acceptance of the European project, it is necessary not only to offer effective solutions to major policy issues but also to enable the public to influence the direction of the integration process as a whole. National parliaments and political parties have a special responsibility in this regard.

The advisory letter was circulated widely after publication and also attracted some media attention. On 19 April 2012 an AIV delegation met with the Permanent Parliamentary Committee on European Affairs to discuss the letter. The AIV was represented by Professor A. van Staden, Dr A. Schout, Ms M.C.B. Visser and executive secretary A. Uilenreef. On 26 September Professor Van Staden gave a presentation on the advisory letter at a conference hosted by De Nederlandsche Bank.

Government response

The government issued its response to the advisory letter on 23 March 2012. It found the letter a valuable contribution to the discussion on strengthening financial and economic governance in the European Union. Like the AIV, the government considers that ensuring the stability of the eurozone in the short term is essential.

ADVISORY LETTER NO. 20: *Iran's Nuclear Programme: Towards De-escalation of a Nuclear Crisis*

On 21 November 2011 the AIV received a request for advice on Iran's position in the surrounding region and the

role of its nuclear programme in geopolitical relations there, with reference to the most recent developments. The request was made by the government, partly at the urging of the House of Representatives of the States General.

The advisory letter was prepared by a joint committee chaired by Professor J.J.C. Voorhoeve (AIV/CVV). Its other members were Dr N. van Dam (CVV), Dr I. Duyvesteyn (CVV), Major General C. Homan (ret.) (CVV), J. Ramaker (CVV) and Ms H.M. Verrijn Stuart (AIV/CMR). The executive secretary was M.W.M. Waanders (executive secretary of the CVV), supported by trainee V.A.M. Klösters. W. Wessels of the Security Policy Department of the Ministry of Foreign Affairs was the civil service liaison officer.

According to the AIV there is no evidence to suggest that Iran is currently building nuclear weapons. Nor are there any indications that Iran's leaders intend to give the country's nuclear programme a military dimension. At the same time, it must be noted that it is not certain that Iran's nuclear programme is exclusively peaceful. This uncertainty will remain as long as Iran is unwilling to clarify in full all the IAEA's outstanding questions on the possible military dimension to its nuclear programme. The AIV notes that the international sanctions have not led to greater transparency on the part of the Iranians, while the economic sanctions are affecting Iran's economy and population.

The AIV believes that any military action against Iran would at best delay the nuclear programme, that it would drive the programme even further underground, and that it could actually prompt Iran to convert its nuclear programme into a nuclear *weapons* programme. Leaving aside the effects of military action on international peace and security in the wider sense and on the global economy, the AIV therefore considers that taking the military option would not contribute towards finding a long-term solution to the controversy surrounding Iran's nuclear programme.

On the basis of studies and interviews, the AIV would conclude that the vast majority of government and academic researchers believe that there is no imminent risk of Iran acquiring a nuclear-weapons capability or indeed a nuclear weapon. The AIV favours a thorough reflection on the question

Regeringsreactie

De regeringsreactie op het briefadvies verscheen op 23 maart 2012. Daarin stelt de regering dat het advies een waardevolle aanvulling biedt op de gedachtevorming over de versterking van het financieel-economisch bestuur in de Europese Unie. Net als de AIV, is het kabinet van mening dat het verzekeren van de stabiliteit van de eurozone op de korte termijn onontbeerlijk is.

BRIEFADVIES nummer 20: *Nucleair programma van Iran: naar de-escalatie van een nucleaire crisis*

Op 21 november 2011 ontving de AIV een adviesaanvraag over de positie van Iran in de regio en de rol van het nucleaire programma van Iran in de geopolitieke verhoudingen hierin, mede gelet op de meest recente ontwikkelingen. De aanvraag kwam van de regering en werd mede op verzoek van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gedaan.

Het briefadvies is voorbereid door een gecombineerde commissie onder voorzitterschap van prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve (AIV/CVV). De commissie bestond verder uit dr. N. van Dam (CVV), mw. dr. I. Duyvesteyn (CVV), gen.-maj. b.d. mr.dr.s. C. Homan (CVV), drs. J. Ramaker (CVV) en mw. mr. H.M. Verrijn Stuart (AIV/CMR). Het secretariaat werd gevoerd door drs. M.W.M. Waanders (secretaris van de CVV), daarin bijgestaan door de stagiair dhr. V.A.M. Klösters. Drs. W. Wessels van de Directie Veiligheidsbeleid van het ministerie van Buitenlandse Zaken trad op als ambtelijk contactpersoon.

Volgens de AIV zijn geen aanwijzingen bekend die erop duiden dat Iran momenteel kernwapens maakt, noch dat het Iraanse leiderschap voornemens is het nucleaire programma een militaire dimensie te geven. Tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat er geen zekerheid is over het uitsluitend vreedzame karakter van het Iraanse nucleaire programma. Die onzekerheid blijft voortduren zolang Iran geen volledige openheid van zaken geeft rondom alle openstaande vragen van het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA) over een mogelijke militaire dimensie van zijn nucleaire programma. De AIV constateert dat de internationale sancties niet tot een grotere openheid hebben geleid aan Iraanse zijde. Wel hebben de economische sancties effect op de Iraanse economie en bevolking.

De AIV is van mening dat een militair optreden tegen Iran het nucleaire programma hooguit zou vertragen, dit programma

verder ondergronds zou drijven, en juist de drijfveer zou kunnen vormen het Iraanse nucleaire programma tot een nucleair wapenprogramma om te vormen. Nog afgezien van de effecten van een militair optreden op de internationale vrede en veiligheid in ruimere zin en op de wereldeconomie, acht de AIV de militaire optie dan ook geen bijdrage aan een duurzame oplossing voor de controversen rondom het nucleaire programma van Iran.

Op grond van studies en gesprekken constateert de AIV dat ambtelijke en academische onderzoekers in overgrote meerderheid van mening zijn dat een Iraanse kernwapencapaciteit of een Iraans kernwapen op dit moment niet aanstaande is. De AIV is voorstander van een grondige bezinning op de vraag of, en zo ja hoe, nieuwe wegen in het diplomatieke proces met Iran kunnen worden ingeslagen. De AIV staat een stapsgewijze, meeromvattende benadering van dit diplomatieke proces voor om uit de huidige impasse te geraken en de band die de Nederlandse regering heeft met de regering van Israël te benutten om die regering te waarschuwen tegen de gevaren en averechtse gevolgen van een militaire aanval op Iraanse nucleaire installaties.

Het advies is na publicatie breed verspreid en heeft in algemene zin pers aandacht gekregen. In verschillende artikelen over de relatie met Iran werd gerefereerd aan het advies, maar er werd weinig specifiek over gesproken. Wel verscheen in de *Internationale Spectator* in juni een artikel over het advies.

Regeringsreactie

Op 16 mei 2012 ontving de AIV de regeringsreactie op het advies. Het kabinet beschouwt het AIV-advies als een waardevolle bijdrage aan de discussie en de beleidsvorming rondom het Iraanse nucleaire programma. Tegelijkertijd verschilt het kabinet op een aantal punten van mening met de AIV. Het kabinet behoudt grote zorgen over een mogelijke militaire dimensie van het Iraanse nucleaire programma en stelt dat de bal bij Iran ligt en dat het zijn internationale verantwoordelijkheid moet nemen en zijn verplichtingen moet nakomen.

Het kabinet constateert dat de AIV een verbreding van de huidige onderhandelingsagenda met Iran voor ogen heeft zonder hieraan de voorwaarde te verbinden dat Iran aan zijn internationale verplichtingen voldoet. Verder stelt de AIV dat sancties niet geleid hebben tot grotere openheid op de macht-

of whether new avenues could be explored in the diplomatic process with Iran, and if so how. The AIV favours a wider-ranging, step-by-step approach to this process as a way out of the current impasse. It further recommends that the Dutch government take advantage of its ties with Israel to warn that country's government against the dangers and counterproductive consequences of a military strike against Iran's nuclear facilities.

After its publication, the advisory letter was widely circulated and attracted some general media attention. Various articles on relations with Iran referred to the report, but there was little discussion about it specifically. That said, an article about the advisory letter appeared in the *Internationale Spectator* in June.

Government response

On 16 May 2012, the AIV received the government's response to the advisory letter. In the response, the government states that it considers the report a valuable contribution to the debate about the Iranian nuclear programme and the government's policymaking efforts in this area. At the same time, the government disagrees with the AIV on a number of points. The government harbours grave concerns about a possible military dimension to Iran's nuclear programme and considers that it is up to Iran to face up to its international responsibility and to comply with its international obligations.

The government observes that the AIV envisages a widening of the current negotiation agenda with Iran without this being made conditional on Iran's compliance with its international obligations. The AIV further asserts that sanctions have not led to increased openness on the part of those in power in Tehran, while the government believes that it was international pressure (in the form of sanctions) that led Iran to decide to discuss its nuclear programme with the P5+1 (the five permanent members of the UN Security Council and Germany). The government supports the international two-track policy on Iran, consisting of sanctions combined with a political component. It believes that the sanctions must be allowed to do their work until such time as Iran takes the action requested of it. Until then, relaxing the sanctions would be inappropriate.

The government does not wish to speculate about, or exclude, other options at this juncture. It therefore considers that warning Israel about the dangers and counterproductive consequences of a military strike on Iran's nuclear installations, as the AIV advises, would not be expedient at the present time.

ADVISORY LETTER NO. 21: *The Receptor Approach: A Question of Weight and Measure*

The receptor approach assumed an increasingly central role in the human rights policy pursued by Minister of Foreign Affairs Uri Rosenthal. The House of Representatives discussed this approach with Mr Rosenthal on several occasions. During the parliamentary debate on the Ministry of Foreign Affairs' budget on 23 and 24 November 2011, MPs Han ten Broeke and Nebahat Albayrak suggested asking the AIV to prepare an advisory report on the receptor approach. At a meeting on 15 February 2012 between the AIV and the Permanent Parliamentary Committee on Foreign Affairs, the Committee repeated this request. On 19 March 2012, the AIV, represented by Human Rights Committee chair Professor W.J.M. van Genugten, shared its views on the receptor approach at a hearing of the Committee on Foreign Affairs. In April 2012, following Mr Rosenthal's letter to parliament of 7 March 2012 setting out his interpretation of the receptor approach, the AIV presented its advisory letter on the subject. It was prepared by the AIV's Human Rights Committee and was adopted by the AIV on 13 April 2012.

The receptor approach concerns the question of how efforts to promote human rights can be configured to accommodate the many differences between countries throughout the world. According to the receptor approach more use should be made of local culture and traditional social institutions as launch pads, in certain cases, for implementing international human rights obligations. In his letter of 7 March 2012, Mr Rosenthal suggests that Western countries place too much emphasis on enshrining human rights in national legislation and individual rights, and too often wag a disapproving finger at countries which fail to comply with their obligations.

In its advisory letter the AIV points out that the concept behind the receptor approach is not new and that Western governments have been using alternative methods to

hebbers in Teheran, terwijl het kabinet meent dat internationale druk door middel van sancties er wel degelijk toe heeft geleid dat Iran weer heeft willen praten met de P5+1 (de vijf permanente leden van de VN Veiligheidsraad en Duitsland) over het nucleaire programma. Het kabinet is voorstander van het internationale tweesporenbeleid richting Iran, dat bestaat uit een politieke- en een sanctiecomponent. Het meent dat de sancties hun werk moeten blijven doen, totdat Iran de gevraagde stappen zet. Tot die tijd is een verlichting van sancties niet aan de orde.

Speculeren over andere opties danwel deze uit te sluiten acht het kabinet op dit moment niet opportuun. Een waarschuwing aan het adres van de Israëlische regering over de gevaren en averechtse gevolgen van een militaire aanval op Iraanse nucleaire installaties, zoals de AIV adviseert, acht het derhalve niet wenselijk.

BRIEFADVIES nummer 21: *De receptorbenadering: een kwestie van maatvoering*

In het mensenrechtenbeleid van minister van Buitenlandse Zaken Rosenthal nam de receptorbenadering steeds meer een centrale plaats in. De Tweede Kamer heeft over deze benadering herhaaldelijk van gedachten gewisseld met minister Rosenthal. Tijdens de behandeling van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken in de Tweede Kamer op 23 en 24 november 2011 suggereerden de leden Ten Broeke en Albayrak de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) te vragen om een advies over de receptorbenadering. Tijdens een gesprek tussen de Vaste Commissie van Buitenlandse Zaken en de AIV op 15 februari 2012 werd dit verzoek, namens de Commissie, herhaald. Enkele maanden later, op 19 maart 2012, gaf de AIV zijn visie op de receptorbenadering tijdens een hoorzitting van de Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer, bij monde van professor Van Genugten (voorzitter van de Commissie Mensenrechten). Nadat minister Rosenthal in een brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012 uiteengezet had wat hij verstaat onder de receptorbenadering, bracht de AIV in april 2012 een briefadvies uit over deze benadering. Het advies werd voorbereid door de Commissie Mensenrechten van de AIV en werd op 13 april 2012 vastgesteld door de AIV.

De receptorbenadering gaat over de vraag op welke wijze de bevordering van de rechten van de mens het beste kan

aansluiten bij de vele verschillen die landen wereldwijd laten zien. Volgens de receptorbenadering kan meer dan nu het geval is gebruik worden gemaakt van de lokale cultuur en traditionele sociale instituties als aanknopingspunten om, in bepaalde gevallen, internationale mensenrechtenverplichtingen in de praktijk te brengen. Minister Rosenthal stelde in zijn brief van 7 maart 2012 dat westerse landen teveel nadruk leggen op vastlegging van mensenrechten in nationale wetgeving en in individuele rechten en bovendien te vaak het opgeheven vingertje gebruiken tegen landen die niet aan hun verplichtingen voldoen.

De AIV wees er in het briefadvies op dat het concept van de receptorbenadering niet nieuw is en dat westerse regeringen al decennia gebruik maken van andere methoden om mensenrechten te bevorderen; het recht was en is niet het enige middel. De AIV gaf bovendien aan dat het internationale recht aan staten ruimte laat (*'margin of appreciation'*) om rekening te houden met die lokale context: 'universaliteit is geen uniformiteit'. Er zijn echter minimumnormen. Lokale tradities en gewoonten worden vaak gehanteerd als excuus om fundamentele rechten te schenden. Internationale verdragen en de daarbij horende handhavingsmechanismen zijn dan hard nodig ter correctie, bijvoorbeeld als het gaat om rechten die tot doel hebben burgers tegen hun eigen overheden of lokale leiders te beschermen.

Verder merkte minister Rosenthal in zijn brief van 7 maart 2012 op dat de mensenrechten universeel zijn, maar dat implementatie een nationale aangelegenheid is. De AIV had in dat verband eerder de term 'universalisering' geïntroduceerd: universaliteit van de rechten van de mens is het uitgangspunt, maar de weg ernaar toe vraagt blijvende aandacht. De AIV stelde daarnaast dat de naleving van mensenrechten niet meer uitsluitend een nationale zaak is, maar dat de internationale gemeenschap ook een grote, complementaire verantwoordelijkheid heeft. Deze krijgt vorm door toezicht op de naleving van verdragen en bijvoorbeeld via de *Responsibility to Protect*, zoals in 2005 vastgelegd in een document van de Algemene Vergadering van de VN.

De minister stelde in zijn brief van 7 maart 2012 verder dat het niet effectief is om landen aan te spreken met een 'opgeheven vingertje' en dat dialoog en concrete samenwerking om de mensenrechtensituatie te verbeteren meer nut hebben. In het advies merkte de AIV op, net als de regering, de voorkeur

promote human rights for decades. The law has never been the only resource available. What is more, the AIV notes that international law gives countries a degree of latitude (a 'margin of appreciation') when applying human rights norms to the local context: 'universality does not imply uniformity'. There are minimum standards, however. Local traditions and customs are often used as an excuse for violating fundamental rights. International agreements and associated enforcement mechanisms are therefore essential correctives, for example with respect to human rights that aim to protect citizens against abuse of power by their governments or local leaders.

The Minister also notes in his letter of 7 March 2012 that while human rights are universal, their implementation is a national matter. The AIV has previously introduced the term 'universalisation' to describe this idea: universality of human rights is the guiding principle but the process by which human rights come to be realised requires ongoing attention. The AIV also notes that the observance of human rights is no longer exclusively a national matter; the international community also has a major complementary responsibility. This is given expression in, say, the supervision of compliance with international agreements and the Responsibility to Protect, which was laid down by the UN General Assembly in 2005.

The Minister further observes in his letter to parliament that wagging a disapproving finger is not an effective approach and that dialogue and concrete cooperation aimed at improving the human rights situation make more sense. In its advisory letter the AIV endorses the government's preference for dialogue and cooperation. 'Finger wagging' quickly comes across as didactic and patronising. Nevertheless, in the AIV's view, the Netherlands – together with its EU partners – must not be driven only by a desire for dialogue and by pragmatic and economic motives, but must continue to spell out its fundamental positions on human rights. The AIV believes that it is possible to call states to account regarding their compliance with universal human rights without giving them a dressing-down. To achieve this, it is important to make as much use as possible of existing legal obligations (so that the debate remains objective), and to pay attention to one's own credibility.

The Minister notes in his letter of 7 March 2012 that he intends to continue deploying the full range of policy instruments. The AIV supports this approach, but adds a caveat: too much emphasis on the local culture and traditional social institutions may result in too little focus on the victims of the human rights violations that result from traditional cultural practices. In the AIV's opinion, it is ultimately a question of weight and measure.

A few days after its adoption by the AIV, the advisory letter was cited frequently by the Minister and MPs during a meeting on human rights policy on 16 April 2012.

Government response

In its response of 10 July 2012 the government stresses that the receptor approach is one part of its set of human rights policy instruments. It is not the only instrument, but it is receiving special attention. The government notes in its response that the *manner* in which a country ensures human rights is less important than the *fact* that a country does so. It adds that its aim with the receptor approach is to achieve more dialogue and cooperation and less confrontation, making more use of local sociocultural structures to encourage a societal process aimed at promoting human rights. At a meeting on 2 October 2012, the Committee on Foreign Affairs and the Minister of Foreign Affairs again discussed the receptor approach. This meeting reaffirmed the widely accepted view that the AIV's advisory letter provides a good basis for the use of the receptor approach in Dutch human rights policy.

ADVISORY REPORT NO. 79: *'The Arab Region, an Uncertain Future'*

In January 2012, at the request of the House of Representatives, the Minister of Foreign Affairs asked the AIV to update advisory report no. 75 on reforms in the Arab region, which had been published in May 2011. The report was prepared by a joint committee chaired by Professor J.J.C. Voorhoeve (AIV/CVV). The other members were Dr B.S.M. Berendsen (COS), Professor M.S. Berger (CMR), Dr N. van Dam (CVV) and Professor J.W. de Zwaan (CEI). E.H. Braam was the civil service liaison officer. The joint committee was assisted by J. Smallembroek (executive secretary) and V.A.M. Klösters (trainee).

te geven aan dialoog en samenwerking. Het 'vingertje' komt al gauw over als belerend en de wijsheid in pacht hebbend. Toch moet Nederland, samen met de EU-partners, zich in de ogen van de AIV niet alleen laten drijven door dialoog, pragmatiek en economische motieven maar ook steeds principiële standpunten over mensenrechten blijven uitdragen. De AIV meent dat andere staten wel degelijk kunnen worden aangesproken op de naleving van universele mensenrechten zonder hen de les te lezen ('opgeheven vinger'). Daarvoor is onder meer nodig dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande juridische verplichtingen, zodat debatten worden geobjectiveerd, (...) en van het in acht nemen van de eigen geloofwaardigheid.

De minister schreef in zijn brief van 7 maart 2012 dat hij het hele beleidsinstrumentarium zou blijven inzetten. De AIV steunde die lijn, maar plaatste daarbij ook kanttekeningen in het briefadvies. Teveel aandacht voor de lokale cultuur en traditionele sociale instituties als aanknopingspunten om mensenrechten te bevorderen kan ertoe leiden dat er te weinig aandacht is voor de slachtoffers van mensenrechtenschendingen als gevolg van deze traditionele culturele praktijken. Het gaat in de visie van de AIV uiteindelijk om balans en maatvoering.

Het advies werd enkele dagen na vaststelling door de AIV veelvuldig geciteerd door de minister en leden van de Tweede Kamer tijdens een notaoverleg over het mensenrechtenbeleid op 16 april 2012.

Regeringsreactie

In de regeringsreactie van 10 juli 2012 onderstreepte het kabinet dat de receptorbenadering een onderdeel vormt van het mensenrechtenbeleidsinstrumentarium. De receptorbenadering is niet het enige instrument, maar er gaat extra aandacht naar uit. De regering stelde in haar reactie dat het minder belangrijk is hoe een land de mensenrechten verzekert, maar dat een land die mensenrechten verzekert. De regering stelde verder met de receptorbenadering te streven naar meer dialoog en concrete samenwerking en minder confrontatie door meer gebruik te maken van lokale sociaal-culturele arrangementen om een maatschappelijk proces gericht op bevordering van mensenrechten te stimuleren. Op 2 oktober 2012 wisselde de Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer wederom van gedachten met de minister over de receptorbenadering tijdens een Algemeen

Overleg. Daarbij bleek nogmaals dat het advies van de AIV vrijwel algemeen werd gezien als een goede basis om de receptorbenadering een plaats te geven in het Nederlandse mensenrechtenbeleid.

ADVIES nummer 79: *De Arabische regio, een onzekere toekomst*

Op verzoek van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vroeg de minister van Buitenlandse Zaken in januari 2012 om een actualisering van advies nr. 75 over hervormingen in de Arabische Regio, dat in mei 2011 was uitgebracht. Het advies is voorbereid door een gecombineerde commissie onder voorzitterschap van prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve (AIV, CVV). Overige leden van de gecombineerde commissie waren dr. B.S.M. Berendsen (COS), prof.mr.dr. M.S. Berger (CMR), dr. N. van Dam (CVV) en prof.dr. J.W. de Zwaan (CEI). Drs. E.H. Braam trad op als ambtelijk contactpersoon. De gecombineerde commissie werd ondersteund door drs. J. Smallembroek (secretaris) en dhr. V.A.M. Klösters (stagiair).

In het advies plaatst de AIV de hervormingen in een aantal landen van de Arabische regio die sinds eind 2010 gaande zijn, in de context van twee trends, die zich al jaren in de Arabische regio voordoen. In de eerste plaats bestaat er al decennia een sterke wens onder de bevolking tot meer zeggenschap over het bestuur van het eigen land. In de tweede plaats is het accent op de islamitische identiteit sterker geworden. Deze trend is zichtbaar in het persoonlijke leven van mensen en in de samenleving. Hoewel deze twee trends in vrijwel alle landen van de Arabische regio voorkomen, zijn er toch grote verschillen tussen de landen. Verder onderstreept de AIV dat nog niet duidelijk is waartoe de hervormingen zullen leiden.

De AIV constateert in het advies dat in de Arabische regio diverse discussies worden gevoerd over de relatie tussen democratie en mensenrechten enerzijds en islam anderzijds. Binnen de islam bestaan stromingen die daarover zeer uiteenlopende opvattingen hebben. Over de betekenis van de twee trends voor democratie en mensenrechten valt daarom niets met zekerheid te zeggen, maar de AIV wijst wel op een aantal risico's. Als Arabische regeringen zich nadrukkelijk zouden willen laten leiden door een conservatieve interpretatie van de politiek-juridische beginselen van de islam, dan is er naar het oordeel van de AIV een zeker risico dat zich op de volgende vier terreinen problemen voordoen ten aanzien van mensenrechten: het verbod op discriminatie op grond van geslacht,

In the report the AIV discusses the reforms under way in a number of countries in the Arab region since late 2010, examining them in the light of two trends that have been visible in the region for many years: (1) the Arab people's powerful, decades-old desire for a greater say in the governance of their own countries and (2) the growing emphasis on Islamic identity. The latter trend can be observed both in people's personal lives and in society at large. Although the two trends are evident in virtually all parts of the Arab world, there are nevertheless significant differences between countries. The AIV also takes care to point out that the ultimate outcome of these reforms remains unclear.

In the report the AIV notes that various debates are being conducted in the Arab region about the relationship between Islam and democracy and human rights. Islam is composed of various strains, which have widely divergent opinions on this matter. For that reason, nothing can be said with certainty about the two trends' implications for democracy and human rights, though the AIV does highlight a number of risks. If Arab governments expressly choose to follow a conservative interpretation of Islamic legal and political principles, the AIV suggests that problems could arise vis-à-vis human rights in the following four areas: gender equality, freedom of religion, freedom of expression, and certain provisions of criminal law.

Another important matter of concern raised in the report is the possibility that amid the wave of democratic enthusiasm in Arab countries, the concept of democracy could be interpreted as simply the power of the majority, without any guarantees for the rights of minorities. Holding elections is not the only criterion for assessing the democratic character of a country. There must be adequate checks and balances in place, in order to guarantee the rights of individual citizens and minorities, among other things.

The AIV emphasises the importance of communicating with all relevant political parties, currents in society and other governments (even if they are not democratic). Only through communication can the Netherlands learn what is actually happening in the Arab region, promote its own interests, champion its principles and exert some measure of influence on developments, however modest. The AIV favours introducing different levels of communication into Dutch

foreign policy. The lowest level involves the passive activity of merely listening. This would also apply to groups that do not rule out violence. The level above this would involve the more active engagement of discussion: the Netherlands would articulate the Dutch position on certain issues.

Finally, the report concludes that developments in the region necessitate a fresh approach to the Middle East peace process. The EU and its allies should consider new initiatives to help resolve the Arab-Israeli conflict.

The report was widely disseminated after publication, but it received little attention in the press. Though there were brief items in the ANP and other media, little was said about the substance of the report.

Government response

In its response the government thanks the AIV for its valuable analysis and expresses appreciation for the report's focus on the role of young people and the position of women. The government supports the AIV's view that the Netherlands can continue to play a role in developments in the Arab region.

While the government also agrees that communication is vital, it rejects the recommendation to engage with groups that have not renounced violence. The government points out that this policy enjoys broad support in the House of Representatives. Finally, the government remarks that it sees no reason to ask the AIV for a report on the Middle East peace process.

In the wake of the government response, the Senate asked the government a number of additional questions. The members of the Senate's Foreign Affairs, Defence and Development Cooperation Committee were particularly keen to learn whether maintaining criteria for communicating with certain groups might not lead to the exclusion of the Netherlands. The Committee also asked the Minister whether he was taking account of the possibility of protracted instability in the Middle East and part of North Africa. The Committee then asked the AIV to produce a report on the Middle East peace process, a request that reached the Council on 31 October 2012.

het verbod op discriminatie op grond van religie, de vrijheid van meningsuiting en enkele strafrechtelijke bepalingen.

De AIV heeft verder als belangrijk punt van zorg in het advies opgebracht dat in het nieuwe, democratische enthousiasme van Arabische landen het begrip democratie uitgelegd zou kunnen worden als de macht van de meerderheid, zonder dat de rechten van minderheden worden gegarandeerd. Het houden van verkiezingen is niet het enige criterium waarop het democratische karakter van een land kan worden beoordeeld. Er moeten voldoende tegenwichten zijn, onder andere om de rechten van individuele burgers en minderheden te waarborgen.

Voorts benadrukt de AIV het belang van communicatie met alle relevante politieke partijen, met maatschappelijke stromingen en met andere regeringen (ook als die niet democratisch zijn). Alleen door te communiceren kan Nederland te weten komen wat er speelt in de Arabische regio, zijn eigen belangen behartigen, principes uitdragen en enige invloed op de ontwikkelingen blijven uitoefenen, hoe bescheiden ook. De AIV adviseert verschillende gradaties van communicatie aan te brengen in het buitenlands beleid. De laagste graad is de passieve bezigheid van luisteren. Dit zou ook gelden voor groeperingen die geweld niet uitsluiten. De tweede graad is de actieve bezigheid van het gesprek: de Nederlandse zijde draagt uit wat het Nederlands standpunt is over bepaalde kwesties.

Ten slotte trekt de AIV in het advies de conclusie dat de ontwikkelingen in de regio om een nieuwe aanpak van het Midden-Oosten Vredesproces vragen. De EU en haar bondgenoten zouden zich moeten bezinnen op nieuwe initiatieven om het Arabisch-Israëliëse conflict te helpen oplossen.

Het advies is na publicatie breed verspreid maar heeft niet veel pers aandacht gekregen. Wel verschenen korte berichten in het ANP en andere media, maar er werd niet uitgebreid op het advies ingegaan.

Regeringsreactie

In zijn reactie dankt de regering de AIV voor de waardevolle analyse en waardeert de aandacht die in het advies is gegeven aan de rol van de jeugd en de positie van vrouwen. De regering onderschrijft de visie van de AIV dat Nederland een rol kan blijven spelen in de ontwikkelingen in de Arabische Regio.

De regering is eveneens van mening dat communicatie van het grootste belang is, maar wijst communicatie met groeperingen die geweld niet uitsluiten, van de hand. De regering wijst erop dat dit beleid brede steun vindt in de Tweede Kamer. Ten slotte merkt de regering op geen aanleiding te zien de AIV te vragen om een advies over het Midden-Oosten Vredesproces.

Naar aanleiding van de regeringsreactie heeft de Eerste Kamer van de Staten-Generaal de regering nadere vragen gesteld. De leden van de commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) vroegen met name of het hanteren van de criteria voor het aangaan van contacten er niet toe zou leiden dat Nederland buiten spel zou komen te staan. Verder vroeg de commissie of de minister rekening houdt met een scenario van een hoge mate van instabiliteit in het Midden-Oosten en een deel van Noord-Afrika. Verder heeft de commissie BDO van de Eerste Kamer de AIV verzocht een advies uit te brengen over het Midden-Oosten Vredesproces. Een adviesaanvraag bereikte de AIV op 31 oktober 2012.

ADVIES nummer 80: *Ongelijke werelden: armoede, groei, ongelijkheid en de rol van internationale samenwerking*

Op 7 september 2012 publiceerde de AIV een advies over armoedebestrijding en verschuivende armoedepatronen. Een van de aanleidingen voor de onderliggende aanvraag was een studie waaruit bleek dat driekwart van de armen in de wereld tegenwoordig leeft in middeninkomenslanden. Dit impliceert dat er een verschuiving van armoede heeft plaatsgevonden, die gevolgen heeft voor armoedebestrijding. De kern van de adviesaanvraag is welke de mogelijke consequenties daarvan zijn voor de Nederlandse post-2015-ontwikkelingsagenda. Daarnaast bevat de adviesaanvraag een aantal deelvragen over de empirische werkelijkheid van verschuivende armoedepatronen en inkomensongelijkheid, over de relevante principes en overwegingen met betrekking tot armoedebestrijding en ontwikkelingssamenwerking in middeninkomenslanden en over de gevolgen voor het Nederlandse beleid.

Het advies is voorbereid door een commissie, die werd voorzeten door prof.dr. R. van der Hoeven en de leden drs. F.A.J. Baneke, dr. B.S.M. Berendsen, mw. prof.dr. M.E. de Bruijn, mw. drs. M. Monteiro, mw. prof.dr. E.B. Zoomers (allen van de COS) en mw. drs. G. Crijns (CMR). Het secretariaat werd gevoerd door mw. drs. D.E. van Norren en drs. J. Smallembroek,

ADVISORY REPORT NO. 80: *'Unequal Worlds: Poverty, Growth, Inequality and the Role of International Cooperation'*

On 7 September 2012 the AIV published an advisory report on poverty reduction and shifting patterns of poverty. One of the reasons for the request for advice was a study showing that three-quarters of the world's poor now live in middle-income countries (MICs). This suggests that poverty has undergone a shift, a prospect that has implications for poverty reduction efforts. The request for advice centres on the possible consequences of shifting patterns of poverty for the Netherlands' post-2015 development agenda. It also poses a number of subsidiary questions on the empirical reality of shifting patterns of poverty and income inequality, the relevant principles and considerations relating to poverty reduction and development cooperation in middle-income countries, and the consequences for Dutch policy.

The report was prepared by a committee chaired by Professor R. van der Hoeven (COS). The committee members were F.A.J. Baneke, Dr B.S.M. Berendsen, Professor M.E. de Bruijn, Ms M. Monteiro, Professor E.B. Zoomers (all of whom are members of the COS) and Ms G. Crijns (CMR). The executive secretaries were Ms D.E. van Norren and J. Smallembroek, supported by Ms M.J. van der Stelt and R. van Kampen (trainees). In addition, an active contribution was made by the members of the Development Cooperation Committee.

A number of experts were also consulted by the committee.

In the report the AIV observed that according to the World Bank, two-thirds of the world's poor live in middle-income countries. Many countries that have achieved MIC status have sufficient governance and financial capacity to take on more responsibility. The AIV does not advocate terminating development ties with MICs, but rather argues for a different approach. One reason for this is that the dividing line between low- and middle-income countries is very arbitrary. Countries just above the boundary are not always more developed than those just below it. Moreover, the category of MIC also includes fragile states and countries in conflict. In addition, reaching deprived groups in MICs requires a constructive policy dialogue with these countries.

The AIV suggests what role the Netherlands can still play in relation to poverty in these countries. Bilateral poverty

reduction programmes seem less suitable, because the problems are rooted in inequality and redistribution at national level. The Netherlands can, however, be active via multilateral organisations, the business community and civil society groups. Implementing effective labour standards, encouraging the less fortunate to assert their rights, and fostering corporate social responsibility are important themes that must be addressed in MICs. Another important task is to work with these countries to ensure the availability of global public goods, such as a stable climate and a stable financial system. An additional theme that can be discussed with these countries is coherence. Trilateral cooperation (North-South-South) is an option worth investigating as well. Finally, in crafting its policy the Netherlands is advised to examine multidimensional poverty indices, so as to gain insight into the needs of each individual country. Some MICs are fragile states, for example.

Following its publication the report was disseminated widely and received some press attention. The AIV also organised three lectures, two of which were held at the Ministry of Foreign Affairs (with 40 and 70 active participants, respectively) and one of which at Humanity House, in association with the Society for International Development (with approximately 30 participants). All these events featured an intensive and lively debate.

ADVISORY LETTER NO. 22: *'Open Letter to the New Dutch Government: the Armed Forces at Risk'*

Acting on its own initiative the AIV released an advisory letter on 13 September 2012 on potential new cuts to defence spending, which the Council believed would seriously harm the effectiveness of foreign and security policy and also impede the constitutionally mandated tasks of the armed forces and the Netherlands' obligations under international agreements. The AIV observed that security and defence policy were not discussed during the party leaders' debates in the run-up to the elections of 12 September 2012. The AIV therefore produced this letter for the States General and the future government. It was drafted by several members of the Council. The AIV notes that Dutch defence spending has fallen substantially as a percentage of national income since the end of the Cold War. Today the Netherlands spends only €7.87 billion a year on defence, or 1.3% of its GNP, compared with

ondersteund door de stagiaires mw. M.J. van der Stelt en dhr. R. van Kampen. De leden van de commissie voor ontwikkelingssamenwerking hebben daarnaast een actieve inbreng gehad. Voorts heeft de commissie deskundigen geraadpleegd.

In het advies constateert de AIV dat twee derde van de armen in de wereld volgens de Wereldbank in de middeninkomenslanden wonen. Vele landen die zich ontwikkeld hebben tot middeninkomensstatus hebben de bestuurlijke en financiële capaciteit om meer verantwoordelijkheid te nemen. De AIV bepleit niet het stoppen van ontwikkelingsrelaties met de middeninkomenslanden, maar adviseert een andere aanpak. Een van de redenen is dat de grens tussen lage- en middeninkomenslanden erg arbitrair is. Landen die net boven die grens zitten zijn niet altijd verder ontwikkeld dan landen die daar net onder zitten. Ook bevinden zich onder de middeninkomenslanden fragiele staten en landen in conflict. Daarnaast vereist het bereiken van achtergebleven groepen in middeninkomenslanden een constructieve beleidsdialog met deze landen.

De AIV adviseert welke rol Nederland nog kan spelen ten aanzien van de armoede in deze landen. Bilaterale armoedebestrijdingsprogramma's lijken minder geschikt, omdat het om ongelijkheid en herverdeling op nationaal niveau gaat. Nederland kan wel actief zijn via multilaterale organisaties, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Goede arbeidsnormen, het stimuleren dat de minderbedeelden kunnen opkomen voor hun rechten en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn belangrijke thema's die geadresseerd moeten worden in middeninkomenslanden. Daarnaast is voorziening in mondiale publieke goederen, zoals een stabiel klimaat en een stabiel financieel systeem, samen met deze landen van belang. Ook coherentie is een thema dat met deze landen besproken kan worden. Daarnaast is trilaterale samenwerking (Noord-Zuid-Zuid) een optie die het onderzoeken waard is. In het beleid dient Nederland tot slot te kijken naar multidimensionale armoedeindexen, zodat de behoefte per land bekeken kan worden. Sommige middeninkomenslanden zijn bijvoorbeeld fragiele staten.

Het advies is na publicatie breed verspreid en kreeg enige pers aandacht. Daarnaast heeft de AIV drie lezingen georganiseerd, waarvan twee op het ministerie van Buitenlandse Zaken (met respectievelijk 40 en 70 actieve deelnemers) en een in Humanity House in samenwerking met de Society of International Development met ongeveer 30 deelnemers.

Tijdens alle bijeenkomsten vond een intensieve en geanimeerde discussie plaats.

BRIEFADVIES nummer 22: *Kabinetsformatie 2012: krijgsmacht in de knel*

Op 13 september 2012 heeft de AIV op eigen initiatief een briefadvies uitgebracht over eventuele nieuwe bezuinigingen op Defensie. Deze zouden ernstig afbreuk doen aan een effectief buitenlands- en veiligheidsbeleid en tevens in strijd zijn met de grondwettelijke taken van de krijgsmacht en verdragsrechtelijke verplichtingen van Nederland. De AIV constateert dat het veiligheids- en defensiebeleid tijdens de lijsttrekkersdebatten in de aanloop naar de verkiezingen van 12 september 2012 niet ter sprake is geweest. De AIV richtte zich daarom met dit advies tot de Staten-Generaal en het toekomstige kabinet. Het is voorbereid door enkele leden van de AIV.

De AIV constateert dat de defensie-uitgaven sinds het einde van de Koude Oorlog als percentage van het nationale inkomen aanzienlijk zijn gekrompen. Thans geeft Nederland nog maar € 7,87 miljard of 1,3 procent van het Bruto Nationaal Product uit aan Defensie, in 1990 was dit nog 2,7 procent. In 2015 zullen de defensie-uitgaven bij ongewijzigd beleid verder zijn gedaald naar ongeveer één procent. De NAVO-norm voor de nationale defensie-uitgaven is twee procent van het Bruto Nationaal Product.

Studies zoals het eindrapport 'Verkenningen – Houvast voor de krijgsmacht van de toekomst' (2010) wijzen op de grote onzekerheid over de ontwikkeling van de internationale en nationale veiligheidssituatie en op een groeiend potentieel voor conflicten. Een onzekerheid die groter dan ooit is sinds het einde van de Koude Oorlog. In de Clingendael Strategische Monitor 2012, met de ondertitel 'Continuïteit en Onzekerheid in een Veranderende Wereld', wordt geconcludeerd dat het risico van onveiligheid de afgelopen jaren is toegenomen. Door de snel verschuivende machtsverhoudingen in de wereld komt de naoorlogse, door het Westen gedomineerde, internationale orde onder druk te staan. Opkomende machten, zoals Brazilië, China, India en Turkije, eisen meer ruimte op het wereldtoneel op. De historische ervaring leert ons dat de kans op internationale spanningen significant toeneemt als gevolg van verschuivende machtsverhoudingen.

2.7% in 1990. If current policy remains unchanged, defence spending will decline further by 2015 to about 1% of GNP. The NATO norm for national defence spending is 2% of GNP.

Studies such as the final report of the Future Policy Review, 'A New Foundation for the Netherlands Armed Force' (2010), have pointed to the great uncertainty about the future development of the international and national security situation and the growing potential for new conflicts. Since the end of the Cold War this uncertainty has become greater than ever. The Clingendael Strategic Monitor for 2012, 'Continuity and Uncertainty in a Changing World', concludes that the risk of insecurity has increased in recent years. The rapidly shifting balance of power in the world is putting the post-war, Western-dominated international order under pressure. Emerging powers like Brazil, China, India and Turkey are demanding a greater role on the world stage. Historical experience shows that a shifting balance of power significantly increases the likelihood of international tensions.

In view of the growing potential for conflict, it is remarkable that public support for the preservation of versatile and expeditionary armed forces is declining. The armed forces' three main tasks are still as important as ever: defending our own and our allies' territory, contributing to international peace, security and stability, and supporting civil authorities. Over the past 20 years the armed forces have been transformed into a lean, professional, expeditionary force that has capably defended Dutch interests, often in high-risk conditions. The Netherlands was for years a pioneer internationally in transforming its military into an expeditionary force. In the future, too, we will have to make a proportionate military contribution to fulfilling UN, NATO and EU obligations if we do not want our country to become a 'free rider'.

In view of the national and international security risks to which our country may be exposed, the AIV regards further defence cutbacks as irresponsible. The armed forces should be viewed as a form of insurance in uncertain times. No sensible person would respond to financial difficulties by cancelling his fire insurance. It is also important to realise that once military capability has been hived off, rebuilding it can take years or even decades. Today the armed forces' capacity for deployment is already limited. Additional cutbacks would have

a disastrous impact on the defence organisation, as well as impeding the constitutionally mandated tasks of the armed forces and the Netherlands' obligations under international agreements.

On 5 November 2012 Mr F. Korthals Altes and Lieutenant General M.L.M. Urlings (ret.) took part in a round-table discussion with members of the Permanent Parliamentary Committee on Defence on the advisory letter and the implications of the second Rutte government's coalition agreement for the armed forces.

ADVISORY REPORT no. 81: *'The Netherlands and the European Parliament: Investing in a New Relationship'*

On 2 November 2012 the AIV published an advisory report on the Netherlands and the European Parliament (EP). The government had asked how it could best engage with the new role the EP has assumed since the Treaty of Lisbon's entry into force. The AIV was also asked to examine how the Netherlands' cooperation with the EP as co-legislator compares with that of several other member states. A further issue for examination was the following dilemma: while the EP has gained more powers, the enlargement to 27 member states has made it harder for the public to identify with it. In its response to the AIV's advisory letter entitled 'Towards Enhanced Economic and Financial Governance in the EU', the government also asked the Council to consider ways to strengthen political and public support for the EU.

The report was prepared by a joint committee consisting of Dr P.C. Plooij-van Gorsel (AIV/CEI, chair), W.L.E. Quaadvlieg (CEI, vice-chair), Professor M.G.W. den Boer (CEI), Ms K.M. Buitenweg (CMR), Dr F.A.W.J. van Esch (CEI), Dr A. Schout (CEI), C.G. Trojan (CEI) and Professor J.W. de Zwaan (external expert). The executive secretaries were A.D. Uilenreef and Ms S.L. Hollander, assisted by trainees A.L.M. Nieuwland, C. Rutting and Ms M.J. van der Stelt.

The AIV observes that with the entry into force of the Treaty of Lisbon on 1 December 2009, the EP became a powerful institution. If the Netherlands wants to turn this to its advantage, it has to invest in a better relationship with the EP. Dutch politicians must start to see the EP as a potential partner and acknowledge its crucial function in

Gezien het groeiend potentieel voor conflicten is het opmerkelijk dat het draagvlak voor de instandhouding van een veelzijdig inzetbare krijgsmacht afneemt. De drie hoofdtaken van de krijgsmacht zijn nog onverkort van belang: bescherming van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied, bevordering van de internationale rechtsorde en stabiliteit, en ondersteuning van civiele autoriteiten. De krijgsmacht is in de afgelopen twintig jaar omgevormd tot een kleinere, professionele, expeditionaire krijgsmacht, die de Nederlandse belangen op hoog niveau heeft verdedigd in vaak risicovolle omstandigheden. Ons land heeft bij de omvorming naar een expeditionaire krijgsmacht in internationaal verband lange tijd voorop gelopen. Nederland zal ook in de toekomst een evenredige militaire bijdrage moeten leveren aan internationale verplichtingen in het kader van de VN, de NAVO en de EU, wil ons land geen *free rider* worden.

De AIV acht verdere bezuinigingen op Defensie onverantwoord gelet op de nationale en internationale veiligheidsrisico's waaraan ons land kan worden blootgesteld. De krijgsmacht is te beschouwen als een verzekering voor onzekere tijden. Geen verstandig mens zal de brandverzekering van zijn huis opzeggen bij financiële krapte. Ook moet worden beseft dat het weer opbouwen van afgestoten militaire capaciteit vele jaren of zelfs decennia vergt. De krijgsmacht is thans beperkt inzetbaar. Verdere bezuinigingen zullen desastreus uitpakken voor de defensieorganisatie en zijn tevens in strijd met de grondwettelijke taak van de krijgsmacht en de in internationaal verband aangegane verplichtingen.

Op 5 november 2012 hebben mr. F. Korthals Altes en LGen b.d. M.L.M. Urlings deelgenomen aan een rondetafelgesprek met leden van de vaste commissie voor Defensie van de Tweede Kamer over het briefadvies en de implicaties van het regeerakkoord van het kabinet Rutte II voor Defensie.

ADVIES nummer 81: *Nederland en het Europees Parlement: investeren in nieuwe verhoudingen*

Op 2 november 2012 bracht de AIV advies uit over Nederland en het Europees Parlement. De regering vroeg hoe zij het beste kon omgaan met de nieuwe rol van het Europees Parlement sinds het Verdrag van Lissabon. Daarbij werd gevraagd aandacht te besteden aan de manier waarop Nederland vorm geeft aan de samenwerking met het Europees Parlement als medewetgever in vergelijking met een aantal andere EU-landen. Tevens werd verzocht te bezien hoe het dilemma

te adresseren dat, hoewel het Europees Parlement steeds invloedrijker is geworden, burgers zich steeds minder goed kunnen vereenzelvigen met een parlement van 27 lidstaten. In haar reactie op het AIV-briefadvies 'Naar een versterkt financieel-economisch bestuur in de EU' vroeg de regering tevens in te gaan op de kwestie van het versterken van het politieke en maatschappelijke draagvlak voor de EU.

Het advies werd voorbereid door een gecombineerde commissie, bestaande uit mw. dr. P.C. Plooij-van Gorsel (AIV/CEI, voorzitter) en mr. W.L.E. Quaedvlieg (vicevoorzitter), mw. prof. dr. M.G.W. den Boer, mw. dr. F.A.W.J. van Esch, dr. A. Schout, mr. C.G. Trojan, prof.dr. J.W. de Zwaan (allen CEI). Mw. drs. K.M. Buitenweg (CMR) nam ook deel aan deze commissie. Het secretariaat werd gevoerd door drs. A.D. Uilenreef en mw. S.L. Hollander MSc, bijgestaan door de stagiaires mw. M.J. van der Stelt en de heren C. Rutting en A.L.M. Nieuwland.

De AIV constateert dat het Europees Parlement (EP) met het Verdrag van Lissabon per 1 december 2009 een machtige instelling is geworden. Als Nederland hier zijn voordeel mee wil doen, dan moet het investeren in een betere relatie met het EP. Nederlandse politici moeten het EP gaan beschouwen als potentiële partner en ook haar cruciale functie uitdragen in het politieke debat. Alleen dan kan Nederland meer invloed krijgen op Europese besluitvorming en zal het EP meer vertrouwen krijgen van de Nederlandse bevolking. De AIV constateert dat de belangrijke rol die het EP nu vervult onvoldoende is doorgedrongen tot de Nederlandse politiek. Er is ruimte voor verbetering van beleidsbeïnvloeding. Zo is de aandacht binnen de Haagse departementen nog altijd voornamelijk op de Raad gericht en is de kennis over de organisatie en werkwijze van het EP beperkt. Hierdoor loopt Nederland kansen mis.

In zijn advies constateert de AIV dat de uitbreiding van de bevoegdheden van het EP niet heeft geleid tot een groter vertrouwen van de Nederlandse bevolking in Europa en haar instellingen. Het draagvlak voor Europa staat onder druk en ook het EP geniet nog altijd weinig publiek aanzien. Omdat de oplossingen die op Europees niveau worden genomen om de crisis te bezweren, voorzien in een verdergaande overheveling van bevoegdheden naar Europa, is het des te urgenter dat het draagvlak voor Europa en haar instellingen, waaronder het EP, wordt hersteld. Dit vereist onder andere een voldoende herkenbare democratische structuur en een Europa dat resultaten boekt in het belang van de burgers. De AIV bepleit

the political debate. Only then can the Netherlands obtain more influence on European decision-making, and only then will the EP gain the trust of the Dutch people. The AIV notes that the important role now played by the EP has not hit home sufficiently among Dutch politicians. There is scope to influence policy more effectively. At present, the main focus of the ministries in The Hague is still the Council, and knowledge about the organisation and working methods of the EP is limited. This is causing the Netherlands to miss out on opportunities.

In its report the AIV concludes that the expansion of the EP's powers has not increased the Dutch public's confidence in Europe and its institutions. Public support for Europe is under pressure, and the EP is still not held in high regard by the public. Because the measures taken at European level to resolve the crisis involve the transfer of additional powers to Europe, restoring support for the EU and its institutions, including the EP, is all the more urgent. This requires, among other things, a sufficiently recognisable democratic structure and a Europe that achieves results that are in the interests of its citizens. The AIV argues in favour of various changes, including the election of the President of the Commission by parliamentary majority in the EP. This would give him or her a clearer political mandate and ensure that elections have a more direct significance for the people of Europe.

The government and the States General can operate more effectively in Europe by taking the European Parliament seriously. They have to invest in a new relationship that is premised on lasting cooperation and an active, visible involvement in the day-to-day affairs of the EP. The Dutch government must develop a strategy for the EP and systematically assess which dossiers lend themselves to cooperation with it. A strategy like this requires a stable balance in focus between the Council and the EP, revocation of the 'Kok edict' (which established overly strict conditions on direct contact between civil servants and MPs), more knowledge of the decision-making processes of the EP, and closer contact with MEPs, not only those from the Netherlands, but also from other member states. Paying attention to the EP must become second nature in The Hague. The advisory report describes the way in which France and Germany (among other countries) have incorporated a

focus on the position of the EP in their national coordinating structures. Finally, the AIV advises the government to consider setting up a task group consisting of political and civil service representatives on the one hand and of interest group representatives on the other to study how coordination can be strengthened in order to maximise Dutch input into decision-making in Brussels.

Following its publication the report was widely circulated and quickly led to a number of articles in national newspapers like NRC Handelsblad, De Volkskrant, De Telegraaf and weekly news magazines like Elsevier. MPs also expressed interest in a more in-depth discussion. A session on this topic was held on 23 January 2013. Later this year a seminar will be organised with the European Movement to further discuss the report.

onder meer dat de Commissievoorzitter door een meerderheid van de Europarlementariërs wordt gekozen. Dit geeft de Commissievoorzitter een duidelijker politiek mandaat en zorgt ervoor dat de verkiezingen een meer directe betekenis krijgen voor de burgers.

De regering en Staten-Generaal kunnen effectiever in Europa opereren door het EP serieus te nemen. Zij moeten investeren in een nieuwe verstandhouding die gericht is op een duurzame samenwerking en een actieve zichtbare betrokkenheid bij het reilen en zeilen in het EP. De Nederlandse regering moet een strategie ontwikkelen richting het EP, waarbij zij telkens afweegt op welke dossiers zij met het EP kan en wil samenwerken. Een dergelijke strategie vereist een goede balans in de aandacht voor de Raad en het EP, intrekking van de Oekaze-Kok die direct contact van ambtenaren met parlementariërs aan te strenge voorwaarden bindt, meer kennis over de besluitvormingsprocessen die in het EP plaatsvinden en intensiever contact met Europarlementariërs, zowel uit Nederland als uit andere lidstaten. Aandacht voor het EP moet een 'tweede natuur' worden in Den Haag. Het advies beschrijft de wijze waarop onder meer Frankrijk en Duitsland aandacht voor de positie van het EP in hun nationale coördinatiestructuur hebben verankerd. De AIV geeft de regering tot slot in overweging een taakgroep in te stellen bestaande uit vertegenwoordigers van enerzijds de politiek en ambtenarij, en anderzijds belangenorganisaties. Deze moet inventariseren hoe de onderlinge afstemming ten behoeve van een maximaal effectieve Nederlandse input in de Brusselse besluitvorming kan worden versterkt.

Het advies werd na publicatie breed verspreid en leidde al snel tot een aantal publicaties in landelijke dagbladen als de NRC, de Volkskrant, de Telegraaf en weekbladen, als Elsevier. Ook van de zijde van de Tweede Kamer bleek interesse te bestaan voor een nadere discussie. Deze bijeenkomst zal op 23 januari 2013 plaatsvinden. Ook zal in 2013 nog, samen met de Europese Beweging, een seminar worden georganiseerd om het advies verder te bespreken.

REACTIES OP EERDERE ADVIEZEN

REACTIE op ADVIES nummer 76: *Het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie: tussen ambitie en ambivalentie*

Op 17 januari 2012 ontving de AIV de regeringsreactie op het advies nr. 76 'Het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie, tussen ambitie en ambivalentie'. De regering gaat in haar reactie vooral in op de drie hoofdvoorwaarden die de AIV had geformuleerd voor een effectief EU-mensenrechtenbeleid: coherentie, consistentie en geloofwaardigheid. Ten aanzien van de coherentie tussen het EU-mensenrechtenbeleid en het beleid van de lidstaten, alsmede het beleid van de EU op verschillende terreinen, onderschrijft de regering de visie van de AIV dat verbetering mogelijk is. De regering plaatst kanttekeningen bij de opvatting van de AIV dat de EU met twee maten meet en kritischer zou moeten staan tegenover landen als de VS, China, Rusland en Israël. In het advies had de AIV opgemerkt dat steeds weer grote weerstand bleek te bestaan, in het bijzonder onder de lidstaten om de Europese Gemeenschap (EG) en later de EU een rol van betekenis te laten spelen ter bevordering en handhaving van mensenrechten binnen de Gemeenschap respectievelijk de Unie, terwijl de EU wel een actief extern beleid ontwikkelde. Het verschil in ambitieniveau tussen het interne en externe mensenrechtenbeleid ondermijnt de geloofwaardigheid van het externe mensenrechtenbeleid, zo stelde de AIV. De regering onderschrijft deze visie niet, mede omdat er andere organisaties zijn die toezien op de mensenrechten binnen de EU-lidstaten, zoals de VN en de Raad van Europa.

REACTIE op ADVIES nummer 77: *Digitale oorlogvoering*

Het advies van de AIV en Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV) is op 17 januari 2012 door de voorzitter van de commissie in persoon aangeboden aan de ministers van Buitenlandse Zaken, van Defensie en van Veiligheid en Justitie. Op 6 april 2012 kwam het kabinet met een schriftelijke reactie. Het advies levert volgens het kabinet een waardevolle bijdrage aan de discussie over digitale veiligheid en helpt het Nederlandse beleid op dit terrein te verhelderen en te versterken.

Zonder af te willen doen aan de ernst van de dreiging, onderschrijft het kabinet de constatering dat nader onderzoek naar de digitale dreiging wenselijk is. Het *Cyber Security Beeld* Nederland zal de komende jaren verder worden ontwikkeld, waarbij nadrukkelijk wordt ingezet op een kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van dit instrument.

Government responses to previous advisory reports

GOVERNMENT RESPONSE TO ADVISORY REPORT NO. 76: *'The Human Rights Policy of the European Union: Between Ambition and Ambivalence'*

On 17 January 2012 the AIV received the government's response to advisory report no. 76, 'The Human Rights Policy of the European Union: Between Ambition and Ambivalence'. The response focused chiefly on the three main conditions the AIV formulated for an effective EU human rights policy: coherence, consistency and credibility. On the matter of coherence between the EU's human rights policy and that of the member states, as well as EU policy across various fields, the government shares the AIV's view that there is room for improvement. The government takes issue, however, with the AIV's position that the EU practises double standards and should adopt a more critical stance towards countries like the US, China, Russia and Israel. In its report the AIV had observed that time and again there has been great resistance, especially among member states, to allowing the EC/EU to play a significant role in promoting and enforcing human rights within the Community/Union, even while the EU has developed an active external policy in this area. In the view of the AIV, the discrepancy between the levels of ambition shown with regard to internal versus external human rights policy undermines the credibility of the EU's human rights policy. The government does not agree with this view, in part because there are other organisations that monitor human rights within the EU member states, such as the UN and the Council of Europe.

GOVERNMENT RESPONSE TO ADVISORY REPORT NO. 77: *'Cyber Warfare'*

The report by the AIV and the Advisory Committee on Issues of Public International Law (CAVV) was presented to the Ministers of Foreign Affairs, Defence and Security & Justice in person by the chair of the committee on 17 January 2012. On 6 April 2012 the government released its written response. In it, the government called the report a valuable contribution to the debate on digital security that would help clarify and consolidate Dutch policy in this field.

Without diminishing the seriousness of the threat, the government endorses the AIV/CAVV's conclusion that further study is needed. In the years to come, the National Cyber Security Assessment (CSBN) will be refined further, with specific emphasis on improving the quality and quantity of the data it contains. At the same time, cyberspace provides an operational domain for the armed forces which, as the AIV/CAVV rightly notes, 'is expected to play an important role in every future conflict'. As the networks of potential opponents are vulnerable like our own, cyberspace can also be exploited to enhance our intelligence position and to carry out military operations. The government shares the view that a 'cyber war', fought solely in cyberspace, is currently an unlikely prospect. What is probable, however, is that operational cyber capabilities will be deployed frequently in the near future.

The government supports the opinion that in the light of technological advances, a review should be conducted of the Intelligence and Security Services Act 2002 (WIV 2002) to see whether the current distinction between cable-access and satellite interception should be retained. The government is of the opinion that this distinction cannot be maintained, and it is therefore preparing an amendment to the WIV 2002.

The AIV/CAVV also notes that recruiting and retaining sufficient numbers of properly qualified staff will present a major challenge. In view of the need for qualified specialists in other sectors, here too the Ministry of Defence will have to work closely with other public and private parties so as to make the most effective joint use of scarce human resources.

At the same time, the Cyber Task Force will be developing an offensive capability and drafting a cyber doctrine for the armed forces. The report also observes that for offensive operations in the digital domain, often the same technology is used as for intelligence purposes. Achieving an offensive capability therefore requires the efficient use of the scarce cyber capacity (including intelligence capacity) within the defence organisation. In developing this offensive capability, the AIV/CAVV's considerations on the distinction between the duties of the Chief of Defence (CHOD) and the director of the Defence Intelligence and Security Service (MIVD) will be taken into account.

Het digitale domein vormt tegelijkertijd een nieuw operationeel domein voor de krijgsmacht dat, zoals het advies terecht constateert, 'naar verwachting in elk toekomstig conflict een belangrijke rol zal spelen'. Aangezien niet alleen de eigen netwerken kwetsbaar zijn maar ook die van potentiële tegenstanders kan het digitale domein ook worden gebruikt voor het versterken van de eigen inlichtingenpositie en het uitvoeren van militaire operaties. Het kabinet deelt het oordeel dat de kans op een zuivere 'cyberoorlog', die uitsluitend in het digitale domein wordt uitgevochten, momenteel gering is. Het is echter wel waarschijnlijk dat operationele cybercapaciteiten in de nabije toekomst veelvuldig zullen worden ingezet.

De constatering dat de technologische ontwikkelingen het wenselijk maken dat wordt bezien of het onderscheid tussen kabelgebonden en niet-kabelgebonden interceptie gehandhaafd moet blijven wordt onderschreven door het kabinet. Het kabinet is van mening dat dit onderscheid niet gehandhaafd kan blijven. Daartoe wordt een wijziging van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (2002) voorbereid.

Het vasthouden van voldoende gekwalificeerd personeel is een grote uitdaging voor Defensie. Gezien de algemene behoefte aan gekwalificeerde specialisten moet ook hier intensief worden samengewerkt met andere publieke en private partijen om gezamenlijk te komen tot een zo effectief mogelijke benutting van schaarse capaciteiten.

Vanuit de *Taskforce Cyber* zal tevens vorm worden gegeven aan een offensieve capaciteit en wordt een Defensie cyberdoctrine opgesteld. Het advies constateert dat voor offensief optreden vaak dezelfde technieken worden gebruikt als voor inlichtingendoeleinden. Voor de realisatie van een offensieve capaciteit is een efficiënte inzet van alle schaarse cybercapaciteiten (waaronder inlichtingencapaciteiten) binnen Defensie dan ook noodzakelijk. Bij de vormgeving van offensieve capaciteit wordt rekening gehouden met de aanbeveling van de commissie over de functiescheiding tussen de Chef Defensiestaf en de directeur van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

De bevindingen ten aanzien van het gebruik van geweld en het recht op zelfverdediging (*jus ad bellum*) komen in grote lijnen overeen met het standpunt van het kabinet. De constatering dat ten aanzien van digitale aanvallen geen ander regime geldt dan voor het gebruik van geweld in het fysieke

domein, acht het kabinet van belang. In het advies worden de bestaande volkenrechtelijke regels inzake het gebruik van geweld strikt toegepast op digitale aanvallen. Dit strookt met opvattingen van het kabinet. Met de AIV en CVV is het kabinet van mening dat alleen gebruik mag worden gemaakt van geweld ter zelfverdediging indien de herkomst van de aanval en de identiteit van de aanvallers met een voldoende mate van zekerheid kan worden vastgesteld. Het kabinet onderschrijft tevens de bevinding dat, bij gebruik van geweld in reactie op een gewapende digitale aanval, moet worden voldaan aan de volkenrechtelijke eisen van 'noodzakelijkheid' en 'proportionaliteit'.

Het kabinet deelt de conclusie dat toepassing van de regels van het humanitair oorlogsrecht (*jus in bello*) op vijandelijkheden in het digitale domein 'technisch gezien haalbaar en juridisch gezien ook een vereiste' is. Echter, met de commissie is het kabinet van mening dat digitale daden van geweld alleen onder het oorlogsrecht vallen wanneer ze worden gepleegd in de context van een gewapend conflict, door de partijen bij dat conflict. Dit vormt een belangrijke afbakening ten opzichte van andere daden van digitaal geweld.

Met de AIV en de CAVV ziet het kabinet op dit moment geen noodzaak tot een nieuw wereldwijd *cyberverdrag*. Het kabinet is van mening dat bestaande regels van internationaal en Europees recht voldoen ten aanzien van het gebruik van digitaal geweld. Wel wordt de aanbeveling ondersteund om door middel van een *code of conduct* meer politiek gewicht en praktische uitwerking te geven aan de toepassing van internationaal rechtelijke bepalingen in het digitale domein. Het kabinet onderschrijft de aanbevelingen ten aanzien van de samenwerking met de NAVO en de EU.

REACTIE op BRIEFADVIES nummer 18: *Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens: beschermer van burgerlijke rechten en vrijheden*

In maart 2012 ontving de AIV de regeringsreactie op briefadvies nr. 18 'Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, beschermer van burgerlijke rechten en vrijheden', dat was uitgebracht in november 2011. In haar reactie stelt de regering vast dat de AIV en de regering een aantal gezichtspunten deelt, zoals de zorg dat het functioneren van het Europese Hof voor de lange termijn niet afdoende is gewaarborgd, het belang van het beginsel van subsidiariteit als belangrijke pijler van het rechtssysteem en de wenselijkheid

The findings of the AIV/CAVV with regard to the use of force and the right of self-defence (*jus ad bellum*) are largely in line with the government's position. Particularly relevant is its conclusion that cyber attacks are subject to the same rules as the use of force in the physical domain. In the advisory report the existing rules of international law on the use of force are strictly applied to cyber attacks, fully echoing the government's views. It concurs with the AIV/CAVV's view that force may be used in self-defence only if the origin of the attack and the identity of those responsible are sufficiently certain. It also concurs with the view that the use of force in response to an armed cyber attack must comply with the requirements of necessity and proportionality under international law.

The government shares the AIV/CAVV's conclusion that applying the rules of international humanitarian law (*jus in bello*) to hostilities in cyberspace is 'technically feasible and legally necessary'. However, it also agrees with the AIV/CAVV's view that armed attacks in cyberspace only fall under international humanitarian law if they are carried out in the context of an armed conflict by the parties to that conflict. This constitutes an important distinction with regard to other cyber attacks.

Like the AIV/CAVV the government sees no need at present for a new, global cyber treaty. It believes that existing rules of European and international law suffice with regard to cyber attacks. It does however support the recommendation in the report to give more political weight and practical effect to the application of international law in the digital domain through the introduction of a code of conduct. The government also concurs with the recommendations regarding cooperation with NATO and the EU.

GOVERNMENT RESPONSE TO ADVISORY LETTER NO. 18: *'The European Court of Human Rights: Protector of Civil Rights and Liberties'*

In March 2012 the AIV received the government's response to advisory letter no. 18 'The European Court of Human Rights: Protector of Civil Rights and Liberties', which was published in November 2011. The government states that the AIV and the government share a number of views, such as concern that the functioning of the ECtHR in the long term is not sufficiently guaranteed, belief in the importance

of subsidiarity as a pillar of the ECHR system and a wish that consideration of cases in which the Court imposes interim measures be expedited and improved.

The government goes on to address a number of points on which it differs with the AIV, such as the former's opinion that in some cases there is room for a wider margin of appreciation and its position that if the national authorities have explicitly applied the ECHR in a way that draws on the applicable case law of the Court in a reasonable manner, the Court should more frequently regard the case as having been satisfactorily dealt with and not proceed to address the case itself. The government points out that other members of the Council of Europe share this view. In addition the government sets out its view of the Committee of Ministers. The government discusses at length three proposals about which the AIV expressed concern: fines for litigious applicants, disciplinary measures against lawyers and the introduction of court fees.

On 7 February 2012 Ms W.M.E. Thomassen, a member of the Human Rights Committee, delivered a speech at an expert session of the Senate on the role of the ECtHR.

On 19 March 2012 Professor R.A. Lawson, also a member of the Human Rights Committee, took part in a hearing of the Permanent Parliamentary Committee on Foreign Affairs, in which he spoke about the AIV's report in greater depth.

van snellere en betere behandeling van zaken waarin het Hof voorlopige maatregelen oplegt.

Verder gaat de regering in op een aantal kwesties waarover de regering met de AIV van mening verschilt, zoals dat er in sommige gevallen ruimte is voor een bredere *margin of appreciation* en dat het Hof in meer gevallen de zaak als voldoende behandeld moet beschouwen en niet moet overgaan tot een eigen behandeling, indien de nationale autoriteiten expliciet het EVRM hebben toegepast en daarbij op redelijke wijze de van toepassing zijnde Hof jurisprudentie hebben betrokken. De regering wijst erop dat ook andere leden van de Raad van Europa deze visie delen. Verder licht de regering haar visie op de rol van het Comité van Ministers nader toe. De regering gaat verder uitgebreid in op drie voorstellen waarover de AIV zijn zorg had uitgesproken, namelijk beboeting van notoire klagers, disciplinaire maatregelen jegens advocaten en het invoeren van griffierecht.

Op 7 februari 2012 hield mw. mr. W.M.E. Thomassen, lid van de Commissie Mensenrechten, een voordracht tijdens een expertmeeting van de Eerste Kamer over de rol van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Op 19 maart 2012 nam prof.dr. R.A. Lawson, lid van de Commissie Mensenrechten, deel aan een hoorzitting van de Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer, waarbij hij dit AIV-advies nader toelichtte.

ADVIEZEN IN BEHANDELING

Adviesaanvraag 'Criminaliteit, corruptie en instabiliteit'
(31 januari 2012)

In januari 2012 ontving de AIV van de minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de ministers van Veiligheid en Justitie en van Defensie, een adviesaanvraag over de mogelijkheden om de internationale samenwerking ten behoeve van de preventie en bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit te versterken, met het oog op de ontwrichtende en destabiliserende werking van dit verschijnsel in een groot aantal landen en regio's.

Als gevolg van de mondialisering heeft georganiseerde criminaliteit in sterke mate een grensoverschrijdend karakter gekregen. Het vraagstuk is bovendien in veel landen nauw verweven met dat van de politieke corruptie en van de illegale toe-eigening van natuurlijke rijkdommen en bodemschatten ten behoeve van deelbelangen. Mondiale en lokale factoren versterken elkaar daarbij. Grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit is dan ook een groeiend probleem dat in de schaduw van de mondialisering gedijt, soms zichtbaar, vaker onzichtbaar. In combinatie met politieke corruptie worden staatsstructuren en overheidsinstanties hierdoor uitgehold of in hun opbouw belemmerd, met in sommige regio's verregaande destabiliserende gevolgen. Grensoverschrijdende criminaliteit is daarmee een complex probleem dat vraagt om nauwe internationale samenwerking en een geïntegreerde aanpak. In een wereld waarin afstanden verdwijnen en landsgrenzen hun betekenis verliezen, zijn dit ontwikkelingen die de Nederlandse samenleving op concrete wijze raken.

De ministers hebben de volgende vragen voorgelegd aan de AIV:

1. Hoe beoordeelt de AIV de geschetste problematiek van georganiseerde criminaliteit, corruptie en instabiliteit? Welke Nederlandse en Europese belangen zijn hierbij in het geding? Waar moeten wij ons op richten? Hoe kunnen de internationale inspanningen ter voorkoming en bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit, vooral in instabiele regio's, verder worden versterkt vanuit een geïntegreerde benadering? Welke preventieve en flankerende maatregelen kunnen de strafrechtelijke benadering het beste aanvullen? Hoe kunnen illegale markten worden verstoord, zoals UNODC suggereert, en op welke wijze kan Nederland bijdragen aan het ontwikkelen van internationale strategieën en internationale acties?

Advisory reports currently in preparation

Advisory report on 'Crime, corruption and instability'
(31 January 2012)

In January 2012 the AIV received a request for advice from the Ministers of Foreign Affairs, Security & Justice, and Defence on ways of strengthening international cooperation on preventing and combating transnational crime, in the light of the disruptive and destabilising effect of this phenomenon in many countries and regions.

As a result of globalisation, organised crime has taken on a pronounced transnational character. The issue is closely linked in many countries to political corruption and the illegal appropriation of countries' natural wealth and mineral resources for the benefit of special interests. Global and local factors reinforce each other in this process. Transnational organised crime is spreading in the shadow of globalisation, sometimes visibly but more often invisibly. In combination with political corruption it is undermining or hampering the growth of state structures and public agencies, resulting in far-reaching destabilisation in some regions. This makes transnational crime a complex problem whose solution demands close international cooperation and an integrated approach. In a world in which distances are disappearing and borders are losing their significance, these developments affect Dutch society in palpable ways.

The Ministers posed the following questions to the AIV:

1. How does the AIV assess these problems of organised crime, corruption and instability? What Dutch and European interests are at stake? What should we focus on? How could international efforts to prevent and combat transnational crime be strengthened, especially in unstable regions, using an integrated approach? What preventive and flanking measures would most effectively complement a criminal justice approach? How can illegal markets be disrupted, as the UNODC suggests, and how can the Netherlands help develop international strategies and initiatives?

2. What is the best way to help developing countries resist the destabilising effects of the interlinked problems of crime, corruption and the illegal appropriation of natural wealth? How could building the police and justice system, as well as promoting the rule of law more broadly, be better integrated into national and international development programmes?
3. How can the Netherlands use a comprehensive approach to make the best possible contribution in this field? In what ways could the different ministries strengthen each other's efforts, and how could their different programmes be most effectively integrated into a policy to combat transnational organised crime in transition and developing countries, particularly in countries from which crime spreads to the Netherlands? How can the Ministry of Foreign Affairs' financial instruments be optimally employed for this purpose? In the light of the quote from the coalition agreement cited above, how does the AIV view the role of the armed forces in the fight against transnational organised crime?

The AIV established a committee to prepare the report, chaired by Professor J.J.C. Voorhoeve (AIV/CVV) and including the participation of Professor M.G.W. den Boer (CEI), Professor M.E. de Bruijn (COS), Dr N. van Dam (CVV), Dr B.T. van Ginkel (CVV), Professor M. de Goede (CVV), Professor E.M.H. Hirsch Ballin (CMR), Major General (Marines) C. Homan (ret.) (CVV), Professor E.J. Koops (CMR), Dr A.R. Korteweg (CVV), Dr W. Verkoren (CVV) and Ms H.M. Verrijn Stuart (AIV/CMR). The civil service liaison officer is G.W.F. Vigeveno (DVB). The executive secretary is J. Smallenbroek, assisted by R. van Kampen, C. Rutting and A.L.M. van Nieuwland (trainees).

Advisory report on 'Complementarity of aid channels' (16 March 2012)

At the request of the government, the Development Cooperation Committee (COS) is preparing a report on the complementarity and synergy of aid channels. The Committee is looking at how actors involved in international cooperation can reinforce each other's efforts, what their individual strengths are, and how to enhance their interaction. The report will examine the government, multilateral institutions, civil society, knowledge institutions and the business community. This issue should also be seen in the context of

2. Hoe kunnen ontwikkelingslanden het beste worden geholpen bij het tegengaan van de destabiliserende werking van de gerelateerde vraagstukken van criminaliteit, corruptie en illegale toe-eigening van natuurlijke rijkdommen? Hoe kunnen de opbouw van politie en justitie alsook rechtsstaatopbouw in bredere zin beter worden geïntegreerd in de nationale en internationale ontwikkelingsinspanningen?
3. Hoe kan Nederland hier optimaal aan bijdragen vanuit een integrale benadering? Wat zijn de mogelijkheden van de verschillende departementen om elkaars inspanningen te versterken en hoe kunnen deze het beste worden gebundeld tot een geïntegreerd beleid ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit in transitie- en ontwikkelingslanden, waaronder vooral ook de voor Nederland relevante bronlanden? Hoe kan het financieel instrumentarium waarover Buitenlandse Zaken beschikt, hiervoor optimaal worden ingezet? Hoe ziet de AIV, in het licht van de geciteerde passage uit het regeerakkoord, de rol van de krijgsmacht in de strijd tegen de grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit?

De AIV heeft een commissie ingesteld om het advies voor te bereiden met als voorzitter prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve (AIV/CVV) en als leden mw. prof.dr. M.G.W. den Boer (CEI), mw. prof.dr. M.E. de Bruijn (COS), dr. N. van Dam (CVV), mw. mr.dr. B.T. van Ginkel (CVV), mw. prof.dr. M. de Goede (CVV), prof.dr. E.M.H. Hirsch Ballin (CMR), Gen.-maj. der mariniers b.d. mr.drs. C. Homan (CVV), prof.dr. E.J. Koops (CMR), dr. A.R. Korteweg (CVV), mw. dr. W. Verkoren (CVV) en mw. mr. H.M. Verrijn Stuart (AIV/CMR). Als ambtelijke contactpersoon treedt op drs. G.W.F. Vigeveno (Directie Veiligheidsbeleid). Het secretariaat wordt gevoerd door drs. J. Smallenbroek, ondersteund door de heren R. van Kampen, C. Rutting en A.L.M. van Nieuwland (stagiairs).

Adviesaanvraag 'Complementariteit van de hulpkanalen' (16 maart 2012)

De Commissie Ontwikkelingssamenwerking bereidt een advies voor over de complementariteit en synergie van de hulpkanalen, op verzoek van de regering. Het gaat hierbij om hoe actoren in internationale samenwerking elkaar kunnen versterken, welke meerwaarde zij hebben ten opzichte van elkaar en hoe beter kan worden samengewerkt. Gekeken wordt naar de overheid, multilaterale instellingen, het maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Deze problematiek dient ook geplaatst te worden in de

context van armoede in middeninkomenslanden, de opkomst van mondiale publieke goederen en de Post-2015 ontwikkelingsagenda, waarover de AIV eerder adviezen uitbracht. Ook zal worden ingegaan op de prioriteiten van de nieuwe minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Adviesaanvraag 'Internationale publieke milieugoederen'
(maart 2012)

De regering heeft de AIV in maart 2012 gevraagd advies uit te brengen over het Nederlands en Europees buitenlands beleid inzake internationale publieke milieugoederen. Volgens het kabinet zijn internationale publieke milieugoederen omkleed met complexiteit en onzekerheid. Het betreft hier goederen die van belang zijn voor mondiale stabiliteit en veiligheid, duurzame economische groei en welvaart: een stabiel klimaat, toegang tot energie en grondstoffen, voldoende water en behoud van biodiversiteit en ecosystemen. Verbeterde 'levering' en regulering van deze goederen is essentieel voor de groei en stabiliteit van zowel rijke landen, opkomende middeninkomenslanden als arme landen.

Tegen deze achtergrond wordt de AIV advies gevraagd over het volgende:

- Welke concrete agenda en inzet van Nederlands en Europees buitenlands beleid is noodzakelijk om bij te dragen aan goede levering en regulering van internationale publieke milieugoederen?
- Hoe past het toekomstige OS-beleid daarin met inachtneming van de Nederlandse en Europese klimaat-, energie- en grondstoffendoelstellingen, voorzieningszekerheid en veiligheidsaspecten?
- Welke bestuursstructuren (*governance*) zijn wenselijk voor verbeterde levering van internationale publieke milieugoederen, mede in het licht van groeiende activiteiten van private actoren op duurzaamheidsgebied (door onder meer ketenbeheer)?

Het advies wordt voorbereid door een commissie bestaande uit mw. prof.dr. J. Gupta (AIV/COS, voorzitter), prof.dr. J.B. Opschoor (COS) en M.T.J. Kok MSc (Planbureau voor de Leefomgeving). Het secretariaat wordt gevoerd door drs. M.W.M. Waanders met hulp van de stagiaire mw. drs. E.C.H. Wielders.

De AIV verwacht het advies in maart 2013 af te ronden.

poverty in middle-income countries, the rise of global public goods and the post-2015 development agenda, subjects which have been covered in previous AIV reports. The report will also address the priorities of the new Minister for Foreign Trade and Development Cooperation.

Advisory report on 'Global Environmental Public Goods'
(March 2012)

In March 2012 the government asked the AIV to produce an advisory report on Dutch and European foreign policy on global environmental public goods. According to the government, these are fraught with complexity and uncertainty. Such goods – a stable climate, access to energy, access to raw materials, sufficient water and the preservation of biodiversity and ecosystems – are crucially important for global stability and security, sustainable economic growth and prosperity. Improved 'delivery' and regulation of these goods is essential for the growth and stability of wealthy nations, emerging middle-income countries and poor countries alike.

Against this background, the AIV was requested to address the following questions:

- What specific agenda and input is needed from Dutch and European foreign policy to contribute to effective delivery and regulation of global environmental public goods?
- How does our international cooperation policy fit in, particularly with regard to the Dutch and European objectives on climate, energy and raw materials, security of supply and security generally?
- Which governance structures are desirable for a better delivery of global environmental public goods, particularly since private actors are stepping up their work on sustainability – notably through supply chain management?

The report is being prepared by a committee consisting of Professor J. Gupta (AIV/COS, chair), Professor J.B. Opschoor (COS) and M.T.J. Kok (Netherlands Environmental Assessment Agency) as external expert. The executive secretary is M.W.M. Waanders, assisted by Ms E.C.H. Wielders (trainee).

The AIV expects to finalise this report in March 2013.

Advisory report on 'New Initiatives for the Middle East Peace Process' (23 October 2012)

On 23 October 2012 the Senate asked the AIV to prepare an advisory report on the scope for new initiatives for the Middle East peace process. According to the Senate this is necessary to break the present impasse.

The questions posed in the request centre on the influence of current developments in the regional and global context on the negotiating positions of the parties in the process. Given possible changes in these positions, the Senate asks the AIV to put forward concrete alternatives for rapprochement with a view to resuming peace talks, and to identify the organisations, countries or parties that are in the best position to propose new initiatives. The AIV is also asked to consider how the Netherlands can help find a workable solution to the Israeli-Palestinian conflict, based on the principles of international law – both independently and at European and international level.

The report is being prepared by a joint committee chaired by Professor A. van Staden (AIV/CEI) and including Professor W.J.M. van Genugten (AIV/CMR), Dr B.S.M. Berendsen (COS), Dr N. van Dam (CVV), Ms H.M. Verrijn Stuart (AIV/CMR) and F. Korthals Altes (AIV). The executive secretaries are Ms A.M.C. Wester and T.D.J. Oostenbrink, assisted by A.L.M. van Nieuwland (trainee).

The AIV expects to finalise this report in March 2013.

Adviesaanvraag 'Nieuwe initiatieven voor het Midden-Oosten Vredesproces' (23 oktober 2012)

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft de AIV op 23 oktober 2012 gevraagd om te adviseren over mogelijke nieuwe initiatieven voor het Midden-Oosten Vredesproces. Volgens de Kamer is dit noodzakelijk om de impasse te doorbreken.

De gestelde vragen richten zich in het bijzonder op de invloed van actuele ontwikkelingen in de regionale en mondiale context op de onderhandelingsposities van betrokken actoren in het Vredesproces. Gezien mogelijke veranderingen in uitgangsposities, vraagt de Eerste Kamer de AIV om concrete alternatieven aan te dragen voor toenadering van partijen om het proces weer op gang te krijgen en te onderzoeken welke organisaties, landen of partijen het beste gepositioneerd zijn om nieuwe initiatieven aan te dragen. Ook wordt gevraagd wat Nederland op basis van beginselen van het internationaal recht eigenstandig, alsook in Europees en internationaal verband kan bijdragen aan een werkbare oplossing voor het Israëliësch-Palestijnse conflict.

Het advies wordt voorbereid door een gecombineerde commissie bestaande uit prof.dr. A. van Staden (AIV/CEI, voorzitter), prof.dr. W.J.M. van Genugten (AIV/CMR), dr. B.S.M. Berendsen (COS), dr. N. van Dam (CVV), mw. mr. H.M. Verrijn Stuart (AIV/CMR) en mr. F. Korthals Altes (AIV). Het secretariaat wordt gevoerd door mw. drs. A.M.C. Wester en drs. T.D.J. Oostenbrink met hulp van stagiair dhr. A.L.M. van Nieuwland.

De AIV verwacht het advies in maart 2013 af te ronden.

EXTERNE CONTACTEN EN OVERIGE ACTIVITEITEN

Kort verslag gesprek met de ambassadeur van Oekraïne op 30 januari 2012

Namens de AIV hebben professor Van Staden en de secretaris CEI gesproken met de ambassadeur van Oekraïne. De belangrijkste onderwerpen waren het functioneren van de AIV als internationale adviesraad en specifieke advisering zoals over Europa en er vond een uitwisseling van suggesties en aanbevelingen voor toekomstig beleid plaats.

Kort verslag gesprek met leden van de Commissies Buitenlandse Zaken en Defensie van de Tweede Kamer op 15 februari 2012

Op 15 februari 2012 is gesproken met een delegatie van de Commissies Buitenlandse Zaken en Defensie van de Tweede Kamer over het werkprogramma 2012 van de AIV. De voorzitter van de AIV lichtte de lopende adviestrajecten toe en daarna is van de zijde van de Kamer ingegaan op onderdelen van het werkprogramma. Ten aanzien van een aantal onderwerpen werden specifieke aanvullende vragen gesteld. Ook kwam de mogelijkheid van advisering op verzoek van de Kamer kort aan de orde. De AIV heeft aangegeven daarvoor uiteraard open te staan.

Kort verslag gesprek met de ambassadeur van Macedonië op 19 maart 2012

Namens de AIV hebben professor Van Staden en de secretaris CEI gesproken met de ambassadeur van Macedonië. De belangrijkste onderwerpen waren het functioneren van de AIV als internationale adviesraad en specifieke advisering zoals over Europa en er vond een uitwisseling van suggesties en aanbevelingen voor toekomstig beleid plaats.

Kort verslag van het gesprek tussen de voorzitter van de AIV en de nieuwe Secretaris-Generaal op het ministerie van Buitenlandse Zaken op 31 juli 2012

Op 31 juli 2012 spraken de voorzitter en de secretaris van de AIV met Secretaris-Generaal mw. R.V.M. Jones-Bos MA. Tijdens dit kennismakingsgesprek werd gesproken over het functioneren van de AIV. Meer specifiek werd ook toegelicht hoe de AIV in de loop der jaren qua omvang is afgenomen en hoe wordt omgegaan met de beperkte financiële en personele middelen. Ook werd gesproken over zaken als het werkprogramma voor 2012 en komende vacatures in de Raad en Commissies. Het gesprek verliep in constructieve sfeer.

External contacts and other activities

Summary of the meeting with the Ukrainian ambassador, 30 January 2012

On behalf of the AIV, Professor Van Staden and the executive secretary of the CEI met with the Ukrainian ambassador. The main issues on the agenda were the work of the AIV as an international advisory body and the issuance of recommendations on specific topics, such as Europe. Various suggestions and recommendations were exchanged on the subject of future policy.

Summary of the meeting with members of the Parliamentary Committees on Foreign Affairs and Defence, 15 February 2012

On 15 February 2012 a meeting was held with a delegation from the Parliamentary Committees on Foreign Affairs and Defence to discuss the AIV's work programme for 2012. The chair of the AIV explained the various topics currently being studied, and the parliamentary committee members then addressed certain aspects of the work programme and posed several specific additional questions. The possibility of providing recommendations to the House of Representatives on request was also briefly discussed. The AIV indicated that it would of course be open to such an arrangement.

Summary of the meeting with the Macedonian ambassador, 19 March 2012

On behalf of the AIV, Professor Van Staden and the executive secretary of the CEI met with the Macedonian ambassador. The main issues on the agenda were the work of the AIV as an international advisory body and the issuance of recommendations on specific topics, such as Europe. Various suggestions and recommendations were exchanged on the subject of future policy.

Summary of the meeting between the chair of the AIV and the new Secretary-General of the Ministry of Foreign Affairs, 31 July 2012

On 31 July 2012 the chair and the executive secretary of the AIV met with the Secretary-General of the Ministry of Foreign Affairs, Renée Jones-Bos. This introductory meeting was devoted to discussing the functioning of the AIV. More

specifically, the representatives of the AIV explained how the Council had downsized over the years and how the body was dealing with limited resources, as regards both funding and staff. Other issues discussed include the 2012 work programme and upcoming vacancies in the Council and its constituent committees. The atmosphere of the meeting was constructive.

Summary of the meeting with members of the Parliamentary Committee on Defence, 6 June 2012

On 6 June 2012 a meeting took place between Lieutenant General M.L.M. Urlings (ret.) (chair of the Cyber Security Committee), Professor M.T. Kamminga (chair of the CAVV) and CVV executive secretary M.W.M. Waanders, and a delegation of the Parliamentary Committee on Defence concerning the advisory report 'Cyber Warfare' (no. 77). After the two advisory bodies summarised the report, the floor was opened to questions from the MPs. This was followed by an in-depth and constructive discussion. General Urlings also spoke about the report and the government's response at a meeting on cybercrime held by the People's Party for Freedom and Democracy (VVD) on 17 April 2012.

Summary of the meeting between the chair of the AIV and Minister of Foreign Affairs Frans Timmermans, 17 December 2012

On 17 December 2012 the chair and the executive secretary of the AIV met with Minister of Foreign Affairs Frans Timmerman. The meeting was devoted to discussing the functioning of the AIV. More specifically, the representatives of the AIV explained how the Council had downsized over the years and how the body was dealing with limited resources, as regards both funding and staff. Other issues discussed include the 2013 work programme (yet to be adopted). The Minister's attention was drawn to upcoming vacancies in the AIV and its constituent committees. The atmosphere of the meeting was constructive. Meetings are scheduled with the Minister of Defence and the Minister for Foreign Trade and Development Cooperation in early 2013.

Summary of meetings of the chairs and executive secretaries of the advisory councils

During the calendar year the chairs of the strategic advisory councils met three times, sharing experiences

Kort verslag gesprek met leden van de Commissie Defensie van de Tweede Kamer op 6 juni 2012

Op 6 juni 2012 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen LGen b.d. M.L.M. Urlings (voorzitter Commissie Digitale Veiligheid), professor M.T. Kamminga (voorzitter CAVV) en CVV-secretaris M.W.M. Waanders en een delegatie van de Commissie Defensie van de Tweede Kamer over het advies inzake digitale oorlogvoering (advies nummer 77). Na een toelichting op het advies van de zijde van beide adviesraden werd aan de hand van vragen van de zijde van Kamerleden uitgebreid gesproken over deze problematiek. De discussie verliep constructief. Voorts heeft LGen b.d. Urlings op 17 april 2012 een toelichting op het advies en de reactie gegeven tijdens een VVD-bijeenkomst over *cybercrime*.

Kort verslag van het gesprek tussen de voorzitter van de AIV en minister Timmermans van Buitenlandse Zaken op 17 december 2012

Op 17 december 2012 spraken de voorzitter en secretaris van de AIV met minister Timmermans van Buitenlandse Zaken. Tijdens dit kennismakingsgesprek werd gesproken over het functioneren van de AIV. Meer specifiek werd ook toegelicht hoe de AIV in de loop der jaren qua omvang is afgenomen en hoe wordt omgegaan met de beperkte financiële en personele middelen. Ook werd gesproken over het nog vast te stellen werkprogramma voor 2013 en werd aandacht gevraagd voor een aantal vacatures in de Raad en de Commissies. Het gesprek verliep in constructieve sfeer. Gesprekken met de ministers van Defensie en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking zullen begin 2013 plaatsvinden.

Kort verslag bijeenkomsten van voorzitters en secretarissen van adviesraden

Gedurende het kalenderjaar werd driemaal vergaderd door de voorzitters van de strategische adviesraden. In dat verband werden ervaringen uitgewisseld en werd informatie verstrekt over een aantal specifieke onderwerpen, zoals internationale contacten en afstemming werkprogramma's. Ook de secretarissen van de adviesraden kwamen periodiek bijeen om ervaringen uit te wisselen, te spreken over gezamenlijke adviestrajecten en andere lopende zaken.

and providing information on a number of specific topics, such as international contacts and the coordination of work programmes. The executive secretaries of the advisory council also met periodically to exchange experiences and discuss joint reports and other pending matters.

TAAK EN WERKWIJZE

Tasks and working methods

THE ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS (AIV), which was established by Act of Parliament on 1 January 1998, is an independent statutory advisory body responsible for advising the government on matters relating to foreign policy (including development cooperation) and defence. The AIV had 10 members in 2012. This is below the maximum of 15 members laid down in the Advisory Bodies Framework Act. In accordance with the Advisory Council on International Affairs Act, the AIV has four permanent committees: the Human Rights Committee (CMR), the Peace and Security Committee (CVV), the Development Cooperation Committee (COS) and the European Integration Committee (CEI). The chairs and vice-chairs of these committees are members of the AIV. In addition to them, each committee has a maximum of 15 members, though the AIV aims to reduce this number to 12 by 2014.

The AIV and its permanent committees were created at a time when international relations were becoming increasingly complex and interconnected. The AIV combines the expertise of the members of its various committees when making recommendations on issues bearing on more than one of the four areas mentioned above. This allows links to be made between these areas and enables the AIV to respond to international developments with implications for the Netherlands. The added value represented by the AIV and its committees lies in its in-depth knowledge and expertise in each policy area, in combination with the connections it can establish between them.

The AIV publishes advisory reports at the request of the Minister of Foreign Affairs, the Minister of Defence, the Minister for Foreign Trade and Development Cooperation and Parliament.

The AIV operates largely on the basis of its statutory work programme. The work programme is intended as an overview of the subjects that the AIV plans to examine during the calendar year (see annexe for the Work Programme for 2013). The requests for advice and the time schedules are determined more precisely in the course of the year. Certain subjects for reports may be withdrawn or new requests may

DE ADVIESRAAD INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN (AIV)

is een per 1 januari 1998 bij wet ingesteld onafhankelijk adviesorgaan, dat adviseert over het buitenlands beleid (met inbegrip van ontwikkelingssamenwerking) en het defensiebeleid. De AIV telde in 2012 tien leden. Dit is binnen het maximum van vijftien, zoals nog steeds staat aangegeven in de Kaderwet Adviescolleges. De raad kent, op basis van de Wet op de AIV, vier permanente commissies voor de gebieden van de rechten van de mens (CMR), vrede en veiligheid (CVV), ontwikkelingssamenwerking (COS) en Europese integratie (CEI). De voorzitters en de vicevoorzitters van deze commissies zijn lid van de AIV; daarnaast zijn er maximaal vijftien leden per commissie. Overigens streeft de AIV er naar om het aantal leden per commissie per 2014 terug te brengen tot twaalf.

De AIV en zijn permanente commissies zijn in het leven geroepen tegen de achtergrond van de toenemende complexiteit en verwevenheid van de internationale betrekkingen. Voor vraagstukken op de raakvlakken van de bovengenoemde gebieden brengt de AIV de deskundigheid van leden van de verschillende permanente commissies bij elkaar. Zo kunnen dwarsverbanden worden gelegd tussen de gebieden van mensenrechten, vrede en veiligheid, ontwikkelingssamenwerking en Europese integratie en kan worden ingespeeld op voor Nederland belangrijke internationale ontwikkelingen. De meerwaarde van de AIV en de commissies ligt dan ook, naast de kennis en deskundigheid per beleidsterrein, in de samenhang die wordt aangebracht tussen de onderscheiden invalshoeken.

De AIV brengt adviezen uit op verzoek van de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Defensie, de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (vanaf aantreden nieuw kabinet de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), alsmede op verzoek van de Staten-Generaal.

De AIV functioneert grotendeels op basis van het wettelijk voorgeschreven werkprogramma. Met het werkprogramma wordt beoogd een globaal beeld te geven van de onderwerpen waarmee de AIV zich in een kalenderjaar zal bezighouden (voor het werkprogramma 2013: zie bijlage). In de loop van dat jaar worden de adviesaanvragen en de tijdsplanning nader gepreciseerd. Het komt voor dat onderwerpen waarover het voornemen bestond advies te vragen, afvallen, of

dat juist adviesaanvragen aan de AIV worden voorgelegd die niet in het werkprogramma zijn vermeld.

De AIV vergadert in principe iedere maand. Aan het begin van het adviestraject worden adviesaanvragen in de AIV besproken. De uiteindelijke adviezen worden ook in de AIV vastgesteld. De adviezen worden voorbereid in (permanente) commissies of ad-hoccommissies, waarvan de samenstelling en vergaderfrequentie, afhankelijk van de intensiteit van het onderwerp en tijdsdruk waaronder de werkzaamheden worden verricht, sterk kan variëren.

Leden en vergaderingen

Het totale aantal leden van de AIV en de permanente commissies bedroeg per 31 december 2012 58, van wie 25 vrouwen. Voor de personalia wordt verwezen naar de paragraaf, getiteld 'Samenstelling AIV en permanente commissies'. Tot 31 december 2012 bestond de AIV zelf uit 10 leden, van wie 4 vrouwen (8 van de 10 leden zijn tevens voorzitter of vicevoorzitter van een permanente commissie). Per 31 december 2012 tellen de permanente commissies (exclusief de voorzitters en vicevoorzitters) 48 leden, van wie 21 vrouwen.

CEI	5 vrouwen, 7 mannen (exclusief de voorzitter en de vicevoorzitter);
CMR	5 vrouwen, 8 mannen (exclusief vz/vvz);
COS	5 vrouwen, 6 mannen (exclusief vz/vvz); en
CVV	6 vrouwen, 6 mannen (exclusief vz/vvz).

In het verslagjaar hebben de AIV en zijn commissies met grote regelmaat vergaderingen belegd om adviezen voor te bereiden of vast te stellen. Hieronder wordt, uitgesplitst naar de deelname uit de AIV en de (permanente) commissies/werkgroepen – het onderscheid is niet strikt – weergegeven welke vergaderingen het betreft:

AIV	8
CEI	5
CMR	4
COS	6
CVV	3

be made which were not included in the work programme.

In principle, the AIV meets once a month. It discusses each request for advice at the beginning of the advisory process and also adopts the final version of each advisory report. Advisory reports are drafted in permanent or ad hoc committees. The composition of these committees and the frequency of their meetings, which depend on the scope of the subject and the deadline for the completion of the report, can vary greatly.

Members and meetings

On 31 December 2012, the total number of members of the AIV and its permanent committees was 58, of whom 25 were women. For personal details of the members, see the section on the composition of the AIV and its permanent committees. On 31 December 2012, the AIV had 10 members, of whom four were women (eight of these members were also the chair or vice-chair of a permanent committee). On 31 December 2012, the permanent committees (excluding chairs and vice-chairs) had 48 members, 21 of whom were women:

European Integration Committee (CEI)	5 women, 7 men (excluding chair/vice-chair)
Human Rights Committee (CMR)	5 women, 8 men (excluding chair/vice-chair)
Development Cooperation Committee (COS) (excluding chair/vice-chair)	5 women, 6 men
Peace and Security Committee (CVV) (excluding chair/vice-chair)	6 women, 6 men

The AIV and its committees met very frequently in 2012 in order to prepare or adopt advisory reports. The list of meetings given below distinguishes between the plenary sessions of the AIV and the meetings of its permanent committees and temporary committees/working groups:

AIV	8
CEI	5
CMR	4
COS	6
CVV	3

Joint committees/working groups

Advisory report number 78: CID (International Defence Cooperation)	1
Advisory report no. 79: DAR-II (Democratisation of the Arab Region)	5
Advisory report no. 80: CAVA (Poverty Reduction and Shifting Patterns of Poverty)	5
Advisory report no. 81: CEP (European Parliament)	8
Advisory letter no. 19: WFC-II (Working Group on the Financial Crisis II)	3
Advisory letter no. 20: CIR (Iran's Nuclear Programme)	6
Advisory letter no. 21: (Receptor Approach)	1
Advisory letter no. 22: (New Dutch Government)	1
CCI (Crime, Corruption and Instability)	7
CHK (Complementarity of Aid Channels)	3
CPM (Global Environmental Public Goods)	6
CMO (Middle East Peace Process)	2

Total number of meetings in 2012 74

Number of copies distributed

Advisory report no. 77 (Dutch)	1,200 copies
Advisory report no. 77 (English)	950 copies
Advisory report no. 78 (Dutch)	1,100 copies
Advisory report no. 78 (English)	1,000 copies
Advisory report no. 78 (French)	150 copies
Advisory report no. 79 (Dutch)	1,000 copies
Advisory report no. 79 (English)	900 copies
Advisory report no. 80 (Dutch)	1,100 copies
Advisory report no. 80 (English)	900 copies
Advisory report no. 81 (Dutch)	1,100 copies
Advisory letter no. 18 (English)	1,000 copies
Advisory letter no. 18 (French)	200 copies
Advisory letter no. 19 (Dutch)	1,000 copies
Advisory letter no. 19 (English)	900 copies
Advisory letter no. 20 (Dutch)	1,000 copies
Advisory letter no. 20 (English)	900 copies
Advisory letter no. 21 (Dutch)	1,000 copies
Advisory letter no. 21 (English)	900 copies
Advisory letter no. 22 (Dutch)	1,000 copies
Advisory letter no. 22 (English)	900 copies
2011 Annual Report (Dutch/English)	1,550 copies

Gecombineerde werkgroepen

Advies nummer 78 CID (Commissie Internationale Defensiesamenwerking)	1
Advies nummer 79 DAR-II (Commissie Democratisering Arabische Regio)	5
Advies nummer 80 CAVA (Armoedebestrijding en verschuivende armoedepatronen)	5
Advies nummer 81 CEP (Commissie Europees Parlement)	8
Briefadvies nummer 19 WFC-II (Werkgroep Financiële Crisis-II)	3
Briefadvies nummer 20 CIR (Nucleair programma van Iran)	6
Briefadvies nummer 21 (Receptorbenadering)	1
Briefadvies nummer 22 (Kabinetsformatie 2012)	1
CCI (Criminaliteit, corruptie en instabiliteit)	7
CHK (Complementariteit van de Hulpkanalen)	3
CPM (Internationale Publieke Milieugoederen)	6
CMO (Midden-Oosten Vredesproces)	2

Totaal aantal vergaderingen in 2012 74

Oplage uitgebrachte adviezen:

Advies nummer 77 (Nederlands)	1200 exemplaren
Advies nummer 77 (Engels)	950 exemplaren
Advies nummer 78 (Nederlands)	1100 exemplaren
Advies nummer 78 (Engels)	1000 exemplaren
Advies nummer 78 (Frans)	150 exemplaren
Advies nummer 79 (Nederlands)	1000 exemplaren
Advies nummer 79 (Engels)	900 exemplaren
Advies nummer 80 (Nederlands)	1100 exemplaren
Advies nummer 80 (Engels)	900 exemplaren
Advies nummer 81 (Nederlands)	1100 exemplaren
Briefadvies nummer 18 (Engels)	1000 exemplaren
Briefadvies nummer 18 (Frans)	200 exemplaren
Briefadvies nummer 19 (Nederlands)	1000 exemplaren
Briefadvies nummer 19 (Engels)	900 exemplaren
Briefadvies nummer 20 (Nederlands)	1000 exemplaren
Briefadvies nummer 20 (Engels)	900 exemplaren
Briefadvies nummer 21 (Nederlands)	1000 exemplaren
Briefadvies nummer 21 (Engels)	900 exemplaren
Briefadvies nummer 22 (Nederlands)	1000 exemplaren
Briefadvies nummer 22 (Engels)	900 exemplaren
Jaarverslag 2011 (Nederlands/Engels)	1550 exemplaren

FINANCIËLE VERANTWOORDING

OM TE KUNNEN FUNCTIONEREN HEEFT DE AIV DE BESCHIK-
king over een eigen budget. Dit budget wordt, op voorstel
van de AIV, goedgekeurd door de betrokken bewindslieden.
Een onzekere factor bij de AIV blijft de hoeveelheid werk en
de daaraan verbonden kosten. Deze zijn in hoge mate afhan-
kelijk van het aantal en de aard van de adviesaanvragen van
de zijde van de bewindslieden en het parlement, en daarom
niet altijd goed voorspelbaar (meer adviesaanvragen, meer
vergaderingen, meer adviezen, of het spiegelbeeld). In 2012
zijn door de AIV in totaal vier adviezen en vier briefadviezen
vastgesteld. Alle adviezen worden in het Nederlands en in het
Engels en enkele in het Frans en/of andere talen gepubliceerd
en verspreid. De Nederlandse versies van adviezen worden
in een standaardoplage van 1000 exemplaren gedrukt en
de Engelse oplage van de adviezen betreft 900 exemplaren.
Afhankelijk van het onderwerp kunnen nog enkele honderden
extra adviezen worden gedrukt en gedistribueerd.

Voor 2012 is door de betrokken bewindslieden een budget
goedgekeurd van € 575.000. Het budget van de AIV heeft
de volgende hoofdposten:

- 1) vergoedingen, representatiekosten en reiskosten van de
voorzitters en vicevoorzitters;
- 2) vacatiegelden, reiskosten van de leden en catering;
- 3) drukkosten van de adviezen, papier et cetera;
- 4) studiereizen en boeken;
- 5) onderzoek, externe activiteiten, deskundigheid, vertalingen;
en
- 6) onvoorzien.

De leden van de AIV krijgen een vaste vergoeding per jaar.
Leden van permanente commissies krijgen een bedrag per
bijgewoonde vergadering. De bedragen zijn vastgesteld bin-
nen de wettelijke kaders bij ministeriële regeling.

In 2012 is in totaal € 190.000 uitbetaald aan de vergoedin-
gen, de reiskosten van de voorzitters en de vicevoorzitters.
Het bedrag aan vacatiegelden en reiskosten van de leden van
de permanente commissies betrof in totaal € 82.500. Aan
drukkosten van de adviezen, briefpapier et cetera is in totaal
circa € 120.000 uitgegeven. De totale kosten van de door de
diverse commissies gemaakte werkbezoeken en studiereizen
betroffen ongeveer € 8.000. Van de budgetpost externe
deskundigheid/onderzoek is circa € 24.000 aangewend. Uit
de post onvoorzien is in totaal € 350 aangewend. Van het
bedrijfsvoeringbudget is circa € 6.000 gebruikt. In totaal

Finance

THE AIV HAS BEEN ALLOCATED A BUDGET OF ITS OWN TO
enable it to carry out its advisory work. The AIV makes a
proposal for the size of the budget, which is then adopted by
the relevant ministers. The amount of work performed, and
hence the scale of expenditure, remain uncertain since they
depend heavily on the number and nature of the requests for
advice, which means that neither is very easy to predict (more
requests mean more reports and more reports mean more
meetings, while the opposite is also true). In 2012, the AIV
adopted four advisory reports and four advisory letters. All
reports are published and distributed in Dutch and English,
and some are also published and distributed in French and/
or other languages. The standard print run of each advisory
report is 1,000 copies of the Dutch text and 900 copies of
the English text. Several hundred additional copies may be
printed and distributed, depending on the subject.

The members of government approved a budget of €575,000
for 2012. The AIV's budget comprises the following principal
categories of expenditure:

1. fees, entertainment expenses and travel expenses paid to
chairs and vice-chairs;
2. attendance allowances, travel expenses paid to members,
and catering;
3. printed materials (reports, paper, etc.);
4. fact-finding missions and books;
5. research, external activities, expertise and translations;
and
6. incidental expenditure.

The members of the AIV receive a fixed annual fee. The
members of the permanent committees receive an allowance
for every meeting they attend. The fees and allowances
are determined by ministerial order within the statutory
framework.

In 2012, a total of €190,000 was paid in the form of fees
and travel expenses to chairs and vice-chairs. A further
€82,500 was paid in attendance allowances and travel
expenses to the members of the permanent committees.
Expenditure on printing reports, letter paper and so forth

was approximately €120,000. The total costs of the working visits and fact-finding missions of the various committees were approximately €8,000. Expenditure on external expertise and research was approximately €24,000. The amount of incidental expenditure incurred was €350. Around €6,000 was used from the operational management budget. The total expenditure of the AIV in 2012 was approximately €430,000. It should be noted for the record that the staffing costs of the AIV Unit are not included in this budget but are instead borne by the Ministry of Foreign Affairs.

brenge dat de uitgaven van de AIV in 2012 op ongeveer € 430.000. Voor de goede orde dient hierbij wel te worden opgemerkt dat de personeelslasten van de vaste staf van de AIV niet zijn verdisconteerd in dit budget, maar ten laste komen van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

SAMENSTELLING AIV EN PERMANENTE COMMISSIES

DE LEDEN VAN DE AIV EN ZIJN COMMISSIES WORDEN

benoemd op grond van hun deskundigheid. Deze kan blijken uit opgedane ervaring met internationale (waaronder Europese) vraagstukken, uit wetenschappelijke merites of uit een combinatie van beide. De leden fungeren onafhankelijk en vertegenwoordigen geen belangengroepen.

Hieronder volgt de samenstelling van de AIV en de permanente commissies.

AIV Adviesraad Internationale Vraagstukken

Voorzitter: Mr. F. Korthals Altes

Vicevoorzitter: Prof.dr. W.J.M. van Genugten

Leden: Mw. prof.dr. J. Gupta, mw. dr. P.C. Plooi-j-van Gorsel, prof.dr. A. de Ruijter, mw. drs. M. Sie Dhian Ho, prof.dr. A. van Staden, LGen b.d. M.L.M. Urlings, mw. mr. H.M. Verrijn Stuart en prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve

Secretaris: Drs. T.D.J. Oostenbrink

Ambtelijke contactpersonen van de AIV waren prof.dr. R.J. van der Veen (ministerie van Buitenlandse Zaken, Wetenschappelijk Raadsadviseur), dr. S.J.G. Reyn (ministerie van Defensie, Directie Algemene Beleidszaken) (tot juli 2012) en drs. A.P. Venema (ministerie van Defensie, Directie Algemene Beleidszaken) (vanaf juli 2012).

Commissie Europese Integratie

Voorzitter: Prof.dr. A. van Staden

Vicevoorzitter: Mw. dr. P.C. Plooi-j-van Gorsel

Leden: Drs. D.J. van den Berg, mw. prof.dr. M.G.W. den Boer, mw. dr. F.A.W.J. van Esch, prof.dr. S.C.W. Eijffinger, mw. dr. L. Noordegraaf-Eelens, prof.dr. K. van Paridon, mr. W.L.E. Quaedvlieg, prof.dr. J.Q.Th. Rood (tot 1 juli 2012), dr. A. Schout, mw. prof.mr.drs. L.A.J. Senden, mr. C.G. Trojan, mw. mr. M.C.B. Visser, mr. N.P. van Zutphen en prof. dr. J.W. de Zwaan (tot 1 juli 2012)

Secretaris: Drs. A.D. Uilenreef

Ambtelijke contactpersonen van de CEI waren drs. W. Kingma (ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Integratie Europa) en mw. drs. L.A.O. D'Huy (ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Integratie Europa/IN).

Composition of the AIV and its permanent committees

MEMBERS OF THE AIV AND ITS COMMITTEES ARE

appointed on the basis of expertise gained from experience in international (including European) affairs, academic achievement or both. Members serve in an independent capacity and do not represent any interest group.

The composition of the AIV and its permanent committees appears below.

AIV Advisory Council on International Affairs

Chair: F. Korthals Altes

Vice-chair: Professor W.J.M. van Genugten

Members: Professor J. Gupta, Dr P.C. Plooi-j-van Gorsel, Professor A. de Ruijter, Ms M. Sie Dhian Ho, Professor A. van Staden, Lieutenant General M.L.M. Urlings (ret.), Ms H.M. Verrijn Stuart and Professor J.J.C. Voorhoeve

Executive secretary: T.D.J. Oostenbrink

The civil service liaison officers of the AIV were Professor R.J. van der Veen, Senior Academic Adviser, Ministry of Foreign Affairs, Dr S.J.G. Reyn of the Ministry of Defence's Directorate of General Policy Affairs (DAB) (until July 2012) and A.P. Venema (Ministry of Defence, DAB) (from July 2012).

European Integration Committee

Chair: Professor A. van Staden

Vice-chair: Dr P.C. Plooi-j-van Gorsel

Members: D.J. van den Berg, Professor M.G.W. den Boer, Dr F.A.W.J. van Esch, Professor S.C.W. Eijffinger, Dr L. Noordegraaf-Eelens, Professor K. van Paridon, W.L.E. Quaedvlieg, Professor J.Q.T. Rood (until 1 July 2012), Dr A. Schout, Professor L.A.J. Senden, C.G. Trojan, Ms M.C.B. Visser, N.P. van Zutphen and Professor J.W. de Zwaan (until 1 July 2012)

Executive secretary: A.D. Uilenreef

The civil service liaison officers of the CEI were W. Kingma of the Ministry of Foreign Affairs' European Integration Department (DIE) and Ms L.A.O. D'Huy of the Ministry of Foreign Affairs' European Integration Department/Internal Affairs Division (DIE/IN).

Human Rights Committee

Chair: Professor W.J.M. van Genugten

Vice-chair: Ms H.M. Verrijn Stuart

Members: Professor K.C.J.M. Arts, Professor M.S. Berger, Ms K.M. Buitenweg, Ms H.C.J. van den Burg, Ms G. Crijns, Professor E.J. Dommering, R. Herrmann, Professor E.M.H. Hirsch Ballin, T.P. Hofstee, Professor M.T. Kamminga, Professor E.J. Koops, Professor R.A. Lawson and Ms W.M.E. Thomassen

Executive secretary: J. Smallenbroek

The civil service liaison officers of the CMR were J.E.M. Kempeneers of the Ministry of Foreign Affairs' Human Rights and Peacebuilding Department (DMV) (until July 2012), W.K.S.C. Ramsoekh of the Ministry of Foreign Affairs' United Nations and International Financial Institutions Department (DVF) (until July 2012), Ms A.P. Valkenburg-Roelofs of the Ministry of Foreign Affairs' Human Rights and Political and Legal Affairs Division (DMM/MP) (from July 2012), L.S. Veer of the office of the Ministry of Foreign Affairs' Human Rights Ambassador (MRA) and Ms D. van de Weerd of DMM/MP.

Development Cooperation Committee

Chair: Professor A. de Ruijter

Vice-chair: Professor J. Gupta

Members: F.A.J. Baneke, Dr B.S.M. Berendsen, Professor M.E. de Bruijn, J. van Ham, Professor R.E. van der Hoeven, B.J. Krouwel (until September 2012), Ms M. Monteiro, Professor J.B. Opschoor, P. Stek, Dr N. Tellegen, Professor L.E. Visser and Professor E.B. Zoomers

Executive secretary: Ms D.E. van Norren

Commissie Mensenrechten

Voorzitter: Prof.dr. W.J.M. van Genugten

Vicevoorzitter: Mw. mr. H.M. Verrijn Stuart

Leden: Mw. prof.dr. K.C.J.M. Arts, prof.mr.dr. M.S. Berger, mw. drs. K.M. Buitenweg, mw. H.C.J. van den Burg, mw. drs. G. Crijns, prof.mr. E.J. Dommering, mr. R. Herrmann, prof.dr. E.M.H. Hirsch Ballin, drs. T.P. Hofstee, prof.dr. M.T. Kamminga, prof.dr. E.J. Koops, prof.dr. R.A. Lawson en mw. mr. W.M.E. Thomassen

Secretaris: Drs. J. Smallenbroek

Ambtelijke contactpersonen van de CMR waren mr. J.E.M. Kempeneers (ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Mensenrechten en Vredesopbouw) (tot juli 2012), drs. W.K.S.C. Ramsoekh (ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Verenigde Naties en Financiële Instellingen) (tot juli 2012), mw. drs. A.P. Valkenburg-Roelofs (ministerie van Buitenlandse Zaken, DMM/MP) (vanaf juli 2012), drs. L.S. Veer (ministerie van Buitenlandse Zaken, MRA) en mw. mr. D. van de Weerd (ministerie van Buitenlandse Zaken, DMM/MR).

Commissie Ontwikkelingssamenwerking

Voorzitter: Prof.dr. A. de Ruijter

Vicevoorzitter: Mw. prof.dr. J. Gupta

Leden: Drs. F.A.J. Baneke, dr. B.S.M. Berendsen, mw. prof. dr. M.E. de Bruijn, dhr. J. van Ham, prof.dr. R.E. van der Hoeven, dhr. B.J. Krouwel (tot 1 september 2012), mw. drs. M. Monteiro, prof.dr. J.B. Opschoor, drs. P. Stek, mw. dr. N. Tellegen, mw. prof.dr. L.E. Visser en mw. prof.dr. E.B. Zoomers

Secretaris: Mw. mr. D.E. van Norren

In Memoriam

Op 21 november 2012 overleed mw. prof.dr. J.E. Ligthart. Zij was lid van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking vanaf 1 juli 2011. De AIV heeft met leedwezen kennis genomen van haar overlijden.

Voorzitter: Prof.dr.ir. J.J.C. Voorhoeve

Vicevoorzitter: LGen b.d. M.L.M. Urlings

Leden: Drs. D.J. Barth, prof.dr. J. Colijn, dr. N. van Dam, mw. dr. M. Drent, mw. dr. I. Duyvesteyn, mw. dr. B.T. van Ginkel, mw. prof.dr. M. de Goede, gen.-maj. der mariniers b.d. mr.drs. C. Homan, dr. A.R. Korteweg, mw. dr. C.M. Megens, drs. J. Ramaker en mw. dr. W. Verkoren

Secretaris: Drs. M.W.M. Waanders

Ambtelijke contactpersonen van de CVV waren dr. S.J.G. Reyn (ministerie van Defensie, Directie Algemene Beleidszaken) (tot juli 2012), drs. A.P. Venema (ministerie van Defensie, Directie Algemene Beleidszaken) (vanaf juli 2012), CDR F. Sijtsma (ministerie van Defensie, Defensiestaf), mw. drs. A. Faro (ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Veiligheidsbeleid/VD) en mr. G. van Leeuwen (ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Veiligheidsbeleid/VD) (vanaf juli 2012).

In Memoriam

Op 27 juni 2012 overleed prof.dr. J.G. Siccama. Hij was lid van de Commissie Vrede en Veiligheid vanaf 1 juli 2011. De AIV heeft met leedwezen kennis genomen van zijn overlijden.

In Memoriam

On 21 November 2012 Professor J.E. Ligthart passed away. She had been a member of the Development Cooperation Committee since 1 July 2011. The AIV was saddened to learn of her passing.

Peace and Security Committee

Chair: Professor J.J.C. Voorhoeve

Vice-chair: Lieutenant General M.L.M. Urlings (ret.)

Members: D.J. Barth, Professor J. Colijn, Dr N. van Dam, Dr M. Drent, Dr I. Duyvesteyn, Dr B.T. van Ginkel, Professor M. de Goede, Major General (Marines) C. Homan (ret.), Dr A.R. Korteweg, Dr C.M. Megens, J. Ramaker and Dr W. Verkoren

Executive secretary: M.W.M. Waanders

The civil service liaison officers of the CVV were Dr S.J.G. Reyn (until July 2012) and A.P. Venema (from July 2012) of the Ministry of Defence's Directorate of General Policy Affairs (DAB), Commodore F. Sijtsma of the Defence Staff, and Ms A. Faro and G. van Leeuwen of the Ministry of Foreign Affairs' Security and Defence Policy Division (DVB/VD) (from July 2012).

In Memoriam

On 27 June 2012 Professor J.G. Siccama passed away. He had been a member of the Peace and Security Committee since 1 July 2011. The AIV was saddened to learn of his passing.

STAF VAN DE AIV

AIV Unit

THE AIV UNIT SUPPORTS THE ADVISORY COUNCIL ON

International Affairs and its permanent committees in the fields of human rights, peace and security, development cooperation and European integration by providing editorial, organisational and administrative services. The bulk of its work relates to the drafting and production of reports. To this end, the unit includes five executive secretaries and the equivalent of two full-time employees for secretarial support. In 2012, the members of the unit were T.D.J. Oostenbrink (AIV executive secretary), A.D. Uilenreef (CEI executive secretary), Ms D.E. van Norren (COS executive secretary), J. Smallenbroek (CMR executive secretary), M.W.M. Waanders (CVV executive secretary), Ms A.M.C. Wester (acting executive secretary of the CEI from October 2012) and Ms S.L. Hollander (temporary executive secretary of the European Parliament Committee, from 18 June 2012). The secretariat of the unit consisted of Ms J.P. de Jong and Ms I. van der Winkel. The AIV Unit forms part of the Office of the Secretary-General at the Ministry of Foreign Affairs.

The AIV is also supported in its work by trainees who spend a number of months working in the AIV Unit. They come from various Dutch universities, where they study a range of different subjects (e.g. law, history, international relations and political science). In 2012, the trainees were R. van Kampen, V.A.M. Klösters, A.L.M. van Nieuwland, C. Rutting, Ms M.J. van der Stelt and Ms E.C.H. Wielders.

DE STAF VAN DE AIV ONDERSTEUNT DE ADVIESRAAD

Internationale Vraagstukken en diens permanente commissies op de gebieden van mensenrechten, vrede en veiligheid, ontwikkelingssamenwerking en Europese integratie met redactionele, organisatorische en administratieve vaardigheden. Het zwaartepunt van de ondersteuning ligt op het (helpen) voorbereiden, opstellen en uitbrengen van adviezen. Voor dit doel telt de staf van de AIV vijf beleidsmedewerkers en twee formatieplaatsen ten behoeve van de secretariële ondersteuning. In 2012 bestaat de staf van de AIV uit: drs. T.D.J. Oostenbrink (secretaris AIV), drs. A.D. Uilenreef (secretaris CEI), mw. mr. D.E. van Norren (secretaris COS), drs. J. Smallenbroek (secretaris CMR), drs. M.W.M. Waanders (secretaris CVV), mw. drs. A.M.C. Wester (waarnemend secretaris CEI, vanaf oktober 2012), mw. S.L. Hollander MSc (tijdelijk secretaris Commissie Europees Parlement, vanaf 18 juni 2012), alsmede uit mw. J.P. de Jong en mw. I. van der Winkel (medewerkers van het secretariaat van de staf van de AIV). Op het ministerie van Buitenlandse zaken is de staf van de AIV formatief ondergebracht bij het Bureau van de Secretaris-Generaal.

Voorts worden de werkzaamheden van de AIV ondersteund door stagiair(e)s die gedurende enkele maanden zijn verbonden aan de staf van de AIV. Zij zijn afkomstig van verschillende studierichtingen (rechten, geschiedenis, internationale betrekkingen, politicologie) van universiteiten in Nederland. In 2012 ging het om de volgende personen: de dames M.J. van der Stelt en drs. E.C.H. Wielders en de heren R. van Kampen, V.A.M. Klösters, A.L.M. van Nieuwland en C. Rutting.

AIV Werkprogramma voor 2013

De toenemende aandacht van de Verenigde Staten voor Azië: consequenties voor het buitenland- en veiligheidsbeleid van de NAVO, de Europese Unie en Nederland

Het buitenland- en veiligheidsbeleid van de Verenigde Staten richt zich in toenemende mate op (Zuidoost-)Azië en de Pacific. Deze ontwikkeling weerspiegelt het toegenomen economisch gewicht van dit deel van de wereld, de opkomst van China en India als economische en militaire grootmachten, de sterk toenemende defensie-uitgaven in de Aziatische regio en de aldaar aanwezige (potentiële) conflictstof.

Wat zijn de gevolgen van deze verschuiving voor Nederland en, meer in het algemeen, voor Europa? Zal naar het oordeel van de AIV over vijftien, twintig jaar de economische, politieke en militaire macht inderdaad naar Azië en de Pacific zijn verschoven? Is er sprake van een *zero sum game* (met een negatieve uitkomst voor Europa) of liggen er ook kansen voor Nederland en Europa? Hoe kan het buitenland- en veiligheidsbeleid van Nederland op deze tendens inspelen? Daarbij gaat het ook om de Nederlandse inzet in de NAVO en de Europese Unie, onder meer bij de uitwerking van het Strategisch Concept van de NAVO en de vraag of de Europese Unie behoefte heeft aan een nieuwe veiligheidsstrategie.

Moet Nederland zich inzetten voor een actieve rol van de Europese Unie in Azië op het terrein van politieke samenwerking, vredeshandhaving en vredesopbouw? Dient het GDVB aandacht te schenken aan deze regio? En zo ja, welke partners zijn in dat kader dan relevant? Daarbij gaat het niet alleen om landen, in het bijzonder China en India, maar bijvoorbeeld ook om de ASEAN. En ligt er voor de NAVO ook buiten Afghanistan een rol van betekenis in Azië in het verschiet? Welke rol kunnen de in Chicago overeengekomen partnerschappen, onder meer met Australië, hierbij spelen?

Buitenlands- en veiligheidspolitieke aspecten in de Noordelijke IJszee

Het smelten van ijs in de Noordelijke IJszee maakt uiteenlopende economische activiteiten mogelijk. Toegang tot nieuwe gas- en oliereserves ligt in het verschiet en de Noordelijke IJszee wordt op afzienbare termijn delen van het jaar bevaarbaar (de Chinese ijsbreker Xuelong is in augustus 2012 al via de Noordelijke IJszee naar IJsland gevaren). Voor Nederland, en dan in het bijzonder de havens van Rotterdam en Amsterdam, zou het vrijkomen van nieuwe handelsroutes grote implicaties kunnen hebben. Deze ontwikkelingen kunnen tot gevolg hebben dat er spanningen tussen landen ontstaan. Nederland heeft belang bij behoud van vrede en veiligheid in de regio. De landen van het Arctisch gebied voeren over deze zaken overleg in de *Arctic Council*. Hoewel deze ontwikkelingen van grote invloed zullen zijn op Nederland heeft het hierin geen zitting, maar slechts de status van waarnemer. Verschillende vragen dienen zich aan: Wat zijn de buitenlandspolitieke en veiligheidspolitieke implicaties van smelten van het ijs in de Noordelijke IJszee? Hoe kan Nederland het best zijn belangen met betrekking tot de regio behartigen? Hebben de VN, de NAVO en de EU een rol te spelen bij het garanderen van veiligheid en stabiliteit in dit gebied?

AIV Work Programme for 2013

Increasing US focus on Asia: implications for the foreign and security policy of NATO, the European Union and the Netherlands

The United States is increasingly focusing its foreign and security policy on Asia and the Pacific, a trend that reflects the growing economic significance of this part of the world, the emergence of China and India as economic and military heavyweights, increasing defence spending in Asia and the potential for conflict in the region.

How might this shift affect the Netherlands and, more generally, Europe? Does the AIV believe that economic, political and military power will indeed have shifted to Asia and the Pacific in 15 to 20 years' time? Is it a zero-sum game (where Europe loses out) or are there opportunities to be had for the Netherlands and Europe? How should Dutch foreign and security policy respond to this trend? This includes Dutch contributions to NATO and the European Union, such as helping to develop NATO's Strategic Concept and helping to decide whether the European Union needs a new security strategy.

Should the Netherlands push for an active role for the European Union in Asia when it comes to political cooperation, peacekeeping and peacebuilding? Should the Common Security and Defence Policy pay attention to this region? If so, what partners are relevant in this connection, not only in terms of individual countries (and China and India in particular), but also ASEAN, for example? And can NATO play a significant role in Asia beyond Afghanistan? What kind of role could the partnerships sealed in Chicago with such countries as Australia play in this?

Foreign and security policy interests in the Arctic Ocean

The melting of ice in the Arctic Ocean is opening up a wide range of economic opportunities, including access to new gas and oil reserves. And within the foreseeable future, the Arctic Ocean will be navigable for part of the year (the Chinese icebreaker Xue Long made a successful passage to Iceland in August 2012). The emergence of new trade routes could have major implications for the Netherlands, especially the ports of Rotterdam and Amsterdam. These developments could provoke tensions between countries, and it is important to the Netherlands that peace and stability be maintained in the region. Arctic countries discuss such issues in the Arctic Council, and although these developments will have a considerable impact on the Netherlands, it does not have a seat on the council but merely observer status. Various questions arise: how will the melting of the Arctic ice affect foreign and security policy? How can the Netherlands best protect its interests in the region? Do the UN, NATO and the EU have a role to play in guaranteeing security and stability here?

Raw materials diplomacy

In recent years Germany has established bilateral partnerships with countries rich in natural resources, including Kazakhstan and Mongolia. Germany's aim here is to share expertise and generally to strengthen ties with these countries in the hope of securing orders for German businesses. France has done the same, with the Central African Republic for example. No trade agreements have been concluded because they fall within the exclusive competence of the EU.

Grondstoffdiplomatie

De afgelopen jaren sloot Duitsland bilaterale partnerschappen af met grondstofrijke landen als Kazachstan en Mongolië. Hierbij werden expertise aangeboden en meer in het algemeen de banden aangehaald, in de hoop op orders voor Duitse bedrijven. Frankrijk deed hetzelfde met onder andere de Centraal-Afrikaanse Republiek. Handelsakkoorden zijn niet gesloten, want die behoren tot de exclusieve bevoegdheid van de EU.

Met Duitsland wordt door Nederland momenteel een strategisch partnerschap ontwikkeld. Nederland biedt Duitsland daarbij bijvoorbeeld een plek aan tafel om over de invulling van het concept van de grondstoffenrotonde mee te praten (de haven van Rotterdam speelt een belangrijke rol) en Duitsland biedt Nederlandse bedrijven aan om te participeren in de Rohstoff Allianz, het gezamenlijk inkoopinitiatief van een aantal grote Duitse bedrijven. Ook wordt bezien of gezamenlijk multilateraal kan worden geïntervenieerd.

De vraag is of Nederland zich ook op de weg van bilaterale partnerschappen met grondstofrijke landen zou moeten begeven. Voorts dient beantwoord te worden met welke gelijkgezinde consumerende landen (naast Duitsland) op het terrein van grondstoffdiplomatie een partnerschap voor Nederland belangrijk zou kunnen zijn. Hoe zou zo'n partnerschap er dan uit kunnen zien? Zou Nederland zich beter kunnen aansluiten bij reeds bestaande partnerschappen? Of moet Nederland zich inzetten voor een gezamenlijke Europese aanpak?

Kijken we naar de nieuwe grote spelers op de grondstoffenmarkt – en dat zijn dan vooral BRICS-landen – dan valt op dat zij in de afgelopen jaren veel van hun aandacht op Afrika zijn gaan richten. In verband hiermee kan de vraag voor Nederland en Europa worden gesteld, of die met betrekking tot grondstoffen hun aandacht ook voldoende op Afrika laten vallen, of dat in de komende jaren de activiteiten gericht op Afrikaanse landen zouden moeten worden opgevoerd?

Rechtsstatelijkheid in de Europese Unie

De EU-verdragen onderstrepen het belang van de eerbiediging van de mensenrechten, vrijheid, gelijkheid, democratie, en de rechtsstaat als de fundamentele waarden van de Unie. Deze fundamentele waarden zijn voor het goed functioneren van de Europese verdragen en de daarin gemaakte afspraken van wezenlijk belang, zowel voor de burger als voor de lidstaten. Een goed functionerende rechtsstaat is een onmisbaar element van de rechtsgemeenschap die de Unie is. De verwezenlijking van de doelstellingen van beleidsterreinen als de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, de interne markt en de EMU stoelt in belangrijke mate op onderling vertrouwen tussen de lidstaten: zowel bijvoorbeeld voor de onderlinge erkenning van rechterlijke uitspraken als het doen van investeringen in een andere lidstaat. Het is essentieel dat rechten en verplichtingen kunnen worden afgedwongen in een effectief justitieel stelsel dat voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht.

Bij de toetreding worden daarom aan kandidaat-lidstaten vele eisen op het vlak van de rechtsstatelijkheid gesteld. Zo worden belangrijke eisen gesteld aan de rechterlijke macht en de bescherming van de fundamentele rechten (Hoofdstuk 23), inclusief op het terrein van de

The Netherlands is currently working on a strategic partnership with Germany, as part of which Germany is being given the opportunity to discuss the 'raw materials roundabout' concept, in which the Port of Rotterdam plays a key role. At the same time, Dutch businesses are being invited to join the Rohstoffallianz, a joint raw materials purchasing initiative run by several major German companies. The Netherlands and Germany are also examining the possibilities for joint multilateral intervention.

Should the Netherlands also enter into bilateral partnerships with countries rich in natural resources? And what other like-minded consuming countries (besides Germany) could potentially be important to the Netherlands as partners in raw materials diplomacy? How could such partnerships take shape? Would the Netherlands be better off joining in on existing partnerships? Or should it push for a common European approach?

It is interesting to note that the major new players in the raw materials market (primarily the BRICS countries) have placed much of their focus on Africa in recent years. With this in mind, are the Netherlands and Europe paying sufficient attention to Africa in their raw materials policy or should they step up their African activities in the years ahead?

The rule of law in the European Union

The EU treaties stress the importance of respect for human rights, freedom, equality, democracy and the rule of law as fundamental values of the Union. These values are vital to the effective functioning of the European treaties and the agreements they contain, both for citizens and for the member states. The effective rule of law is essential to the Union as a legal community. Achieving the objectives set for policy fields such as the area of freedom, security and justice, the internal market and the EMU depends in good measure on mutual trust between the member states. This applies, for example, to the mutual recognition of court judgments and making investments in another member country. It is essential that rights and obligations can be enforced in an effective justice system based on an independent judiciary.

This is why candidate countries are expected to meet a whole range of requirements pertaining to the rule of law, including prerequisites involving the judiciary and the protection of the fundamental rights (Chapter 23 of the acquis). Effective measures aimed at combating corruption and organised crime form part of this. However, once a country has joined the Union, there is no structural mechanism for mutual dialogue on the state of the rule of law in the member states. Neither is observance of the Union's fundamental values formally monitored by the EU. While it is possible to take action against a member state if it continues to breach the Union's values – including democracy, the rule of law and respect for human rights – by suspending its voting rights, for example (article 7 of the Treaty on European Union), in political and legal terms this is a very severe instrument and one that has not been applied to date.

The impact of shortcomings in the rule of law on EU citizens, member states and the EU as a whole in key areas like the Schengen area and the eurozone has recently become apparent. These experiences demonstrate the need for stability in the rule of law, for an effective EU and mutual trust between the member states, and for EU citizens.

effectieve bestrijding van corruptie en de georganiseerde misdaad. Na toetreding tot de Unie ontbreekt echter een structureel mechanisme voor een onderlinge dialoog over de staat van de rechtsstaat in de lidstaten. Monitoring van de naleving van de fundamentele waarden van de Unie is niet voorzien binnen het EU-kader. Het is weliswaar mogelijk om een lidstaat bij voortdurende schending van de waarden van de Unie, waaronder de democratie, de rechtsstaat en de eerbiediging van de mensenrechten, bijvoorbeeld het stemrecht te ontzeggen (artikel 7 EU), maar dit is een politiek en juridisch zeer zwaar instrument dat overigens ook nog nooit is toegepast.

Recentelijk is gebleken welke gevolgen tekortkomingen in de rechtsstaat kunnen hebben voor de EU-burgers, de lidstaten en de EU in haar geheel op belangrijke gebieden zoals de Schengenruimte en de Eurozone; deze ervaringen bewijzen de noodzaak van een stabiele rechtsstaat voor een effectief functionerende EU en het onderling vertrouwen tussen de lidstaten en voor de burger.

De vraag is of en hoe de bevordering van de rechtsstaat binnen de EU nader vorm moet worden gegeven, en welke rol NL kan spelen in de verwezenlijking hiervan. Is het nuttig om, met inachtneming van de soevereiniteit van de lidstaten, een instrument voor een dialoog tussen de lidstaten te ontwikkelen waarmee meer inzicht kan worden verkregen in het functioneren van de respectieve rechtsstaten teneinde het onderlinge begrip en vertrouwen te vergroten, mogelijk tekortkomingen te adresseren en (politieke) problemen te voorkomen?

Internetvrijheid

Het internet is steeds meer een fundament geworden voor de vrijheid van meningsuiting. Juist daarom doen diverse landen pogingen het gebruik van internet in te perken. Maar er bestaat ook een spanning tussen de vrijheid van meningsuiting op internet en commerciële rechten, bijvoorbeeld waar het gaat om het uitwisselen van muziek- en filmbestanden. Nederland is internationaal een voortrekker op het terrein van de internetvrijheid. In 2011 was Nederland gastland van een internationale conferentie over de vrijheid van internet.

Het beleidsterrein van internetvrijheid is volop in beweging, waarbij de steeds verdere integratie met problematiek rond *cybersecurity*, *cybercrime*, auteursrecht, *privacy*, internet *governance* en gerelateerde thema's de complexiteit van het dossier continu vergroot. Een AIV-advies over de inzet van Nederland op de middellange termijn voor de bescherming en bevordering van internetvrijheid in het buitenlandbeleid zou die inzet kunnen verscherpen en effectiever kunnen maken. Vragen die daarbij opkomen zijn:

- hoe kan Nederland het respect voor mensenrechten op internet bij het beheer van het net bevorderen in organisaties als de *International Telecommunications Union (ITU)* en de *Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN)*?
- hoe verhoudt de mensenrechtelijke discussie op internet zich tot binnenlandse wetgeving en ontwikkelingen op het gebied van *cybersecurity*, en op welke wijze kan de Nederlandse overheid een coherent beleid voeren in zowel binnen- als buitenland?; en
- op welke wijze kan Nederland discussies over *big data* / *e-privacy* en gerelateerde thema's integreren in de inzet op internetvrijheid?
- hoe kan Nederland niet-statelijke actoren inschakelen om de eigen doelstellingen te bereiken?

The question is whether more needs to be done to promote the rule of law in the EU and, if so, what? What role can the Netherlands play in this? In view of the sovereignty of the member states, would it be useful to create an instrument that would encourage dialogue between them so as to gain a better idea of the state of the rule of law in the various countries? The aim here would be to boost mutual understanding and trust, address potential shortcomings and prevent problems, including those of a political nature.

Internet freedom

The internet has become increasingly fundamental to freedom of expression, which is precisely why certain countries are attempting to restrict its use. But there is also tension between freedom of expression on the internet and commercial rights, for example when it comes to sharing music and films. The Netherlands is a global pioneer of internet freedom and hosted an international conference on the subject in 2011.

Internet freedom is a dynamic policy area, with issues like cyber security, cyber crime, copyright, privacy, internet governance and related themes making it increasingly complex. An AIV advisory report on Dutch efforts in the medium term to protect and promote internet freedom in foreign policy could focus these efforts and make them more effective. Questions to be answered are:

- When it comes to managing the internet, how can the Netherlands promote respect for human rights on the internet at the level of organisations such as the International Telecommunication Union (ITU) and the Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN)?
- How does the debate on human rights on the internet relate to domestic legislation and cyber security developments, and how can the Dutch government pursue a coherent policy both at home and abroad?
- How can the Netherlands incorporate discussions on big data, e-privacy and related topics into its internet freedom efforts?
- How can the Netherlands involve non-state actors to help it achieve its own objectives?

Coherence in international economic and financial architecture

Shifts in the international economic and political balance of power are putting the global governance structure under severe pressure. New structures are emerging (the most important being the G-20), while others are showing cracks. Major emerging countries, such as the BRICS, are demanding more say and threatening to go their own way if they are denied this. The plans for a kind of Asian IMF (the Chiang Mai Initiative) are just one example. Behind these major players are smaller emerging countries and poor countries that have yet to emerge. In negotiations smaller countries are often incorporated into new groups headed by a heavyweight like China or Brazil, though this does not necessarily mean that BRICS countries are actually representing these poorer countries. In fact, there are frequent signs that smaller countries do *not* feel their interests are being represented by the BRICS, which may make them even more vulnerable in the new

Coherentie op het terrein van de internationale economische en financiële architectuur

De mondiale *governance* structuur staat onder aanzienlijke druk door de verschuivende economische en politieke machtsverhoudingen in de wereld. Nieuwe structuren ontstaan (met als belangrijkste voorbeeld de G-20), andere kraken. Grote opkomende landen – denk aan de BRICS – eisen meer invloed en dreigen anders een eigen weg in te slaan, zoals bij de plannen voor de oprichting van een soort Aziatisch IMF (het Chiang Mai initiatief). Achter de grote opkomende landen staan kleinere opkomende landen en arme landen die (nog) niet opkomen. Soms worden deze kleinere landen in het kader van onderhandelingen opgenomen in nieuwe groepen aangevoerd door een grootmacht als China of Brazilië. Daarmee is overigens niet automatisch gezegd dat BRICS-landen deze armere landen ook echt vertegenwoordigen. Regelmatig vallen signalen waar te nemen met de strekking dat kleinere landen zich *niet* de BRICS vertegenwoordigd voelen. Daarmee is hun positie in de nieuwe verhoudingen misschien wel extra kwetsbaar geworden. Dit roept de vraag op naar hoe nog rekening wordt gehouden met de belangen van de armere kleinere landen bij de inrichting van het internationale systeem. Deze kwestie geldt in de onderhandelingen die plaatsvinden in de WTO, maar zeker ook in VN-kader, zoals bij de klimaatonderhandelingen. Het ontwikkelingsbelang speelt in bijna alle discussies over internationale publieke goederen.

De AIV zal worden gevraagd naar de positie van kleinere opkomende landen en armere landen in het kader van de aanpassingen van het internationale economische en financiële stelsel aan de nieuwe verhoudingen in de wereld. Daarbij moet gekeken worden naar uitzonderingsposities voor armere ontwikkelingslanden. Wat kan en moet bijvoorbeeld hun beleidsruimte zijn tussen bilaterale handelsverdragen en multilaterale spelregels? Daarnaast is de vormgeving van de *governance* rond de internationale publieke goederen cruciaal. Hierbij moet de AIV zich vooral richten op de stabiliteit van het internationale financieel-monetaire stelsel, dat een van de vijf prioriteiten van de Nederlandse agenda op het terrein van de internationale publieke goederen is. De effectiviteit van dit stelsel is van groot belang voor de economische mogelijkheden van arme landen. Toch blijft juist de ontwikkelingsdimensie van het financiële stelsel tot dusverre een onderbelicht aspect van de internationale discussie over de hervorming van dat stelsel. Die hervorming staat centraal in de nasleep van de financiële crisis, waarbij de besluitvorming plaats vindt in het IMF, de G-20 en andere door de geïndustrialiseerde landen en BRICS gedomineerde fora. Voor een coherent ontwikkelingsbeleid dienen de gevolgen voor onze relaties met ontwikkelingslanden mee te wegen bij de Nederlandse en Europese inbreng in deze fora.

Vragen die daarnaast opkomen zijn: wat zijn de gevolgen van de instabiliteit van het financiële stelsel voor de toegang van ontwikkelingslanden tot de kapitaalmarkten? En wat zijn de gevolgen van de instabiliteit van het financiële stelsel en de nieuwe regelgeving voor de toegang tot financiering in ontwikkelingslanden? Hoe kan de financiële architectuur zodanig worden ingericht dat schokken voor ontwikkelingslanden worden beperkt of gecompenseerd? Wat kan de rol van Nederland hierin zijn? En die van de Europese Unie?

balance of power. This raises the question as to how the interests of the poorer countries are being taken into account in the creation of an international system. This applies to the negotiations being carried out not only in the WTO but also in the UN, including the climate negotiations. Development interests come into play in virtually all debates on international public goods.

The AIV will be asked about the position of smaller emerging countries and poorer countries in the context of the changes being made to the international economic and financial system to reflect the new international balance of power. It is important here to explore exceptions for poorer developing countries. For example, how much latitude can or should they have between bilateral trade agreements and multilateral rules? Another crucial point is shaping the governance of international public goods. In this respect the AIV should focus on the stability of the international financial and monetary system, which is one of the five priorities on the Dutch agenda for international public goods. While the system's effectiveness is essential for opening up economic opportunities to poor countries, the international debate on reform has so far failed to give sufficient attention to the system's development dimension. This reform is a key issue in the aftermath of the financial crisis, with decisions being made by the IMF, G-20 and other forums dominated by the industrialised and BRICS countries. To ensure a coherent development policy, the implications for our relations with developing countries must be considered in the Dutch and European contributions to these forums.

Additional questions in this context are: how does the instability of the financial system affect developing countries' access to the capital markets? And how does this instability and resulting new regulation impact access to financing in developing countries? How can the financial architecture be configured to limit or offset shocks for developing countries? What role can the Netherlands play in this? And what about the European Union?

Lijst met afkortingen

AIV	Adviesraad Internationale Vraagstukken
BDO	Commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking
CAVV	Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken
CEI	Commissie Europese Integratie (van de AIV)
CMR	Commissie Mensenrechten (van de AIV)
COS	Commissie Ontwikkelingssamenwerking (van de AIV)
CVV	Commissie Vrede en Veiligheid (van de AIV)
DVB	Directie Veiligheidsbeleid (ministerie van Buitenlandse Zaken)
EFSF	Europese Financiële Stabiliteitsfaciliteit
EG	Europese Gemeenschap
EP	Europees Parlement
ESM	Europees Stabiliteitsmechanisme
EU	Europese Unie
IAEA	Internationaal Atoomenergieagentschap
IMF	Internationaal Monetair Fonds
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
VN	Verenigde Naties
VS	Verenigde Staten

List of abbreviations

AIV	Advisory Council on International Affairs
CAVV	Advisory Committee on Issues of Public International Law
CEI	European Integration Committee (AIV)
CMR	Human Rights Committee (AIV)
COS	Development Cooperation Committee (AIV)
CVV	Peace and Security Committee (AIV)
DVB	Security Policy Department (Ministry of Foreign Affairs)
EC	European Community
EFSF	European Financial Stability Facility
EP	European Parliament
ESM	European Stability Mechanism
EU	European Union
IAEA	International Atomic Energy Agency
IMF	International Monetary Fund
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
UN	United Nations
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
US	United States of America

LIJST VAN GEPUBLICEEERDE ADVIEZEN*

Alle adviezen en briefadviezen van de AIV zijn op internet te raadplegen op www.aiv-advies.nl

- 1 EUROPA INCLUSIEF, *oktober 1997*
- 2 CONVENTIONELE WAPENBEHEERSING: dringende noodzaak, beperkte mogelijkheden, *april 1998*
- 3 DE DOODSTRAF EN DE RECHTEN VAN DE MENS; recente ontwikkelingen, *april 1998*
- 4 UNIVERSALITEIT VAN DE RECHTEN VAN DE MENS EN CULTURELE VERSCHIEDENHEID, *juni 1998*
- 5 EUROPA INCLUSIEF II, *november 1998*
- 6 HUMANITAIRE HULP: naar een nieuwe begrenzing, *november 1998*
- 7 COMMENTAAR OP DE CRITERIA VOOR STRUCTURELE BILATERALE HULP, *november 1998*
- 8 ASIELINFORMATIE EN DE EUROPESE UNIE, *juli 1999*
- 9 NAAR RUSTIGER VAARWATER: een advies over betrekkingen tussen Turkije en de Europese Unie, *juli 1999*
- 10 DE ONTWIKKELINGEN IN DE INTERNATIONALE VEILIGHEIDSSITUATIE IN DE JAREN NEGENTIG:
van onveilige zekerheid naar onzekere veiligheid, *september 1999*
- 11 HET FUNCTIONEREN VAN DE VN-COMMISSIE VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS, *september 1999*
- 12 DE IGC 2000 EN DAARNA: op weg naar een Europese Unie van dertig lidstaten, *januari 2000*
- 13 HUMANITAIRE INTERVENTIE, *april 2000***
- 14 ENKELE LESSEN UIT DE FINANCIËLE CRISES VAN 1997 EN 1998, *april 2000*
- 15 EEN EUROPEES HANDVEST VOOR GRONDRECHTEN?, *mei 2000*
- 16 DEFENSIE-ONDERZOEK EN PARLEMENTAIRE CONTROLE, *december 2000*
- 17 DE WORSTELING VAN AFRIKA: veiligheid, stabiliteit en ontwikkeling, *januari 2001*
- 18 GEWELD TEGEN VROUWEN: enkele rechtsontwikkelingen, *februari 2001*
- 19 EEN GELAAGD EUROPA: de verhouding tussen de Europese Unie en subnationale overheden, *april 2001*
- 20 EUROPESE MILITAIR-INDUSTRIËLE SAMENWERKING, *mei 2001*
- 21 REGISTRATIE VAN GEMEENSCHAPPEN OP HET GEBIED VAN GODSDIENST OF OVERTUIGING, *juni 2001*
- 22 DE WERELDCONFERENTIE TEGEN RACISME EN DE PROBLEMATIEK VAN RECHTSHERSTEL, *juni 2001*
- 23 COMMENTAAR OP DE NOTITIE MENSENRECHTEN 2001, *september 2001*
- 24 EEN CONVENTIE OF EEN CONVENTIONELE VOORBEREIDING: de Europese Unie en de IGC 2004, *november 2001*
- 25 INTEGRATIE VAN GENDERGELIJKHEID: een zaak van verantwoordelijkheid, inzet en kwaliteit, *januari 2002*
- 26 NEDERLAND EN DE ORGANISATIE VOOR VEILIGHEID EN SAMENWERKING IN EUROPA IN 2003: rol en richting, *mei 2002*
- 27 EEN BRUG TUSSEN BURGERS EN BRUSSEL: naar meer legitimiteit en slagvaardigheid voor de Europese Unie, *mei 2002*
- 28 DE AMERIKAANSE PLANNEN VOOR RAKETVERDEDIGING NADER BEKEKEN: voors en tegens van bouwen
aan onkwetsbaarheid, *augustus 2002*
- 29 PRO-POOR GROWTH IN DE BILATERALE PARTNERLANDEN IN SUB-SAHARA AFRIKA: een analyse van strategieën
tegen armoede, *januari 2003*
- 30 EEN MENSENRECHTENBENADERING VAN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, *april 2003*
- 31 MILITAIRE SAMENWERKING IN EUROPA: mogelijkheden en beperkingen, *april 2003*
- 32 Vervolgadvies EEN BRUG TUSSEN BURGERS EN BRUSSEL: naar meer legitimiteit en slagvaardigheid voor de Europese Unie,
april 2003
- 33 DE RAAD VAN EUROPA: minder en (nog) beter, *oktober 2003*
- 34 NEDERLAND EN CRISISBEHEERSING: drie actuele aspecten, *maart 2004*
- 35 FALENDE STATEN: een wereldwijde verantwoordelijkheid, *mei 2004***
- 36 PREËMPTIEF OPTREDEN, *juli 2004***
- 37 TURKIJE: de weg naar het lidmaatschap van de Europese Unie, *juli 2004*
- 38 DE VERENIGDE NATIES EN DE RECHTEN VAN DE MENS, *september 2004*
- 39 DIENSTENLIBERALISERING EN ONTWIKKELINGSLANDEN: leidt openstelling tot achterstelling?, *september 2004*
- 40 DE PARLEMENTAIRE ASSEMBLEE VAN DE RAAD VAN EUROPA, *februari 2005*
- 41 DE HERVORMINGEN VAN DE VERENIGDE NATIES: het rapport Annan nader beschouwd, *mei 2005*
- 42 DE INVLOED VAN CULTUUR EN RELIGIE OP ONTWIKKELING: stimulans of stagnatie?, *juni 2005*
- 43 MIGRATIE EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: de samenhang tussen twee beleidsterreinen, *juni 2005*
- 44 DE NIEUWE OOSTELIJKE BUURLANDEN VAN DE EUROPESE UNIE, *juli 2005*
- 45 NEDERLAND IN DE VERANDERENDE EU, NAVO EN VN, *juli 2005*
- 46 ENERGIEK BUITENLANDS BELEID: energievoorzieningszekerheid als nieuwe hoofddoelstelling, *december 2005****

Previous reports

All reports and advisory letters can be found on www.aiv-advice.nl

- 1 AN INCLUSIVE EUROPE, *October 1997*
- 2 CONVENTIONAL ARMS CONTROL: urgent need, limited opportunities, *April 1998*
- 3 CAPITAL PUNISHMENT AND HUMAN RIGHTS: recent developments, *April 1998*
- 4 UNIVERSALITY OF HUMAN RIGHTS AND CULTURAL DIVERSITY, *June 1998*
- 5 AN INCLUSIVE EUROPE II, *November 1998*
- 6 HUMANITARIAN AID: redefining the limits, *November 1998*
- 7 COMMENTS ON THE CRITERIA FOR STRUCTURAL BILATERAL AID, *November 1998*
- 8 ASYLUM INFORMATION AND THE EUROPEAN UNION, *July 1999*
- 9 TOWARDS CALMER WATERS: a report on relations between Turkey and the European Union, *July 1999*
- 10 DEVELOPMENTS IN THE INTERNATIONAL SECURITY SITUATION IN THE 1990s: from unsafe security to unsecured safety, *September 1999*
- 11 THE FUNCTIONING OF THE UNITED NATIONS COMMISSION ON HUMAN RIGHTS, *September 1999*
- 12 THE IGC AND BEYOND: TOWARDS A EUROPEAN UNION OF THIRTY MEMBER STATES, *January 2000*
- 13 HUMANITARIAN INTERVENTION, *April 2000**
- 14 KEY LESSONS FROM THE FINANCIAL CRISES OF 1997 AND 1998, *April 2000*
- 15 A EUROPEAN CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS?, *May 2000*
- 16 DEFENCE RESEARCH AND PARLIAMENTARY SCRUTINY, *December 2000*
- 17 AFRICA'S STRUGGLE: security, stability and development, *January 2001*
- 18 VIOLENCE AGAINST WOMEN: LEGAL DEVELOPMENTS, *February 2001*
- 19 A MULTI-TIERED EUROPE: the relationship between the European Union and subnational authorities, *May 2001*
- 20 EUROPEAN MILITARY-INDUSTRIAL COOPERATION, *May 2001*
- 21 REGISTRATION OF COMMUNITIES BASED ON RELIGION OR BELIEF, *June 2001*
- 22 THE WORLD CONFERENCE AGAINST RACISM AND THE RIGHT TO REPARATION, *June 2001*
- 23 COMMENTARY ON THE 2001 MEMORANDUM ON HUMAN RIGHTS POLICY, *September 2001*
- 24 A CONVENTION, OR CONVENTIONAL PREPARATIONS? The European Union and the ICG 2004, *November 2001*
- 25 INTEGRATION OF GENDER EQUALITY: a matter of responsibility, commitment and quality, *January 2002*
- 26 THE NETHERLANDS AND THE ORGANISATION FOR SECURITY AND COOPERATION IN EUROPE IN 2003: role and direction, *May 2002*
- 27 BRIDGING THE GAP BETWEEN CITIZENS AND BRUSSELS: towards greater legitimacy and effectiveness for the European Union, *May 2002*
- 28 AN ANALYSIS OF THE US MISSILE DEFENCE PLANS: pros and cons of striving for invulnerability, *August 2002*
- 29 PRO-POOR GROWTH IN THE BILATERAL PARTNER COUNTRIES IN SUB-SAHARAN AFRICA: an analysis of poverty reduction strategies, *January 2003*
- 30 A HUMAN RIGHTS BASED APPROACH TO DEVELOPMENT COOPERATION, *April 2003*
- 31 MILITARY COOPERATION IN EUROPE: possibilities and limitations, *April 2003*
- 32 BRIDGING THE GAP BETWEEN CITIZENS AND BRUSSELS: towards greater legitimacy and effectiveness for the European Union, *April 2003*
- 33 THE COUNCIL OF EUROPE: less can be more, *October 2003*
- 34 THE NETHERLANDS AND CRISIS MANAGEMENT: three issues of current interest, *March 2004*
- 35 FAILING STATES: a global responsibility, *May 2004**
- 36 PRE-EMPTIVE ACTION, *July 2004**
- 37 TURKEY: towards membership of the European Union, *July 2004*
- 38 THE UNITED NATIONS AND HUMAN RIGHTS, *September 2004*
- 39 SERVICES LIBERALISATION AND DEVELOPING COUNTRIES: does liberalisation produce deprivation?, *September 2004*
- 40 THE PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF THE COUNCIL OF EUROPE, *February 2005*
- 41 REFORMING THE UNITED NATIONS: A closer look at the Annan report, *May 2005*
- 42 THE INFLUENCE OF CULTURE AND RELIGION ON DEVELOPMENT: Stimulus or stagnation?, *June 2005*
- 43 MIGRATION AND DEVELOPMENT COOPERATION: coherence between two policy areas, *June 2005*
- 44 THE EUROPEAN UNION'S NEW EASTERN NEIGHBOURS: *July 2005*
- 45 THE NETHERLANDS IN A CHANGING EU, NATO AND UN, *July 2005*
- 46 ENERGISED FOREIGN POLICY: security of energy supply as a new key objective, *December 2005***
- 47 THE NUCLEAR NON-PROLIFERATION REGIME: The importance of an integrated and multilateral approach, *January 2006*

- 47 HET NUCLEAIRE NON-PROLIFERATIETEGIME: het belang van een geïntegreerde en multilaterale aanpak, *januari 2006*
- 48 MAATSCHAPPIJ EN KRIJGSMACHT, *april 2006*
- 49 TERRORISMEBESTRIJDING IN MONDIAAL EN EUROPEES PERSPECTIEF, *september 2006*
- 50 PRIVATE SECTOR ONTWIKKELING EN ARMOEDEBESTRIJDING, *oktober 2006*
- 51 DE ROL VAN NGO'S EN BEDRIJVEN IN INTERNATIONALE ORGANISATIES, *oktober 2006*
- 52 EUROPA EEN PRIORITEIT!, *november 2006*
- 53 BENELUX, NUT EN NOODZAAK VAN NAUWERE SAMENWERKING, *februari 2007*
- 54 DE OESO VAN DE TOEKOMST, *maart 2007*
- 55 MET HET OOG OP CHINA: op weg naar een volwassen relatie, *april 2007*
- 56 INZET VAN DE KRIJGSMACHT: wisselwerking tussen nationale en internationale besluitvorming, *mei 2007*
- 57 HET VN-VERDRAGSSYSTEEM VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS: stapsgewijze versterking in een politiek geladen context, *juli 2007*
- 58 DE FINANCIËN VAN DE EUROPESE UNIE, *december 2007*
- 59 DE INHUUR VAN PRIVATE MILITAIRE BEDRIJVEN: een kwestie van verantwoordelijkheid, *december 2007*
- 60 NEDERLAND EN DE EUROPESE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, *mei 2008*
- 61 DE SAMENWERKING TUSSEN DE EUROPESE UNIE EN RUSLAND: een zaak van wederzijds belang, *juli 2008*
- 62 KLIMAAT, ENERGIE EN ARMOEDEBESTRIJDING, *november 2008*
- 63 UNIVERSALITEIT VAN DE RECHTEN VAN DE MENS: principes, praktijk en perspectieven, *november 2008*
- 64 CRISISBEHEERSINGSOPERATIES IN FRAGIELE STATEN: de noodzaak van een samenhangende aanpak, *maart 2009*
- 65 TRANSITIONAL JUSTICE: gerechtigheid en vrede in overgangssituaties, *april 2009***
- 66 DEMOGRAFISCHE VERANDERINGEN EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, *juli 2009*
- 67 HET NIEUWE STRATEGISCH CONCEPT VAN DE NAVO, *januari 2010*
- 68 DE EU EN DE CRISIS: lessen en leringen, *januari 2010*
- 69 SAMENHANG IN INTERNATIONALE SAMENWERKING: reactie op WRR-rapport 'Minder pretentie, meer ambitie, *mei 2010*
- 70 NEDERLAND EN DE 'RESPONSIBILITY TO PROTECT': De verantwoordelijkheid om mensen te beschermen tegen massale wreedheden, *juni 2010*
- 71 HET VERMOGEN VAN DE EU TOT VERDERE UITBREIDING, *juli 2010*
- 72 PIRATERIJBESTRIJDING OP ZEE: een herijking van publieke en private verantwoordelijkheden, *december 2010*
- 73 HET MENSENRECHTENBELEID VAN DE NEDERLANDSE REGERING: zoeken naar constanten in een veranderende omgeving, *februari 2011*
- 74 ONTWIKKELINGSAGENDA NA 2015: millennium ontwikkelingsdoelen in perspectief, *april 2011*
- 75 HERVORMINGEN IN DE ARABISCHE REGIO: kansen voor democratie en rechtsstaat?, *mei 2011*
- 76 HET MENSENRECHTENBELEID VAN DE EUROPESE UNIE: tussen ambitie en ambivalentie, *juli 2011*
- 77 DIGITALE OORLOGVOERING, *december 2011***
- 78 EUROPESE DEFENSIESAMENWERKING: soevereiniteit en handelingsvermogen, *januari 2012*
- 79 DE ARABISCHE REGIO, EEN ONZEKERE TOEKOMST, *mei 2012*
- 80 ONGELIJKE WERELDEN: armoede, groei, ongelijkheid en de rol van internationale samenwerking, *september 2012*
- 81 NEDERLAND EN HET EUROPEES PARLEMENT: investeren in nieuwe verhoudingen, *november 2012*

Uitgebrachte Briefadviezen

- 1 Briefadvies UITBREIDING EUROPESE UNIE, *december 1997*
- 2 Briefadvies VN-COMITÉ TEGEN FOLTERING, *juli 1999*
- 3 Briefadvies HANDVEST GRONDRECHTEN, *november 2000*
- 4 Briefadvies OVER DE TOEKOMST VAN DE EUROPESE UNIE, *november 2001*
- 5 Briefadvies NEDERLANDS VOORZITTERSCHAP EU 2004, *mei 2003*****
- 6 Briefadvies RESULTAAT CONVENTIE, *augustus 2003*
- 7 Briefadvies 'VAN BINNENGRENZEN NAAR BUITENGRENZEN - ook voor een volwaardig Europees asiel- en migratiebeleid in 2009', *maart 2004*
- 8 Briefadvies 'DE ONTWERP-DECLARATIE INZAKE DE RECHTEN VAN INHEEMSE VOLKEN. Van impasse naar doorbraak?', *september 2004*
- 9 Briefadvies 'REACTIE OP HET SACHS-RAPPORT: Hoe halen wij de Millennium Doelen?', *april 2005*

* Alle adviezen zijn ook beschikbaar in het Engels. Sommige adviezen ook in andere talen.

** Gezamenlijk advies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) en de Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV).

*** Gezamenlijk advies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) en de Algemene Energieraad (AER).

**** Gezamenlijk briefadvies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) en de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ).

48 SOCIETY AND THE ARMED FORCES, *April 2006*

49 COUNTERTERRORISM FROM AN INTERNATIONAL AND EUROPEAN PERSPECTIVE, *September 2006*

50 PRIVATE SECTOR DEVELOPMENT AND POVERTY REDUCTION, *October 2006*

51 THE ROLE OF NGOS AND THE PRIVATE SECTOR IN INTERNATIONAL RELATIONS, *October 2006*

52 EUROPE A PRIORITY!, *November 2006*

53 THE BENELUX: THE BENEFITS AND NECESSITY OF ENHANCED COOPERATION, *February 2007*

54 THE OECD OF THE FUTURE, *March 2007*

55 CHINA IN THE BALANCE: towards a mature relationship, *April 2007*

56 DEPLOYMENT OF THE ARMED FORCES: interaction between national and international decision-making, *May 2007*

57 THE UN HUMAN RIGHTS TREATY SYSTEM: strengthening the system step by step in a politically charged context, *July 2007*

58 THE FINANCES OF THE EUROPEAN UNION, *December 2007*

59 EMPLOYING PRIVATE MILITARY COMPANIES: a question of responsibility, *December 2007*

60 THE NETHERLANDS AND EUROPEAN DEVELOPMENT POLICY, *May 2008*

61 COOPERATION BETWEEN THE EUROPEAN UNION AND RUSSIA: a matter of mutual interest, *July 2008*

62 CLIMATE, ENERGY AND POVERTY REDUCTION, *November 2008*

63 UNIVERSALITY OF HUMAN RIGHTS: principles, practice and prospects, *November 2008*

64 CRISIS MANAGEMENT OPERATIONS IN FRAGILE STATES: the need for a coherent approach, *March 2009*

65 TRANSITIONAL JUSTICE: justice and peace in situations of transition, *April 2009**

66 DEMOGRAPHIC CHANGES AND DEVELOPMENT COOPERATION, *July 2009*

67 NATO'S NEW STRATEGIC CONCEPT, *January 2010*

68 THE EU AND THE CRISIS: lessons learned, *January 2010*

69 COHESION IN INTERNATIONAL COOPERATION: Response to the WRR (Advisory Council on Government Policy)
Report '*Less Pretension, More Ambition*', *May 2010*

70 THE NETHERLANDS AND THE RESPONSIBILITY TO PROTECT: the responsibility to protect people from mass atrocities, *June 2010*

71 THE EU'S CAPACITY FOR FURTHER ENLARGEMENT, *July 2010*

72 COMBATING PIRACY AT SEA: a reassessment of public and private responsibilities, *December 2010*

73 THE HUMAN RIGHTS OF THE DUTCH GOVERNMENT: identifying constants in a changing world, *February 2011*

74 THE POST-2015 DEVELOPMENT AGENDA: the millennium development goals in perspective, *April 2011*

75 REFORMS IN THE ARAB REGION: prospects for democracy and the rule of law?, *May 2011*

76 THE HUMAN RIGHTS POLICY OF THE EUROPEAN UNION: between ambition and ambivalence, *July 2011*

77 CYBER WARFARE, *December 2011**

78 EUROPEAN DEFENCE COOPERATION: sovereignty and the capacity to act, *January 2012*

79 THE ARAB REGION, AN UNCERTAIN FUTURE, *May 2012*

80 UNEQUAL WORLDS: poverty, growth, inequality and the role of international cooperation, *September 2012*

81 THE NETHERLANDS AND THE EUROPEAN PARLIAMENT: investing in a new relationship, *November 2012*

Advisory letters issued by the Advisory Council on International Affairs

1 Advisory letter THE ENLARGEMENT OF THE EUROPEAN UNION, *December 1997*

2 Advisory letter THE UN COMMITTEE AGAINST TORTURE, *July 1999*

3 Advisory letter THE CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS, *November 2000*

4 Advisory letter ON THE FUTURE OF THE EUROPEAN UNION, *November 2001*

5 Advisory letter THE DUTCH PRESIDENCY OF THE EU IN 2004, *May 2003****

6 Advisory letter THE RESULTS OF THE CONVENTION ON THE FUTURE OF EUROPE, *August 2003*

7 Advisory letter FROM INTERNAL TO EXTERNAL BORDERS. Recommendations for developing a common European
asylum and immigration policy by 2009, *March 2004*

8 Advisory letter THE DRAFT DECLARATION ON THE RIGHTS OF INDIGENOUS PEOPLES: from Deadlock to Breakthrough?, *September 2004*

9 Advisory letter OBSERVATIONS ON THE SACHS REPORT: How do we attain the Millennium Development Goals?, *April 2005*

10 Advisory letter THE EUROPEAN UNION AND ITS RELATIONS WITH THE DUTCH CITIZENS, *December 2005*

* Issued jointly by the Advisory Council on International Affairs (AIV) and the Advisory Committee on Issues of Public International Law (CAVV).

** Joint report by the Advisory Council on International Affairs (AIV) and the General Energy Council.

*** Joint report by the Advisory Council on International Affairs (AIV) and the Advisory Committee on Aliens Affairs (ACVZ).

- 10 Briefadvies DE EU EN DE BAND MET DE NEDERLANDSE BURGER, *december 2005*
- 11 Briefadvies TERRORISMEBESTRIJDING IN EUROPEES EN INTERNATIONAAL PERSPECTIEF, interim-advies over het folterverbod, *december 2005*
- 12 Briefadvies REACTIE OP DE MENSENRECHTENSTRATEGIE 2007, *november 2007*
- 13 Briefadvies EEN OMBUDSMAN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, *december 2007*
- 14 Briefadvies KLIMAATVERANDERING EN VEILIGHEID, *januari 2009*
- 15 Briefadvies OOSTELIJK PARTNERSCHAP, *februari 2009*
- 16 Briefadvies ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: Nut en noodzaak van draagvlak, *mei 2009*
- 17 Briefadvies Kabinetsformatie 2010, *juni 2010*
- 18 Briefadvies HET EUROPESE HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS: beschermer van burgerlijke rechten en vrijheden, *november 2011*
- 19 Briefadvies NAAR EEN VERSTERKT FINANCIËEL-ECONOMISCH BESTUUR IN DE EU, *februari 2012*
- 20 Briefadvies NUCLEAIR PROGRAMMA VAN IRAN: naar de-escalatie van een nucleaire crisis, *april 2012*
- 21 Briefadvies DE RECEPTORBENADERING: een kwestie van maatvoering, *april 2012*
- 22 Briefadvies KABINETSFORMATIE 2012: krijgsmacht in de knel, *september 2012*

- 11 Advisory letter COUNTERTERRORISM IN A EUROPEAN AND INTERNATIONAL PERSPECTIVE: interim report on the prohibition of torture, *December 2005*
- 12 Advisory letter RESPONSE TO THE 2007 HUMAN RIGHTS STRATEGY, *November 2007*
- 13 Advisory letter AN OMBUDSMAN FOR DEVELOPMENT COOPERATION, *December 2007*
- 14 Advisory letter CLIMATE CHANGE AND SECURITY, *January 2009*
- 15 Advisory letter THE EASTERN PARTNERSHIP, *February 2009*
- 16 Advisory letter DEVELOPMENT COOPERATION, The benefit of and need for public support, *May 2009*
- 17 Advisory letter OPEN LETTER TO A NEW DUTCH GOVERNMENT, *June 2010*
- 18 Advisory letter THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS: protector of civil rights and liberties, *November 2011*
- 19 Advisory letter TOWARDS ENHANCED ECONOMIC AND FINANCIAL GOVERNANCE IN THE EU, *February 2012*
- 20 Advisory letter IRAN'S NUCLEAR PROGRAMME: Towards de-escalation of a nuclear crisis, *April 2012*
- 21 Advisory letter THE RECEPTOR APPROACH: A question of weight and measure, *April 2012*
- 22 Advisory letter OPEN LETTER TO A NEW DUTCH GOVERNMENT: The armed forces at risk, *September 2012*

ADVIESRAAD INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN

POSTBUS 20061, 2500 EB DEN HAAG

TELEFOON 070.348 51 08/60 60 FAX 070.348 62 56

AIV@MINBUZA.NL

AIV-ADVIES.NL

ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS

P.O.BOX 20061, 2500 EB THE HAGUE, THE NETHERLANDS

TELEPHONE +31(0)70 348 51 08/60 60 FAX +31(0)70 348 62 56

AIV@MINBUZA.NL

AIV-ADVICE.NL